



Tractatus De// Beneficiis// Amplissimus,// Et Doctissimus

Garcia, Nicolaus

Coloniae Allobrogvm, 1618

Cap. 5. De pensione, an sit Beneficium, vbi plura de pensio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98538](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98538)

De pensione, an sit beneficium, ubi plura de pensio.

SUMMARIA.

DE pensionibus qui agunt, n. 1.

An pensio sit beneficium, & beneficij nomine veniat numer. secundo ubi ponitur sententia Barbaria affirma.

Contraria sententia numer. 3. & 4. que approbatur numer. 5. & 6. & quod non agitur de pensione que datur in titulum beneficij, sed de ea que simpliciter constituitur ad tempus super fructibus beneficij, & numero 48.

Ratio huius sententia, quod pensio est, quid mere temporale, n. 7. quod verum est in pensione que titulo seculari, & uti laico assignatur, que est omnino profana, & in laicum cadit, n. 8.

Pensio qua hodie est in usu, que loco beneficij assignatur non est quid mere temporale, sed spirituali annexa, numer. 9. 17. 18. & 19. & 47. Quia sicut beneficium praequirat clericatum secundum stylum curiae, nu. 10.

De constitutione Sixti Quinti de habitu & tonsura per obtinentes pensiones deferen. n. 11. 12. 13. & 14.

Non potest ab inferiori a Papa constitui pensio laico a Papa tamen potest, n. 15. 16.

Pensio non potest redimi, seu emi, nec pretio transferri, sine autoritate Papae n. 20. usque ad 28.

Contraria sententia est vera in pensione, qua titulo seculari, & uti laico assignatur in stipendium numer. vigesimo quinto.

Commoditas & fructus pensionis possunt vendi & liberatio obligationis, quam habet Hispanus in cuius capite est imposita, n. 29.

Non requiritur autoritas Papae in redemptione pensionis, ex eo, quod cadat in causam alimentorum, nu. 30. sed ad excluden. simoniam, n. 31. 33. & 34.

Sola pensio sine causa cadit in causam alimentorum, nu. 32.

Redemptio pensionis non potest fieri autoritate Nuntij n. 35.

An possit solui pensionario pecunia redemptionis contenta, ante obtentum beneplacitum Papae, numer. 37. & 38.

Pensio potest gratis remitti, absque autoritate superioris, n. 39. etiamsi expresse esset reservata pro alimentis n. 40. 41. 42. 43. 44. & 45. ubi an pensio equiparetur contractibus, an ultimis voluntatibus.

Pensio ad cuius titulum, quis fuit ordinatus non potest remitti, absque autoritate superioris, n. 46.

Pensio est quoddam ius temporale separatum, & formale distinctum a beneficio, n. 49.

Per pensionem non intitulatur quis Ecclesiae, sicut per beneficium, a quo in aliis etiam differt, n. 50.

Transferentes pensiones per confidentiam non comprehenduntur constitutionibus Pij 4. etiam contra confidentiarios, n. 51. dec. Rota, n. 52.

Peccant tamen mortaliter, & committunt simoniam, nu. 53.

Habens facultatem transferendi pensionem non potest illam transferre cum reservatione, seu pacto illam exigendi, quoad vixerit, n. 54.

Nec potest eam transferre, sub conditione, si moreretur ex infirmitate presenti, n. 55.

Nec potest fieri translatio pensionis per testamentum, num. 56.

An committatur simonia, & confidentia per promissionem factam a Titio de soluendo, ex suo pensionem constitutam super beneficio Ioannis, ad favorem Menii resignantis suum beneficium in favorem ipsius Titij, n. 57. usque ad 63.

Pactio resignationis beneficij praecedens de soluenda pensione sine autoritate Papae est confidentialis, & contra constitutionem Pij Quinti, n. 63. & 64.

Pensionarius non tenetur dicere officium divinum num. 65. & 66.

Hodie tenetur ad officium parvum B. Mariae, n. 67. ad quid tamen tenetur percipiens pensionem titulo seculari, n. 68. & 69.

Clericus minorum, pensionem habens non gaudet privilegio fori secundum congregationem concilij, cui standum est, n. 70. 71. 72. & 73.

Clericus minorum, habens pensionem non debet solvere gabellam, vel alia tributum, n. 74.

An in importatione beneficij sit facienda mentio de pensione, n. 75. cum seqq. ubi resolvitur de pensione, qua datur stipendium, non esse faciendam mentionem, sicut nec de patrimonio ad cuius titulum quis est ordinatus. Nec de Hospitali, nisi esset in forma pauperum, de pensione vero qua datur loco beneficij faciendam esse mentionem.

E converso in gratia pensionis, qua datur loco beneficij est facienda mentio de obtentis, nisi sit reservata motu proprio, vel ex causa resignationis, seu cessionis, numer. 83. & 84.

De consuetudine & stylo curiae, ita servatur n. 85.

Optima est legum interpretis consuetudo, n. 86.

Stylus curiae facit ius, n. 87. universale etiam in partibus, n. 88.

Clausula que ponitur in pensionibus pro Palatinis, nu. 89.

Resignans beneficium, reservata pensione cum habeat ius ad aliud incomparabile debet facere mentionem de obtentis, & de illo ad quod habet ius, numer. 90.

& 91.

An cum de pensione est facienda mentio, sit exprimenda eius quantitas sicut valor beneficij, ex reg. de valore, numer. 92. cum seqq. resolvitur quod sic, & quod dictio, & aliud quodcumque beneficium, comprehendit pensionem.

Narrans habere reservatos fructus, seu partem illorum pro pensione, debet narrare illorum valorem, & illum iustificare, n. 102.

Narrans se obtinere pensionem certa quantitate, non tenetur probare illam habere, & non excedere quantitatem narratam, n. 103.

In gratia pensionis, in qua sunt exprimenda obtenta, est exprimendus eorum valor, n. 104.

An per contractum matrimonij, & promotionem in Episcopum, amittatur pensio, sicut beneficium, n. 105. cum sequentibus. resolvitur affirmative in pensione assignata loco beneficij, & non in stipendium. Idem in promotione ad Abbatiam n. 112. & in assumptione ad Papatum, num. 113.

Per professionem extinguitur pensio, sicut beneficium vacat, n. 114.

An illegitimi sine dispensatione, possent obtinere pensionem, n. 115. cum seqq. resolvitur quod non contra Rotam nisi daretur in stipendium.

Pensio cum cedat loco beneficij, etiam quo ad habilitates regulanda est, tanquam benef. & qui non est capax beneficij, non est capax pensionis n. 121.

Inhabilitatus ad beneficia per constitutionem poenalem, generaliter, & simpliciter est inhabilitatus ad pensionem, contra N. amar. n. 122. & 123. secus in inhabilitato,

into, seu privato per sententiam. n. 124.
 Suspendus a beneficio simpliciter, seu generaliter per constitutionem, est suspendus a pensione, secus in suspendo per sententiam hominis. n. 125. & 126.
 Eadem ratio quæ requiritur ad beneficium, requiritur ad pensionem, & sic septennium de iure antiquo, & hodie 14. etatis annis. n. 127. 128. & 129.
 Reservatio pensionis facta excommunicato non absoluto ad effectum est nulla. n. 130.
 Pensionarius excommunicatus non facit suos redditus pensionis. n. 131. 132. & 133. nisi sit pensio reservata in stipendium, quæ etiam reservata excommunicato valet. n. 134.
 Pensio non potest reservari irregulari. n. 135. sed contrarium tenet conc. concily loquens in homicida, cui erit standum. n. 136. 137. & 138.
 Nec religiosus potest reservari absque dispensatione. n. 139. resolutio Rota, num. 140.
 Collatio beneficii facta, ordinato prima tonsura, ab alieno Episcopo, sine dimissiois, est nulla. n. 141. quia est suspensus, maxime hodie, ex concilio Tridentino. num. 142. sic etiam reservatio pensionis illi facta est nulla, num. 143.
 Resolutio Rota, num. 144.
 An illegitimus, vel alias incapax dispensatus ad beneficia possit vigore huius dispensationis, pensionem obtinere, num. 145. cum seqq. resoluatur affirmat, nisi sit dispensatus ad certum beneficium.
 Dispensatus ad beneficium, si consequitur pensionem, consumit dispensationem, nam ea intelligitur de primo n. 152. & 153. contra aliquos n. 154. & pensio cadit loco beneficii, n. 155.
 Si dispensatus ad beneficium, illud consequatur, non potest illud resignare, reservata pensione, num. 156. & 157. licet secus in dispensato ad beneficia in plurali, n. 158.
 Episcopus potest dispensare cum illegitimo ad pensiones dummodo non sit super beneficio paterno. n. 159.
 An pensio faciat solum, & pensionarius de iure prohibetur testari de redditibus pensionis, n. 160. & 161. ubi resoluatur quod sit contra aliquos.

DE pensionibus late scribunt Io. Baptista, Caccialupus, & Paulus Roma. & Gigas, in suis tract. de cens. sed Gigas fecit quinquaginta responsa in materia pensionis, quæ habentur etiam inter eius consilia à cõsiliis. 110. ad 159. late etiam agit de hac materia. Gambarus de officio legati, li. 6. per totam. & Lælius Zechus de beneficiis, & pensio. Ecclesiast. cap. 11. ad quos præcipue Gigantem recurrendum est in hac materia, de qua nos hic plura non contemnenda, & in praxi frequentia, & utilia dicemus.

Est igitur gravis questio, an pensio sit beneficium, & beneficij nomine intelligatur. In qua Barbacia in cap. ad audientiam, secundo de script. tenet pensionem esse beneficium, quem sequitur Paul. Rom. d. tract. 6. n. 34. & c. 7. n. 16. & Gambarus, d. li. 6. n. 309. dicens, pensionem iudicari beneficium, & venire appellationem beneficij, & hoc solum dicere Barbaciam, non vero pensiones esse proprie beneficia sed reuera, id etiam videtur dicere & Maio, in 4. d. c. 25. q. 5.

Contrariam tamen sententiam, nempe pensionem non esse beneficium ecclesiasticum, nec beneficij nomine intelligi, nec venire appellatione beneficij, tenent Dominicus, Franc. n. 2. & alij in c. quamvis de prob. in 6. Ab. n. 2. & Fel. in princ. in d. c. ad audiencia, Staphil. de literis gravis. 9. forma expectativa

rum, n. 27. Selua de benef. i. p. q. 3. num. 11. Hier. Paul. in pract. cancel. vers. quod pensiones, quæ constituentur, & sequenti. Caccialupus de pensio. q. 12. & ultima, Gigas qui ponit regulam cum limitationibus, q. 28. & responsio 30. alias conf. 139. Sarnen. in reg. de infirmis, quest. 16. & de annali. q. 21. & tra. de expectati. n. 74. & 92. Corraf. 1. p. c. 4. n. 1. Io. Nicol. Gimon. in Enchirid. beneficiorum. tit. 1. c. 10. n. 30. & Io. Nicol. Delphin. de iur. patr. li. 1. n. 74. Duar. de benef. lib. 2. c. 4. & lib. 6. cap. 4. vers. annua huiusmodi, Paleotus de notis, & spuris ca. 58. n. 4. Mandos. reg. 19. Cancel. quest. 11. num. 11. & conf. 55. nu. 18. & conf. 139. Redoanus de simonia, 2. part. c. 3. tit. 14. numer. 10. Couar. pract. cap. 36. numer. 10. vers. 4. quoties Guerrero in speculo, seu Thesauris, ca. 61. qui ait quod pensio non est beneficium, quamvis virtualiter sit beneficium, & Nauarr. conf. 11. de constit. numer. 8. & conf. 8. de iure patro. numer. 9. & consil. 66. de simonia, numer. 30. Hoieda, qui dicit communem, de incompatibilitate benefic. in prefatione num. 30. & 2. par. quest. 7. Azcuedo in li. 1. tit. 1. recopil. num. 5. Lassarte de decima venditionis, ca. 19. num. 24. Quintanaduennas Ecclesiasticon, lib. 1. cap. 3. num. 13. Flam. Paril. de resignatione beneficio, libr. 1. questio. 10. numero 69. & lib. 2. questio. 15. a numer. 11. & lib. 11. questione 4. num. 31. Et Suarez 5. 10. n. de censuris, disp. 15. sect. 1. nu. 7. & post hæc González ad reg. mensium, gl. 5. §. 5.

Et quod pensiones proprie beneficia Ecclesiastica dici non possint, dixit Rota in vna Brixien. confidentia, 5. Iunii 1591. Coram D. Penna infra adducta n. 52.

Et ita tenendum est, advertendumque hic non agi de pensione quæ datur in titulum beneficij, semper quando certa pensio extrahitur ex pingui beneficio, ut deinceps sit beneficium Ecclesiasticum, dictum forte portio, seu pensio, ut in terminis capit. consequente. de clericis non residen. ubi Abb. nota. 1. & num. 5. hæc enim proprie est beneficium, & beneficij appellatione venit, nec refert quod appelletur pensio, quia non est vis in nomine Cardini. clemen. 1. §. eadem numero 4. de supplenda negligentia Prælatorum, Hieron. Paul. sup. Caccialupus d. quæ. 12. Gigas quest. 1. num. 1. & quest. 28. num. 20. & est 99. numer. 24. Ioan. Nicol. Delphinus sup. num. 65. Duarenus d. lib. 6. cap. 4. Redoanus, nu. 18. Couar. supra, & Guerrero versiculo est alia pensio. Nauarrus, d. consilio 11. de constit. in fin. & d. conf. 66. numer. 30. Cuchus in institutio. maioribus lib. 5. tit. 7. numer. 17. Lassarte, & Suarez supra, & González num. 43. sed agitur de pensione, quæ simpliciter constituitur ad tempus super fructibus beneficij, & alicui assignatur autoritate superioris: & de hac absolute dicimus non esse beneficium, nec beneficij nomine intelligi, seu venire.

Cuius rationem reddunt Domin. Francus Ab. 7 Felin. Staphil. Selua, Caccialupus, Gigas, Sarné. Corraf. vterque Io. Nicol. Paleotus, Redoanus, num. 10. Cuchus, Azcuedo, Lassarte, & Quintanaduennas supra, quod pensio nullam spiritualitatem habet in se, sed est quid mere temporale, cuius ideo laicus capax est, idem Gigas, quest. 1. num. 1. & quest. 21. 33. & 51. num. 2. Ripa in c. p. 2. de iudiciis, numer. 128. Rebuffus de pacificis possessor. a num. 150. alias 131. Didacus Alaba de conciliis. 2. par. cap. 21. Bursarus conf. 178. n. 27. lib. 2. & Camillus Caurius de pensione Episcopi, n. 32. Cesar de Grassis, de iiso. 91. num. 5. & deciso. 114. n. 8. Caver. in tract. 17. quest. 9. 20. Bar. Medina in summa, lib. 1. cap. 14. §. 22.

Sed quamvis id verum sit in pensione, quæ

CAUSA
de
Benef.

G VII
15

titulo seculari, & uti laico assignatur in stipendium pro seruitio temporalis, puta pro patrocinio, pro pulstandis campanis, aut aperiendo fores Ecclesiarum, vel alias pro remuneratione laborum, ista enim est omnino profana, quæ in laicum cadere potest, *Gigas quest. 67. numer. 2. Duaren. d. lib. 6. cap. 4. Mandos. d. lib. 1. quest. 11. numer. 2. & de signatur a gratia, titulo de pensio. in principio. Guerrero, & alij citati.* At in pensione quæ hodie est in usu, nempe quæ loco beneficii assignatur, ut commodius quis sustentari valeat, vel ex causa resignationis, seu cessionis, ne ex ea nimium dispendium patiat, quam Mandos. ubi proxime vocat, quæ datur in titulum. Licet Burfatus, *dict. cons. 178. numer. 32.* dicat, quod ubi reservatur pensio non ob illam causam tantum, ne nimium dispendium patiat, sed ut commodius quoque ac decentius sustentari queat, sic alimentorum loco, minime loco beneficii subrogata dicitur allegans Gigantem, *quest. 54. numer. quarto in fin. versicul. quando autem apparet, qui id non dicit.* Verius est non esse quid mere temporale, sed potius esse spirituale, aut spirituali annexam dependentem, seu consequenter iustitiam beneficii, quia sicut beneficium prærequirit & præsupponit clericatum, & ideo dicitur spirituale, seu spirituali annexum dependentem ut supra capit. secundo, *num. 6. cum D. Thom. & alij dixi,* ita etiam ista pensio prærequirit clericatum secundum stylum curiæ notissimum, de quo Redoanus, *d. c. 14. num. 13. & de Spoliis Ecclesiasticis, §. ex his, d. n. 6. Nauarrus cons. 63. de simonia, n. 6. Guerrero d. c. 61. versicul. & si pensio Marchesanus de commissio. 2. par. c. 4. de commissione appellationis, nu. 60. & 61. Cuchus d. c. 11. nu. 70. & Rota decis. 139. lib. 3. par. 3. diversorum, & faciunt decisiones Rote, de quibus infra n. 116. 117. & 118.*

Et constat ex constitutione 71. Pij Quinti, de reuocatione privilegiorum, & circa pensiones obtinendas, & transferendas per laicos, Bigamos & Clericos coniugatos, &c. Et ex constitutione 30. Sixti V. de habitu & tonsura, per clericos, seu milites beneficia, vel etiam pensiones deferendis, ubi statuitur, quod clerici obtinentes pensiones, debeant tonsuram, & habitum clericalem, vestes, scilicet tales iugiter, & continuo deferre, alioquin non gestantes dictum habitum clericalem, pensionibus sint ipso facto priuati, & pensiones extinctæ, &c. Et quod in futurum non nisi actu clericis in habitu clericali, & tonsura incedentibus pensiones referentur, eum de creto irritante, &c.

Vnde non solum requiritur clericatus, sed etiam ex ista constitutione, quod incedant in habitu, & tonsura clericali, præterquam in pensionibus, insimul non excedentibus summam sexaginta ducatorum auri de camera, in quibus sufficit clericatus; licet non incedant in habitu, & tonsura clericali, ex constitutione 31. eiusdem Sixti, quæ permittit, & concedit, quod obtinentes pensiones, dictam summam insimul non excedentes, ac certi familiares, de quibus ibi, in habitu & tonsura clericali incedere minime teneantur, &c.

Addit etiam ista constitutio 31. quod clerici, quibus pensiones ad quamcumque summam sunt reservatæ, vel reservabuntur, non aliter ad gestandum huiusmodi habitum teneantur, nisi postquam eas cum effectu exigere, aut percipere ceperunt, vel per eos steterit quo minus exigant, vel percipiant. Vnde non videtur iam necessarium, quod

tempore reservationis in prædicto habitu incedant, ut dicebatur in dict. prima constitutione. Qui autem contrauerint d. constitutioni, non poterunt deinceps pensiones exigere, alias tenebuntur restituere etiam ante sententiam iudicis, cum sint ipso facto priuati, & pensiones extinctæ, iuxta dicta infra, 11. part. capit. ultimo, a num. 7. Maxime cum ista poena consistat in mera priuatione, sicut poena excommunicationis, suspensionis, &c. Licet contra teneat P. Ledesma in summa. 2. part. tract. 7. capit. 2. circa 14. conclus. ad fin. pag. 384. & 385. & vide dicenda infra. 7. p. c. 1. a num. 15.

Vnde receptum est, non posse ab inferiori à Papa constitui pensionem vllò laico etiam non coniugato, *Rebuffus de pactis possessoribus, numero 153. alias 135. Nauarrus cons. 34. de præben. Flam. Paris. de resignatione beneficiorum, lib. 4. quest. 2. numer. 7. Vega in summa 2. par. cap. 60. casu 1. Quamuis Papa de sua plena, & absoluta potestate constituere eam possit, iuxta de causa, idem Nauarrus de oratione Mystel. 45. alias 50. & in Manual. c. 25. num. 118. Fr. Emanuel Rodriguez in summa 2. tom. c. 21. num. 12. Vega ibi & casu 3. & P. Ledesma d. tract. 7. cap. 2. circa 14. conclus. pag. 382.*

Et hodie stante constitutione Pij V. 138. & infra adducta 2. part. ca. 1. num. 5. quæ obligat pensionarios ad Horas, & Officium paruum B. Mariæ, potest etiam dici annexa spirituali hac ratione, quia iam, ut inquit P. Nauarrus de restitut. lib. 2. cap. secundum, numer. 200, datur ob officium sicut beneficium. Postquam constitutionem, inquit Enriq. in sum. lib. 13. capit. 13. §. 2. quod pensio datur titulo Ecclesiastico.

Et hanc sententiam de qua numer. 9. & tenet Nauarrus d. cons. 63. & consil. 59. 61. & 65 de simonia, & in Mann. cap. 13. num. 11. Mandos. d. regula 19. quest. 11. numer. 11. & d. titulo de pensio. versic. nos loquimur. Guerrero d. cap. 61. Hiero. Gabriel cons. 191. num. 8. lib. 2. qui ait, pensionem non esse mere temporalem, cum dependeat à beneficio, & clerico assignata sit, & reservata pro alimentis pro quibus regulariter censetur reservata. Redoanus de spoliis, d. cap. §. ex his a numer. 6. Flores, q. 21. num. 199. & Cechus d. cap. 11. numer. 9. versic. pensio vero, qui ait, quod pensio non est profana, sed annexa spiritualibus. Vnde in appendice ad suum Candelabrum aureum, cap. 1. num. 33. Et Frater Ludouicus Lopez, in structory conscientie, 1. tom. capit. 303. Fr. Emanuel Rodriguez, dict. cap. 21. numer. 7. & 8. & Fr. Ludou. Vega in respon. casuum conscientie, casu 37. qui etiam pensiones concessas secularibus, ait esse quid spirituali annexum, sed in hoc male dicit, ut per Toletum in summa. lib. 5. cap. nono.

Et hodie iam Rota tenet, quod pensio non fit profana, & sed annexa spirituali, ut dictum fuit in vna Britorien. Coram D. Gipsio 12. Decembris 1588. & 3. Maij 1589. & refert Flam. Paris. de resign. beneficii lib. 6. q. 4. num. 54.

Vnde sequitur, quod ista pensio non potest per pecunia redimi, seu emi, nec pretio transferri, sine auctoritate Papæ, alias redemptio, emptio, seu translatio erit simoniaca, & nulla, licet non incuratur excommunicatio, ut tenet Nauarrus in l. c. proxime citatus, & in consilio undecimo de rebus ecclesiæ, & consil. 47. 60. 62. & 66. de simonia, Guerrero supr. Fuscus de visitatione libro 2. cap. vigesimo sexto, numer. 40. Salcedo in praxi crim. Bernar. Diaz capit. 91. litera D. versic. 7. quod licet Flam. Paris. de resign. beneficii lib.

lib. 6. quest. 2. a nu. 124. & 128. de confidentia. quest. 23. numer. 45. & 47. V. golin. de simonia. tabula 1. de simonia genere. c. 28. §. 3. num. 6. & 7. Zerola in praxi Episcopali. 2. par. verbo pensio. §. 8. & verbo pensionarius. §. 1. Zechus d. cap. 11. num. 8. vers. 15. & numer. 9. Adrianus quodlibet. 4. ad 5. Corduba lib. 1. quest. 21. pun. 1. Cosmas Philiar. de officio sacerdotis. 2. par. lib. 6. c. 3. 4. conclu. 3. p. cuius ratio in effectu est eadem, quia in affectu ait pensionem esse annexam spirituali, quamvis principaliter sit ius temporale, ut de beneficio dixi, cap. 2. numer. 6. & Frat. Ludo. Beia, ubi proxime Graffius in decisionibus aures. casuum conscientie. lib. 2. cap. 50. numer. 12. V. maldus. Frat. Ludo. Lopez, & Fr. Emanuel Rodriguez, supra. Vega in summa, 2. par. cap. 65. casu 7. & cap. 101. casu 68. ad finem, Emanuel Sa. in summa, verbo pensio. num. 1. & Sarius, de censuris lib. 2. cap. 5. num. 15.

Et idem tenent Rebuffus de pacificis possessoribus, 21 t. num. 152. alias 134. qui tamen non loquitur consequenter ad id, quod dicit d. nu. 15 & Paulus Romanus, d. cap. 6. num. 34. & Gambarus d. lib. 6. nu. 631. & 633. Sed isti, maxime Paulus Romanus, tenent, quod pensio est beneficium, ut dixi num. 2. idem tenuit Rota in vna Pharen pensionis t. 24. Ianuar. 1578. Coram sanctissimo, quae est prima parte diuersorum, decis. 454. nu. 7.

Et ita habet usus, & stylus curiae, qui facit ius, 23 t. ut per Nauarrum, d. conf. 47. num. 30. & d. conf. 61. in fine. Flam. Paris. d. cap. 24. Philiar. & Graffius supra, & Enriq. d. lib. 13. c. 13. §. 2. ait quod post dictam constitutionem Pij V. super recitatione Horarum pensio datur titulo ecclesiastico, nec sine licentia Papae, licet eam redimere, alias est irrita, & simoniaca, quamvis non incurratur excommunicatio: & quod ante Pium Quintum pensio reputabatur res temporalis, & redimibilis: sed in hoc ultimo saluitur.

Et ita tenendum est, quamvis contrarium teneant 24 t. Hiero. Paulus supra Gigas q. 87. & 99. Rebuffus in repet. cap. extirpanda. §. qui vult, de praben. notab. 6. in materia pensionis ad finem, Duarenus distinctione lib. 6. cap. 4. §. annua huiusmodi, Redoanus d. 2. par. de simonia cap. 14. numer. 15. Bursatus consil. 126. numer. 90. ad finem libr. 2. Caietanus, & Medina ubi supra, quia contrario nituntur fundamento, nempe quod sit quid mere temporale. Quorum sententia, solum est vera t. in pensione, quae titulo saeculari, & vti laico alicui assignaretur in stipendium, vel alias pro remuneratione laborum Guerrero supra, & Vaglinus, d. nu. 7.

Et quamvis Toletus, d. cap. 92. & 82. & Valencia 26 t. 3. tom. dispensatione 6. quaestione 16. puncto tertio dicant, huiusmodi pensiones, quae dantur loco beneficii, posse redimi sine autoritate Papae, quamvis non vendi, & transferri pecunia, in quo non loquuntur satis consequenter.

Et ad ista sunt reducenda, quae circa hoc docent 27 t. Victoria in relectione de simonia, a numer. 47. Soto de iustitia & iure, lib. 9. q. 7. art. 2. Arragon secunda secunda quest. 100. art. 4. vers. sed est dubium consequens, de personibus, & Summa Corona 3 parte tract. de simonia num. 34. lo. Baptista Corradus, in responsis casuum conscientie quest. 44. Vega d. 2. part. cap. 65. casu 2. & 4. & P. Ledefina in summa, 2. par. tract. 7. cap. 1. circa quartam conclusionem, pag. 381. & tract. 12. concl. 22. 23. & 24.

28 Et quod inquit Platina in vita Pauli 2. t. quod Paulus secundus redimendarum pensionum usum non

improbauit, videtur accipiendum cum autoritate ipsius Papae.

Commoditas tamen, & fructus pensionis possunt t. vendi, ut per Nauarrum, conf. 11. de rebus Ecclesiae, 25 & liberatio obligationis, quam habet Hispanus, in cuius capite fuit imposita solvendi Italio, Nauar. conf. 6. de simonia, de quo vide dicta infra, 2. par. cap. 1. nu. 37. & sequenti.

Nec requiritur autoritas Papae in redemptione t. pensionis, secundum stylum, ex eo, ut inquit Gigas, & Duarenus ubi proxime, quod pensio cedat in causam alimentorum, iuxta consilium Romanum, 388. num. 3. & super alimentis futuris, non potest transigi sine autoritate superioris, leg. cum hi. ff. de transact. l. de alimentis. C. eodem sequi ut, Surdus de aliment. in. 8. privilegio 56. numer. 9. Sed requiritur t. ad excludendam simoniam, iuxta ea quae supra diximus cap. 2. a nu. 8. Mandos. de signatur. gratiae, titulo de eximio vers. aut super huiusmodi, Mari. Gibertus in additione ultima, Cuchi in instr. Canonici parvis lib. 2. tit. 8. nam t. non omnis pensio cedit in causam alimentorum, sed illa tantum quae dicitur, sine causa, quae datur clerico cum clausula, ut commodius sustentari valeat. Quae clausula id operatur, ut pensio alimentorum causa videatur assignata, ut docet Horatius, Mandos. ad Romanum d. conf. 388. liera C. sic intelligens d. consilium, quod forte ibi aderat dict. clausula, & tamen secundum stylum in redemptione cuiuslibet pensionis t. etiam quae assignatur ex causa resignationis, siue cessionis, ne ex ea nimium dispendium patiatur, requiritur autoritas Papae.

Præterea si ex illa causa adhiberetur autoritas t. Papae in redemptione pensionis, sufficeret etiam 34 autoritas ordinarij iuxta d. legem cum hi, & libr. de alimentis. Item posset autoritas illa suppleri iuramento, iuxta communem opinionem, de qua Gigas, qu. 45. numer. 10. & quest. 51. numer. 25. Conar. in cap. quamvis pactum, 2. par. §. 6. numer. 4. Padilla in d. libr. de alimentis, numer. 5. lo. Gutierrez de iuramento confirm. 3 part. cap. 3. numer. 4. & Pontanus de alimentis cap. 6. numer. 4. & Surdus supra a numer. 42. & ita admittunt in proposito Gigas, d. numer. 10. & distinctione quest. 51. num. 26. & Surdus ibi num. 51. sed est falsum.

Vnde etiam non potest fieri t. redemptio pensionis 35 autoritate Nuncij, nisi ad id habeat specialem facultatem quam credo non habet.

Sed stante quod pensio non potest redimi, t. sine 36 autoritate Papae, alias committitur simonia; offert se difficultas, an quando partes sunt in Hispania, vel aliis partibus, possit solui pensionario pecunia redemptionis, conuenta ante obtentum beneplacitus Papae, quod haberi solet per solam supplicationem, & signaturam cum clausula, quod illa sola sufficiat, cuius formam ponit Gigas in d. tract. de pensio. ad fin. nam quando partes sunt Romae, post signatam, & expeditam supplicationem tempore praestationis, consensus solet pecunia solui.

Et videtur, quod non ad decisionem Callagurritanam t. integrae portionis, 8. Octob. 1574. de qua infra numer. 353 & Nauar. in Manual. cap. 33. num. 108. ad si. in nouis edit. Sarran. de trinalli, quest. 12. Et quod tradit Marcus Anto. Genuen. in praxi curie Archiepiscopalis Neapolitanae, cap. 51. quod alienans res ecclesiae, saluo ascensu Papae, nec aliter, nec alio modo, tradens tamen possessionem ante illum impletum incurrit poenas extrauagantis ambrosiose

de rebus ecclesiæ, & quod ita declarauit sanctissimus Clemens VIII. & est consil. Nauar. 1. de rebus ecclesiæ, & post hac Gonzalez. gloss. 12. n. 97.

38 Nihilominus videtur, quod quamuis ante obtentum beneplacitum Papæ non possit pensionario solui pecunia in executionem conuentionis, ita ut statim pensio maneat extincta, seu partes nequeant refilire, & reuocare mandatum iuxta dicta, potest tamen illi dari pecunia in rationem redemptionis pro tempore beneplaciti obtenti, id est, ut beneplacito obtento, eam sibi habeat pro redemptione, seu tanquam in depositum, & securitatem, ut sit certus & securus de solutione, ac sine necessitate exigendi à redimente, sicut posset accipere fideiussorem pecuniæ soluendæ beneplacito obtento.

39 Potest tamen pensio gratis remitti per pensionarium, absque autoritate superioris, Hieron. Paul. supra Sarnen. in reg. de infirmis q. 16. & in compendio signaturæ, nu. 87. Corras. d. cap. 4. m. 4. Io. Nicol. Delphin. supra num. 77. Redoan. d. cap. 14. num. 15. Nauar. & Fuscus supra, Bursatus d. consilio. 126. numer. 91. Flam. Paris. d. lib. 6. quest. 2. num. 123. Beia Grassus, & Fr. Emanuel Rodriguez. ubi supra Achilles, de Grassis decis. 43. & 212. & Rota in d. Pharen. pensionis, decis. 454. num. 7. & decis. 471. num. 10. 1. par. diuersorum. & fuit resolutum in vna Lamofcen. Canonatus 24. Maij, 1557. Coram D. Quiroga.

Quod reservatio fructuum potest redigi ad limitatam portionem, & ex scedula priuata potest pensio extinguui, & reduci, & liquidari fructus prout apparet de consensu pensionarij, per eius apocham Sarnen. in compendio signaturæ, numer. 87. Gigas de pensio. quest. 64.

40 Quod procedit, etiam si si expresse esset reservata pro alimentis, ut commodius quis sustentari valeat, quicquid in hoc contra teneant, Gigas d. q. 45. num. 9. & quest. vltima num. 8. Gambarus d. lib. 6. numer. 603. Duarenus supra Cuchus, d. lib. 2. tit. 8. in fi. & ibi additio penultima, Mart. Gilberti, Io. Gutierrez, d. cap. 3. num. 5. & Zechus, d. cap. 11. n. 9. ex d. lege cum huiusmodi doctrina glossæ, ibi verbo alimentorum, vers. item, nunquid: cum qua transeunt communiter feribentes, ut per Iasso. ibi num. 10. & Padillum in d. d. de alimentis, & Surdus supra num. 19 & 106.

Nam tenendo, quod pensio æquiparatur contrahibus & profanis ut tenent, Sarnen. d. quest. 16. Gigas quest. 99. num. 10. & Rhedon. num. 14. Quod procedit quando reservatur de consensu partium respectu consensus, Achilles decis. 425. num. 8. & Patens decis. 193. num. 2. lib. 3. cessat inductio. d. leg. 15. cum hi, ex versiculo, plane eiusdem legis.

42 Si vero tenemus, quod æquiparetur vltimis & voluntatibus, cum Romano consil. 348. num. 5. & Gigant. quest. 27. & 83. numer. 10. & 96. numer. quarto, & Barthosa in l. dinortio, ff. soluto matrimonio, secunda par. numer. 43. Quod Rota apud Puteum, ubi proxime ait procedere, quando pensio reservatur Motu proprio sine consensu partium, secus quando de consensu partium, ut dixi: Quam distinctionem, ut nonam ponit Horatius Mandol. ad Roma. dict. consil. 348. littera B. & Pontanus sic intelligendus de alimentis, cap. 18. num. 5.

43 Dicendum est, quod quod fauor ad hoc consideratus in alimentis relictis in vltima voluntate, de quo Surdus supra à numer. 84. non potest considerari in proposito, nam pensio est odiosa, extinctio vero fauorabilis, quia restituit beneficium ad pristinam libertatem, ut ait Rota in d. Pharen. pens. Caputaquen.

decis. 303. par. secunda. Flam. Paris. dict. lib. 6. quest. secunda, numer. qui. 10. & Sarnen. lib. primo, Selectarum, cap. 12. in principio, & lib. 8. in l. 2. ff. de legat. secundo num. nono, & Achilles d. decisione 312. ait quod cessatio pensionis, est quodammodo liberatio beneficii à seruitute.

Nec videtur in proposito militare ratio & considerata in alimentis relictis in vltima voluntate, de qua Duarenus lib. 1. de dispensationibus, c. 44. & Cuiacius in d. l. cum hi & ibi Orosius. §. solei. num. 9. & Menoch. de arbitrio. casu. 170.

Et postquam hæc scripseram, vidi Patrem & Motherlinam 2. tom. de contractibus disputa. 559. ubi reprobatur sententiam Gigantis, & Io. Gutierrez dicens, quod cum pensio ortum non habeat ex vltima voluntate, ut est notissimum, consequens profecto est, ut dispositio d. l. cum hi extendenda non sit ad pensionem concessam ad alimenta.

Sane vno casu non poterit & remitti pensio, absque autoritate superioris, nempe ad cuius titulum quis est ad sacros ordines promotus, quæ sine licentia Episcopi extingui, aut remitti nullatenus potest, donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens sit adeptus, vel aliunde habeat unde viuere possit, ex decreto S. Concil. Trident. sessione 21. de reformat. c. 2. ad finem, ut aduertit Fuscus d. lib. 2. de visitatione, c. 28. num. 40.

Habemus ergo in pensione, quæ loco beneficii & clerico, uti tali assignatur, falsam esse prædictam rationem, quod sit quid mere temporale, nullam spiritualitatem habens: adhuc tamen vera est, indistincte prædicta conclusio, quod pensio non est beneficium vere & proprie, nec venit appellatione beneficii, pro qua facit Concil. Trident. dict. cap. 2. sessione 21. & cap. 15. sessione 25. de reformat. ubi non distinguitur pensio contra beneficium, & facit etiam d. constitutio 30. & 31. Sixti V. de habitu & consuetudine clericali.

Nam etsi ista pensio sit spiritualis, & seu spirituali annexa instar beneficii, ut diximus, tamen est quoddam ius temporale, id est ad tempus, separatum, & formale de per se distinctum ab ipso beneficio, ut dixit Rota in vna Legionen. Zamoren. pensionis 10. Octobris 1577. Coram D. Robulterio Episcopo Orioleten. quæ habetur prima parte diuersorum decis. 425. & in Brixien. confidentiarum 5. Iunij 1591. Coram D. Pena infra adducta num. 52.

Et per pensionem non intulatur & quis Ecclesiæ, sicut per beneficium, & in multis differt à beneficio, & præcipue quod pensio non datur propter officium sicuti beneficium. Tolerus in summa lib. 5. capit. 76. & 82. & quamuis hodie ex constitutione. 138. Pij Quinti, quæ obligat pensionarios ad officium paruum B. Mariæ, dici possit, dari propter officium, ut dictum est supra, num. 17. tamen officium istud diuersum est ab officio, propter quod datur beneficium.

Vnde inferitur primo, quod transferens pensionem, seu fructus reueruatos per constitutionem, non comprehenduntur in constitutionibus. ij. III. & Pij V. contra confidentiarios editis. Nauarrus consil. 11. numer. 7. de consuetudine, & consil. 65. & 66. de simulatione, & Flam. Paris. de confidentiariis, quest. 23. à num. 14. & quest. 24. & post hac visus Gonzalez. gloss. 5. §. 5. n. 5. & ita firmavit Rota in d. Brixien. confidentiarum, ut in decisione sequenti.

Brixien. confidentie 5. Junij 1591.

Coram D. Pena.

Archiepiscopus Corciren. & omnes fructus Archiepiscopatus Alonius Clari Brixen. diocesis demptis tamen quinquaginta pro titulari, habebat referuatores cum facultate in toto, vel in parte vni, vel pluribus eos transferendi, cuius facultatis vigore, primum de anno 1568. summam ducentorum scutorum, & iterum de anno 1575. residuum dictorum fructuum ad fauorem Ludouici Campani sui familiaris transtulit, sed quoniam Franc. Femicus pradiatum Archiepiscopatum titularis preadebat, in ea translatione commissam fuisse confidentiam prohibitam per constitutiones Pij Quarti, & Quinti: tum quia post translationem, idem Archiepiscopus eosdem fructus exegisse per quitancius, factas ab eius procuratore videbatur, tum ex quibusdam eiusdem literis missiuis, quibus videbatur, significari, Archiepiscopum post translationem exegisse, tamquam dominum fructuum, quod non videbatur negare Campanus, qui in suis constitutionibus fatebatur, Archiepiscopum post translationem omnes fructus exegisse. Tum denique ex quibusdam locationum instrumentis, vnde inferebatur Campanum tamquam procuratorem Archiepiscopi, post translationem predictos fructus, tamquam spectantes ad Archiepiscopum, vel illorum referuatarum locauisse, & propterea predictus Franciscus Campanus, coram iudice confidentiarum accusauerat, cui fuerat per Sanctissimum Dominum nostrum ordinatum, ut cum voto meo in causa procederet, propoisa causa in Rota dubitanti, an adesset confidentia in casu, & ad effectum de quo agitur effectus erat magnus, quia si indicabatur pro confidentia traslatio predicta reddebatur nulla, & Campanus inabibilis, iuxta penam constitutionis Pij V. & licet ego qui causam non Rotaalem proponebam, & ideo primus eram dicturus suffragium, ex predictis inclinarem pro confidentia, omnes tamen domini concorditer tenere, de illa non constare, potissima ratio fuit, quia constitutiones Pij V. & Pij V. non habent locum in simplici traslatione fructuum, aut pensionum, cum loquantur de fructibus ac pensionibus, quae referuantur ratione resignationis beneficiorum. Nam prima constitutio Pij Quarti aperte loquitur de beneficiis Ecclesiasticis, pensiones vero proprie beneficia Ecclesiastica dici non possunt, Sarnen. de infirmit. quaest. 16. circa medium, versi. nam clarum est. Gigas de pensio. quaest. 28. num. 10. nam pensio cum non datur in titulum, est quoddam ius temporale separatum, & distinctum ab ipso beneficio, ut tenuerunt domini in vna Zamoren. pensionis, sub die 10. Octobris 1577. Coram D. Oriolen. & cum sit penalis constitutio restringenda est, ca. 1. de filiis presbyterorum, lib. 6. c. odia & c. in penes de regulis iuris, lib. 6. clarum autem videbatur, constitutionem loqui, de pensionibus, & fructibus ex causa resignationis beneficiorum referuatis ibi, ac sibi propterea pensiones annuas ac fructus redditus, & proventus Ecclesiarum, & aliorum beneficiorum, &c. ex quibus verbis declarantur etiam alia, quae sequuntur in dicta constitutione, in versic. ac fructuum, & pensionum, & in versi. & insuper quibus locis dictio predicta, & dictio huiusmodi, ostendunt constitutionem sentire de pensionibus & fructibus procuratis ob resignationem confidentialem, constitutio item Pij Quinti, quae enumerat omnes modos committendi confidentias, similiter loquitur de beneficiis ac pensionibus super beneficiis ratione confidentiae referuatis, nec in ea derogatur aliquod verbum de pensionibus, & fructibus separatim consideratis, vel de illorum traslatione. Nec videbatur dominis ad verisimile, quod illa constitutio

fuisse ommissa. Supra esset in eo etiam casu confidentiae crimen locum habere, argumento. l. prima. §. sine autem ad deficientis. C. de caducis tollendis, Alexand. consil. 148. incipient. in casu appellat. numer. octauo lib. quinto. Considerabam etiam de nini, quod cum constitutio Pij Quinti procedat per presumptiones, non debet extendi ad casus, in quibus alias extenderetur, Abbas in ca. fin. de sponsal. Ruinus consil. 112. numer. 27. lib. secundo Rol. consil. 27. n. 22. lib. 1. Nec videri potest Pius 5. de illis sensisse in versi. sed ne quisquam, nam ibi quoque agitur de pensionibus, occasione confidentiae, super beneficio commissae, de quibus paulo ante in predicta constitutione tractatum fuerat. Non obstat sententia lata a Pio Quinto, per quam declaratur nulla traslatio pensionis facta in Archiepiscopum Corciren. quia non fuit declaratio tamquam confidentialis, sed tamquam facta ad commodum incapacium, ac in fraudem privilegiorum Militum Sancti Pauli. Fuit etiam dictum, quod licet praefata, constitutio Pij Quarti, & Pij Quinti loquerentur de simplicibus pensionibus: quod tamen non concedebatur adhuc, ex his quae proponebantur non videbatur probata aliqua confidentia, primum, quia cum Archiepiscopus vigore suae facultatis, posset fructus pro se retinere, & illos etiam omnes, vel aliquam partem trasferre, nulla aderat probabilis, aut verisimilis simulandi causa, quae deficiente, nec praesumitur simulatio, nec admittitur eius probatio, Arctinus consilio 159. numer. 10. versicul. venio nunc ad tertium. Alexander, consilio 57. num. 30. versicul. & haec procedunt lib. quinto facti etiam series videbatur tollere confidentiam, nam si confidentiaria, & simulata fuisset traslatio, non potest satis comoda assignari differentia ratio, cur statim ab initio non fuit facta de omnibus fructibus, quibus stantibus non concludit confidentiam perceptio fructuum, facta per Archiepiscopum, post traslationem, sola enim fructuum perceptio non inducit confidentiam, sed animus & conuentio hoc faciendi ab initio, ut fuit conclusum in illa Crescentina confidentia, Coram domino Orano de anno praesenti, nec locatio facta per Campanum nomine Archiepiscopi, nam ista cur ita absque confidentia crimine fieri potuerunt, causas habent probabiles & vero similes, quas in suis constitutis refert Campanus: intererat enim Campani, ne ista traslatio ab Archiepiscopi consanguineis intelligeretur, ac ut facilius esset exactio in terris, seu dominio Vencorum, quae praesumptiones cum sint satis probabiles, contrariam confidentiae suspicionem ex predicta parte, & locatione ortam elidunt. dicebant eum aliquis ex dominis, quod ceteris etiam placuit, quod licet constitutio Pij V. ponat quasdam coniecturas ad probandam confidentiam, non tamen tollit alias praesumptiones, & coniecturas, quidquid priores, vel tollantur, vel elidantur, ille enim coniecturae non sunt praesumptiones iuris, & de iure, quae non possint recipere probationem in contrarium. Confessio Campani non obstat, quia cum sit qualificata non potest diuidi, Abb. in c. bona, nu. 29. de Postulatione Praetorum, reddit enim rationem, cur nomine Archiepiscopi locauerit, & quod licet Archiepiscopus exigeret, tamen Campano satisfaciebat de exactis: in literis missiuis Archiepiscopi non poterat fieri fundamentum, cum inde non concluderetur, quod pecunia de quibus in eis agebatur, peruenisset ad Archiepiscopum, atque ex his conclusum pro non confidentia.

At ita pacificentes peccant mortaliter, & committunt peccatum simoniae, quae tamen non inducit excommunicationem, vel aliam censuram, iuxta supra dicta numero 20. Nauarrus ubi proxime & Flam.

CLAUDE
de
Beng.

G. M. H.
15

Parif. dict. question. 23. à numer. 43.

54 † potest illam licite transferre cum reservatione, seu pacto illam exigendi, quo ad vixerit, alias translatio erit nulla, *Nauarrus d. consil. 65. & Flam. & ibi Fr. Manu. Rodriguez in summa, 2. tom. cap. 21. nu. 7. Vega in summa, secunda part. cap. 65. casu 7. Petr. Ledefina in summa, secunda part. tract. 7. cap. primo. circa 14. conclus. pag. 381.*

55 Et an hic possit eam transferre, sub † conditione si moreretur, ex infirmitate presenti. *Nauar. cons. 11. de usuris, respondet affirmatiue. contra quem tamen rectius tenet additio consilij posita in fine, quod cum per has translationes extinguatur antiqua pensio, & noua constituatur, videtur, quod dicta facultas transferendi, non possit sibi locum vindicare, nisi in absoluta translatione; atque adeo translatio sub conditione facta, erit nulla.*

56 Vnde etiam † videtur, quod non possit fieri translatio per testamentum, non obstante decisione Rotæ in causa Placentina pensionis 17. Iunii 1602. Coram D. Corduba, in qua fuit dictum facta translatione in testamento, attendendum esse tempus mortis, ad effectum validitatis illius, Ripa in l. ferul. optione, ff. de optione legata, & sic secundum translationem, quæ præcessit tempus mortis, esse validam: quia id accipiendum est supposito, quod posset fieri per testamentum, quod tamen ibi non deciditur.

57 Ait tamen Flam. Parif. de confiden. quest. 42. quod licet in † transferente pensionem per confidentiam, cum tunc nullus titulus beneficalis consideratur, non committitur confidentia punibilis, per dictas constitutiones Pij Quarti, & Quinti. Tamen committitur simonia, & confidentia per promissionem factam à Titio, de soluendo ex suo pensionem constitutam super beneficio Ioannis, ad fauorem Maurij resignantis, reservata sibi dicta pensione, suum beneficium in fauorem ipsius Titij, qui rogauit Ioannem, vt consentiret constitutionem dictæ pensionis: citat Nauarrum, c. 1. 60. de simonia. Qui solum ait, in hoc casu committi simoniam super beneficio.

58 Et mouetur primo † ex ratione Nauarri, ibi, quod licet emptio, & venditio pensionis simpliciter facta, non censetur simonia facta super beneficio, tamen, quando est facta, tanquam medium, seu ad finem querendi beneficium, censetur simonia facta super beneficio, sicut traditio, vel promissio pecuniæ facta alicui, vt sit mediator ad querendum beneficium, censetur simonia facta super beneficio.

59 Secundo, † quia in paciscentibus super pensione, pro consequendo beneficio, committitur confidentia punibilis per dictas constitutiones, cum consideretur titulus beneficalis, *Nauarrus in Manu. ca. 23. n. 109. & habetur dicta constitutio Pij V. §. quatenus, & s. idem.*

60 Verum additio dicti consilij † Nauarrus ait aduertendum referri alias ab officialibus Sacre penitentiariæ responsum, quod ego si Papa sciente in tui gratiam consensio, vt meum beneficium pensione grauetur, possum à te recipere etiam, ex pacto indemnitatem, est ratio, quia cum communiter beneficiarij non patiantur sua beneficia pensione in gratiam tertij grauari, nisi recepta promissione indemnitis & hoc non lateat Pontificem, vtique admittendo huiusmodi pensionum reservationem, ta-

cite etiam consentit vt fiat dicta conuentio.

Sed hoc mihi tutum non videtur, & verius † existimo in prædicto casu committi simoniam super beneficio ex prædicta ratione Nauarri id tenentis, quem sequitur Flam. Et Vega in summa, secunda part. cap. 101. casu 68. in fine, & consequenter totum illud, tam resignationem, & reservationem pensionis, quam prouisiones beneficij resignati esse nullam, etiam si resignatarius nondum soluerit ratione præfate promissionis vllam pensionem, iuxta dicta infra 8. part. cap. 1. à num. 3. & 16. quamuis in hoc contra teneat Nauarrus dict. cons. existimo tamen contra Flaminium † Parifium, non committi in hoc casu confidentiam super beneficio, nec comprehendi dictis constitutionibus Pij I V. & V. Nec obstat dict. constitutio Pij V. † §. quare nos, & §. itidem quia loquitur de paciscentibus pro consequendo beneficio super pensione soluenda ipsi resignanti, vel collatori, vel aliis, eorum respectu.

Vnde quod inquit Cordoua in summa, q. 155. † & 166. & Fr. Manuel Rodriguez 2. tom. cap. 21. numer. 9. Vega 1. parte cap. 36. casu 8. & P. Ledefina 2. part. tract. 7. cap. 1. circa 24. conclusionem in pagina 381. quod non potest solui nec recipi pensio sine literis Apostolicis, alias incurrunt poenas dictæ constitutionis, est intelligendum, quando resignationem beneficij præcessit pactio de soluenda pensione sine autoritate, & reservatione Papæ, non alias, & vide hic infra 4. part. 2. à num. 34.

Secundo inferitur, quod licet habens beneficium teneatur † dicere officium diuinum, vt late dictum est infra 3. part. cap. 1. pensionarius tamen ad illud non teneatur, *Dominicus Franciscus, num. 2. & alij in cap. quamuis. 1. de preben. in 6. Sarnen. in Reg. de infirmis quest. 16. Corras 1. par. cap. 4. num. 2. Gigas quest. 30. lo. Nicol. de lphi. de iure patronatus lib. 1. numer. 76. Sandoval dicens communem de officio Ecclesiastico. 5. par. cap. 5. Redoan. de simonia. 2. par. capite 14. numer. 11. Flam. Parif. de resigna. beneficiorum libro secundo quest. 15. numer. 18. Soro de iustitia & iure lib. 10. question. quinta articulo tertio. Corduba libro primo questionarij quest. 21. punct. tertio, & in summa questio. 186. punct. secundo. Durandus de ritibus libro tertio capite 22. numer. 14. & Azor lib. 10. capite quarto quest. tertia. Gonzalez. sup. nu. 12. quamuis contrarium male teneant Guerrero d. cap. 61. † & Gambarus, dict. libro 6. numero 326. consequenter ad suam opinionem, quam ibi tenet à numero 309. quod pensio iudicatur beneficium, & venit appellatione beneficij, vt dixi supra, numero 2.*

Hodie vero ex noua constitutione † Pij V. 138. infra adducta. 3. parte, capite 1. numero 5. pensionem percipiens, vt clericus tenetur ad officium paruum Beatæ Mariæ, alias obligatur ad restitutionem fructuum, vt ibi. Cuchius in institutionibus Maioribus libro 5. titulo 7. numero 5. Durandus ibid. Frater Ludouicus Lopez instructory conscientia primo tom. capitul. 145. Grassius lib. 2. capite 50. num. 8. & 9. & capite 51. num. 5. Vinaldus in appendice candelabri capite 10. num. 32. Valencia 3. tomo secunda secunda disputatione 6. questione 2. punct. 10. circa secundum Gonzalez 5. num. 13. & Aragon secunda secunda questione 63. articulo 2. Enrique in summa libro 13. capite 13. §. 2. lo. ann. Manuel Rodriguez. 1. tomo capite 140. num. 5. Vega secunda parte capite 65 casu 1. Azor supra & 14. question. 11. & P. Ledef. d. secunda parte tractat. 9. capite 4. con. 6. 2. difficultate, qui sex vltimi aiunt dictam constitutionem esse vsu, & consuetudine receptam, contra

contra aliquos, qui oppositum dicebant, & vide dicta, dicto cap. primo, 3. parte, 7. dubi. & numer.

117.

Et cum d. constitutio Pij V. loquatur de eo, qui pensionem & ut clericus percipit, dicendum est, percipientem pensionem titulo seculari non teneri ad dictum officium Beatae Mariae, ut per allegatos, siue sit pauper, siue diues, siue pensio excedat sexaginta ducatos, siue non, quicquid sine fundamento dicat, Vega supra citans, Fr. Ludouicum Lopez, & Fr. Manuelem Rodriguez; qui id non dicunt, sed gratia & exempli loquuntur de seculari paupere: & similiter constitutio Sixti V. de habitu clericali, de qua supra numero 11. loquitur de clericis pensionem percipientibus, quicquid Vega dicat.

Tertio infertur, quod hodie clericus, primae tonsurae, & seu in minoribus constitutus, pensionem habens, non gaudebit privilegio fori, ex decreto Concilij Tridentini sessione 23. de reformat. capite sexto, ut tenet in terminis, Azevedo in leg. 1. titulo quarto, libro primo recopilationis, numero 5. & ita S. Congregatio Concilij declarauit decimo nono Iunii 1586. Cuius declarationis meminit Flam. Paris. de resignat. libro primo, question. 10. in fin. & lib. secundo, question. 15. quae inter declarationes super dict. cap. sexto habetur sic. Cui reseruat fuit pensio, ut clerico, si non incedat in habitum, & tonsuram, non gaudet privilegio fori: sic fuit decum ex eo, quod Concil. corrigat ius commune, & tres casus excipiat per dictio- nem nisi, quae dictio alios calus excludere videtur, leg. qui alienat. §. si libertas, ff. de negotiis gestis, cap. si duo. de procuratoribus, in sexto, cum concordant, citatis per Crauetram, consilio 155. numero primo, Iacob. Sbro- tius de Vicario Episcopi libro 2. questione 111. numero nono, & subditur in dictis declarationibus: Immo etiam si deferat clericalem habitum, & tonsuram, ut in scriptis Cardinalis Alciati. Et post haec idem docet Gon- çalez, gloss. 5. §. 5. num. 6.

Quamuis contrarium, nempe clericum primae tonsurae, seu in minoribus constitutum habentem pensionem gaudere privilegio fori, teneat Salcedo dicens, ita fuisse in supremo Regio consilio iudica- tum in practica criminali Canonica, capite 67. nume- ro 10. & in terminis similis constitutionis Clemen- tis 7 emanate ad instantiam reipublicae Venetorum, Gigas questione 94. a numero 8. ex eo, quod in mate- ria fauorabili, & qualis est ista, appellatione benefi- cij Ecclesiastici, venit huiusmodi pensio, quae largo modo potest dici beneficium Ecclesiasticum, idem Gigas, questione 28. numero 18. Mandos. in regul. 19. Cancell. questione 11. numero 11. Lassarte de decima venditionis, capite 19. numero 24. & faciunt tradita per Lassartem in leg. non dubium Cod. de legibus, numero 42. & in ultima editione, anni 1594. ait dictus Salcedus scire Illustrissimos Cardinales Sanct. Congregationis, contrarium iudicasse, existi- mantes dictum capit. sextum concilij, non com- prehendere, quoad fori immunitatem, eum cui fuit reseruata pensio in fructibus alicuius benefi- cij, prout testatur Flam. dict. numero 15. suam tamen opinionem aequiorem esse, & iuribus apud nos re- ceptam, haec Salcedo. Sed tamen standum erit de- clarationi S. Congregationis, quam certum est, ha- bere vim legis.

In casu de quo agit Lassarte ubi supra, & nem- pe leg. 2. titulo 4. libro 1. recopilat. dicendum erit cum ipso, & cum Flores, question. 21. numero 199.

clericum primae tonsurae, seu minorum ordinum habentem pensionem, non debere soluere Gabel- lam, vel alia tributa, quicquid sit in aliis minorum ordinum, non habentibus beneficium, de quo vide infra 2. part. c. 3.

Quarto inferri videtur in impetratione & be- neficij non esse necessario, faciendam mentio- nem, de pensione, cum non sit beneficium, & ius solum iubeat fieri mentionem de beneficio in impetratione 2. facta à Papa, vel Legato. capite, si Motu proprio, de praebendis in sexto, Clementina se- cunda, de officio ordinarij cum aliis, & ita tenent Car- dinal. in cap. postulasti, numero 5. de rescript. & in dict. Clementina secunda, numero 7. & in clemen- tina prima. §. 1. de supplenda negligentia Praelatorum, Ioannes Andreas, & Enrique numero 5. Butrius 7. in dicto capite postulasti, Domin. in dict. capit. si Mo- tu proprio, numero 7. Bonifacius in Clementina se- cunda, de praebendis, numero 28. Felinus in dict. cap. postulasti numero 8. declaratione tertia & 30. & in ca- pit. in nostra col. 1. & 3. de rescript. Probus ad Mona- chum in cap. nemo de electione in sexto, sub numero 32. ubi tenet contra gl. reg. 61. Millis in Repertorio, ver- bo gratia, versiculo 16. Hieronymus Paulus, in practica cancellar. in notabil. super vacantibus non reserua- tis vers. gratiam beneficij impetrans, licet teneatur Capella Tolosana, decisio. 473. & ibi Auffer. Ioan. Ni- col. Gimont. in Enchiridio beneficiorum, titul. 1. cap. 10. numer. 6. & Ioan. Nicol. Delphinus de iure patronatus, lib. 1. num. 79. & hoc ait iure esse verius Corras. d. 1. p. capit. 4. num. 5. & nouissime Gonçalez, gloss. 5. §. 5. a num. 16. dicens, quod ita seruat Rota, ut ab eisdem dominis auditoribus audiuit.

Sed haec sententia solum est vera in pensione & quae non datur loco beneficij, sed in stipendium, 76 in qua plerique ex dictis authoribus loquuntur, ut explicat Gigas, quest. 67. 2. conil. Gambardus d. libro 6. numero 323. & Mandos. de signatura gratiae, titulo de pensionibus in principio, versic. hinc dicimus, & in pen- sione quam quis haberet à laico assignata sibi, pro titulo ordinum, de qua loquitur Rota decis. 39. de rescript. in antiquis, & 9. de praebend. in antiquioribus, & Felin. in d. 3. declaratione, & d. cor. 30. Gambardus sup. num. 359.

Ex quo conuincitur, quod ait Ripa in cap. & ad 77 aureas. de rescript. num. 18. quod de patrimonio assi- gnato in titulum loco beneficij, ad cuius titulum clericus diues ordinatus est, debet fieri expressa mentio, cuius contrarium tenent Hieronym. Pau- lus ubi proxime cum Ioann. Andrea in dict. cap. po- stulasti: & Felinus ibi numero 5. & Azevedo in leg. 1. tit. 4. libro 1. recopilationis num. 9. cum Calderi. de istis enim & certum est non esse opus facere men- tionem in impetratione beneficij, nisi esset in forma pauperum, tunc enim esset surreptitia, non facta mentione de pensione si ex ea cessat paupertas, Felinus d. declaratione. 3. & d. cor. 30. Sta- phileus de literis gratiae, non à forma expectatiuarum, numero 11. Ludouicus Gomezius de expectatiuis nu- mero 25. Gigas, d. quest. 67. §. conel. Corras. dicto capite 4. numero 5. & Ioan. Nicol. Delphinus supra numero 80. contra Rotam supra, & Cardin. in d. clem. 1. §. 1. de supplenda negligentia Praelatorum, & Gambardus sup. num. 361.

Sicut etiam & de hospitali, etsi non sit bene- ficiu, impetrans beneficium, mentionem fa- cere debet in literis iustitiae, & in forma paupe- rum, licet fecus in literis gratiae, Cardin. & Imola.

GRACIA
de
Benef.

G. VII
15

in clement. fin. de officio ordinarij, Felin. d. cap. in nos. r. i. cor. 23. Selua. 3. part. question. 12. 11. qualitate, numero 17. & Corrasius dict. 1. part. cap. tertio ad finem. Sicut
 80 etiam non valet ꝑ impetratio in forma pauperum, si impetrans est diues, tanquam concessa ex falsa causa. Felinus supra, & Ripa in dict. cap. ad aures, numero 18.

At de pensione quæ clerico assignatur loco beneficij, ꝑ vt commodius sustentari valeat, vel ex causa resignationis, seu cessionis ne nimium dispendium patiat, necessario facienda est mentio in impetratione beneficij, nam cum loco beneficij succedat, ꝑ erinde est, ac si beneficium haberet, cap. ad audientiam. secundo de rescript. Innocentius, & Compofella, in d. cap. postulat. Oldradus consilio 81. numero 1. Socinus Senior, consilio 260. col. prima, libro 2. Ripa in d. cap. ad aures, numero 12. versiculo 3. amplia Beroin in cap. super litteris. eodem titulo, numero 72. glossa dict. reg. 61. Cancell. in fine. dicens, quod quia hodie quælibet ꝑsio succedit loco beneficij, quia est ad vitam recipientis, ideo credit, quod teneatur impetrans facere mentionem de ea, & Sarnen. in regul. de infirmis. q. 16. versicul. nam videmus, Gigas, dict. quæstio. 67. 3. conclus. Rebuffus de nominationibus quæstio. 9. numer. 39. alias 36. versic. & hodie, & de pacificis possessoribus, numero 133. alias 115. versiculo hodie cum quælibet Guerrero, dict. cap. 61. Menochius de arbitrariis, casu 201. numero 51. Hoieda de incompatibilitate beneficiorum, secunda parte capite 7. numero 1. Flam. Paris. de resignatione beneficiorum, libro 2. quæstio. 15. num. 5. & libro 6. quæstio. secunda, numero 13. & libro 10. quæst. 2. numero 78. vbi ait, ita teneri communiter, & Zechus de beneficiis, & pensionibus Ecclesiasticis. capite 9. numero 2. sub versiculo ex parte impetrantis, & versiculo, & non solum, & inclinatur Caccialupus, de pensio. q. 26. n. 4. & ita vsus sanctissime recepit, inquit Corrasius, d. c. 4. versic. at vero vsus & sequitur Gambarus d. libro 6. numero 311. & 324. vbi ait hoc esse verum, siue pensio sit beneficium, siue non, & numero 356. vbi tamen id limitat, nisi essent pensiones ad tempus, vel ratione stipendij.

82 Sed hæc limitatio, ꝑ de pensionibus ad tempus, non videtur vera, argumento decision. Putei, 272. libro 2.

83 Et è conuerso in gratia ꝑ pensionis quæ clerico datur loco beneficij, vt commodius sustentari valeat, erit facienda mentio de obtentis, siue beneficiis, siue aliis pensionibus eadem rationes nisi in gratia reseruata Motu proprio, vt super Episcopatibus, d. cap. si Motu proprio.

84 Licet secus in ea, quæ ꝑ reseruatur ex causa resignationis, seu cessionis, cum non reseruatur, ex causa lucratiua, sed onerosa, ne nimium dispendium patiat, ex resignatione Flam. Parisius dict. lib. 6. quæst. secunda, numero 10. & ita Romæ accepi à domino Alberto, qui pluribus annis officium Reuiforis in dataria exercuit, & modo Abbreviatoris, & in rebus Dataria, & Cancellariæ est peritissimus, & cessat difficultas.

85 Nam de consuetudine, ꝑ & stylo Curia, ita seruatur, vt in impetratione beneficij fiat mentio de pensione, & in gratia pensionis sine causa, (quæ dicitur illa quæ non reseruatur ex causa resignationis, seu cessionis, sed vt commodius quis sustentari valeat, quamuis alias, ex iusta causa reseruatur.)

86 Fiat mentio de obtentis, & optima est legum ꝑ interpretis consuetudo. l. si de interpretatione. ff. de

legibus, cap. cum dilectus, vbi Doctores de consuetudine, & minime sunt mutanda quæ interpretationem certam semper habuerunt. l. minime. ff. de legibus.

Et stylus ꝑ curia facit ius c. ex literis, vbi Felin. n. 87. 4. de constitutionibus, cap. quam graui. de crimine falsi, Crescen. decis. 1. n. 4. de rebus Ecclesie, Capuaquen. decis. 331. num. 2. part. 3. Millis in Reperitorio, verbo stylus curia, Hier. Gabriel conf. 193. nu. 1. lib. 2. Mandosius de commissionibus. secunda commissione. verbo sanctitati vestra. Et ad Lapum, allegatione 51. littera D. & consil. 4. numero.

Et sic facit ius vniuersale, etiam in partibus, Orosius ꝑ in l. de quibus n. 27. ff. de legibus. Anton. Grauatius ad Vestrinum, in practica, lib. 5. cap. 3. num. 6. & Ioannes Gutierrez cano. quæstio. lib. 1. cap. 33. numero 35. in fine, quicquid dicat Ferretus consilio 52. n. 3. qui ait stylum curia non esse sequendum in partibus nisi sit firmatus speciali decisione Papæ, cum sit varius, modo albus, modo niger, & Zuallus in suis communibus contra communes, quæstio. 737. à numero 20. post Albericum in dictionario verbo curia, & Felinum in capite Rodolphus, de rescript. numero 22. versic. vbi autem, & Cuchum in institutionibus Maioribus li. 1. tit. 8. n. 2.

Et ideo in pensionibus, ꝑ quæ seruiunt Palatinis, 89 ponitur hæc clausula, & cum indulto, quod pensio ꝑ presentes reseruata loco beneficij ecclesiastici, non cedat nec in numero beneficiorum, seu pensionum etiam sub eodem recto consistentium iniret, vel illius iaciturnitas in impetrationibus aliorum beneficiorum, seu pensionum deinceps faciendis surreptionem, aut nullitatem aliquam faciat. Ex qua comprobatur prædictus stylus.

Circa illud autem, ꝑ quod dictum est, numero 90 84. non esse necessario faciendam mentionem de obtentis in pensione, quæ reseruatur ex causa resignationis, seu cessionis. Aduertendum est, quod non videtur habere locum in eo qui resignat beneficium reseruata sibi pensione, cum habeat ius ad aliud beneficium incompatible, per cuius assequeutionem vacaturum erat beneficium, quod resignat: is enim videtur debere facere mentionem de obtentis, & præsertim de illo alio beneficio incomparabili, ad quod habet ius, nam cum per assequeutionem illius, vacaturum esset beneficium, quod resignat, non potest vere dici reseruata sibi pensio, ex causa onerosa, & ne nimium dispendium ex resignatione patiat, & consequenter reseruatio pensionis erit surreptitia, non facta mentione de obtentis, & de illo beneficio incompatibili, ad quod ius habet.

Quod est notandum ꝑ ad illos, qui resignant reseruata pensione beneficia curata, habentes electionem, seu nominationem ad aliud curatum vacans in mense Apostolico, ad quod se opposuerunt in concursu.

Sed an cum de pensione ꝑ est facienda mentio, 92 necesse sit exprimere eius quantitatem, sicut est necessaria expressio valoris beneficiorum obtentorum de regula cancellariæ de valore? Caccialupus, dict. q. 26. tenet quod sic, ex eo, quod in regula de valore dicitur, & aliorum quorumcunque beneficiorum. Et vbi 93 dicitur, & aliud quodcumque beneficium, comprehenditur pensio. Felinus in dict. cap. postulat. de rescript. numero 8. prima declaratione, & in cap. de quarta, numero 16. de prescriptio. quem sequitur Rebuffus de pacificis possessoribus, numer. 132. alias 114. & videtur sequi Cassad. decis. 3. de præbendis numero 32. Et cum Caccialupo ꝑ tenet Mascardus de probationibus, conclus.

claus. 888. numero 16. post glossam dict. regul. 61. in fine, idem tenet Gambarus, dict. lib. 6. a. num. 350. quia dicitur esse eandem rationem in beneficio, & pensione, & regulam de valore, non esse contra ius, sed preter idem scilicet quod mentio fieri debet quantitatis, pensionis, & super quo beneficio illam obtineat, ait Zechus d. versi. & non solum.

Contrarium tamen tenet Gigas, dict. quæst. 1. 67. 6. conclus. ex eo quod de iure communi, non est necessaria expressio valoris in impetratione, Felinus in dict. c. ad aures 1. conclus. Mascardus, supra numero septimo, Crescen. decis. 3. numero secundo, de re scriptis, & regal. cancellaria quæ est exorbitans, loquitur tantum de beneficiis, facit quod dicit Felinus, licet ambiguus in dict. capit. postulat, numero 8. 6. declaratione, & hanc sententiam tenuit Rota in vna Abulensis beneficii de Monbeltran, 30. Octobris 1595. Coram D. Blancheto, infra adducta 11. part. cap. 3. numero 299.

Et ad fundamentum Caccialupi, quod vbi 1. dicitur, & aliud quodcumque beneficium, comprehenditur pensio, respondet Gigas, supra & questione decima, numero octavo, quod non est verum, nam quotiescumque dictioni, quodcumque, vel simili adiungitur dictio, aliud, tunc talis dictio, quæ alias 1. importaret omnimodam generalitatem, & comprehendere quæ alias non venirent, Sarnensis in reg. de triennali, questione prima, & c. tamen istis non obstantibus Hippolitus, in l. vnius §. cogniturum, ff. de questionibus, numero vigesimo octavo, Mandos. regul. 17. questione octava, numero 2. Azuenedo in libro 4. titulo 17. libro quarto, recopil. numero 6. & Rota decisio. 268. numero 5. & 791. numero decimo, parte prima diuersorum cum aliis.

Et sic pensiones 1. Mandos. regul. 33. questione 6. numero secundo, & tertio, & nono, ad finem, Azuenedo in l. 1. titulo 4. lib. 1. recopil. nu. 5. & Rota in Conchen. pensionis, 6. Martij 1598. Coram D. Peregrino, quam vide infra 11. p. c. vli. 2. dub. n. 79.

Restringitur ad similia expressis, si fugiunt 1. iuncta glossa si sibi communiter approbata. C. de seruis fugitiuis, Socinus in consiliis citatis per Gigantem, ibi las. in l. quicumque, C. qui admitti, nu. 3. & Crescen. decis. 1. de privilegio. 2.

Et glossa, in clementina 2. de vita & honestate clericorum, 1. in qua fundantur Felinus d. 4. declaratione, & Caccialupus, loquitur quando dicitur, quodcumque beneficium, sine dictione aliud, prout etiam loquitur Felinus, in d. c. de 4. n. 16. Ultra quod loquitur de pensione datum titulum, Crescen. decis. 14. de re iudicata, num. 2. & sic nullum fundamentum potuit in ea fieri in proposito.

Sed nihilominus, 1. opinio Caccialupi videtur probabilior, nam quando dictioni alius adicitur dictio vniuersalis, ut quicumque & c. tunc non similia tantum, sed & diuersa, ac generalitatem, & vniuersalitatem designat, glossa verbo quamuis iuncto textu in clementina prima de re iudicata, & ibi Imola, l. 1. in dict. leg. quicumque numero secundo, additio Felini, in cap. sedes, de re scriptis, numero sexto, quæ intelligit glossam dict. legis si fugiunt, quando subiecta materia aliud importat, & Mandosius in reg. 12. questione sexta, numero 8. & 12. & regul. 27. questione quinta, numero quinto, Couarru. pract. capit. vigesimo quinto, numero 5. & Azuenedo vbi supra, numero septimo. Et post hæc Gonzalez ad regula. mensuram, glossa 3. a. numero 45.

Vnde narrans habere reseruatos fructus 1. seu

medietatem fructuum pro pensione, deberet narrare illorum valorem, & illum iustificare quemadmodum in valore beneficii. Narrans vero 1. se obtinere pensionem certæ quantitatis, adhuc non teneretur probare illam habere, & non excedere quantitatem narratam, ut in dict. decis. Abulensis beneficii de Monbeltran, cum valor huiusmodi pensionis non recipiat variationem, sed consistat in quantitate determinata in qua fuit reseruata, & dicenti illum habere maiorem pensionem, incumberet onus id probandi.

Et similiter in gratia pensionis, in qua sunt exprimendi obtenta, 1. ut diximus, erit etiam exprimendus eorum valor.

Quinto inferri videtur, 1. quod licet per contractum matrimonij beneficia vacant, capit. primo, cum aliis, vbi Doct. de clericis coniugatis, & dicam infra 11. parte capite 8. & per promotionem in Episcopatum, capit. cum in cunctis, §. 1. de electione, & dicam dict. 11. part. capit. 6. non tamen amittitur pensio. Cardin. in dict. Clementina prima, §. 1. de supplenda negligentia Prælatorum, numero quinto, & ibi Imola, Ripa, in cap. 2. de iudiciis, numero 128. Caccialupus de pensio. questione 19. Sarnensis in regul. de annali, questione 21. & Couarru. in 4. secunda parte, capite 6. §. 3. nu. 6.

Hoc tamen solum procedit in pensione, 1. assignata in stipendium pro seruitio temporali, seu alias, uti laico, secus in pensione clerico assignata loco beneficii, ut commodius sustentari valeat, vel ex causa resignationis, nam cum hæc cedat loco beneficii 1. regulanda est quoad ad amissionem tantum beneficium, & sic eisdem modis amittitur quibus beneficium, ut tradit Hieron. Gabriel, consil. 187. numero undecimo, & consil. 200. lib. 2. qui ita quotidie practitari, & consuetudine, & stylo receptum attestatur, & Flam. Paris. de resignatione beneficiorum lib. 3. q. 1. n. 13.

Vnde sicut per 1. contractum matrimonij vacant beneficia, ut dixi, per illud etiam amittitur huiusmodi pensio, Gigas questione. 54. qui ait hanc partem amplecti curiam Romanam, & sibi in facto accidisse post Caccialup. 30. idem Gigas, consil. 132. Quem vide de questione, de qua ibi, & consilio 149. a numero 4. Bermondus de publicis concubina. pagina 403. Corras. dict. capit. quarto, numero quarto, Duarenus de beneficio. lib. 6. c. 4. versic. annua huiusmodi, Iulius Clarus, §. fin. questione. 73. num. 5. Nauarrus de oratione, cap. 21. num. 53. qui ait ita esse stylum curie Guerreris, dict. cap. 61. versic. nota etiam Salzedo in practica criminali, cap. 80. litera C. Flam. Paris. lib. 1. quest. 1. numero decimo quinto, & libro sexto, questione secunda, numero 115. qui ait esse communem, & receptam Doctorum sententiam. Quintanaduennas, Ecclesiasticorum. lib. 1. capit. 6. numero nono, Zauillos, quest. 147. numer. 3. Vinaldus in appendice ad Candelabrum, c. 1. nu. 33. & Sairus de censuris, lib. 2. c. 5. n. 15. & nouissime Vnamesius, consil. 184. & 268. n. 6. & supradictam distinctionem ponunt Gambarus, d. lib. 6. n. 744. Greg. Lopez, in l. 41. tit. 6. part. 1. gloss. 2. Couar. vbi supra iniquiens, ita vsum Romanæ curiæ obtinuisse. Puteus decis. 459. li. 2. Rota decis. 1079. lib. 3. part. 3. diuers. & Cesar de Grassis, decis. 114. numero nono, Enrig. in summa, libro tertio, c. 13. §. 2. & Toletus lib. 5. c. 82. Acor, lib. 13. c. 13. q. 8. & Tho. Sanchez de matr. lib. 7. disput. 44. & facit consil. Pij V. 71. de qua supra numero 11.

Et sicut per 1. promotionem ad Episcopatum vacant beneficia, ut dixi, ita etiam vacabit huiusmodi pensio, Gigas q. 56. & consil. 149. n. 8. Caputaquen.

CLARICA
de
Beng.

G. VII
15

Secunda pars. Dec. 303. 304. & 313. 400. & 401. Ferretus conf. 53. à n. 4. Hier. Gabriel. d. conf. 200. lib. 2. qui ait ita semper obseruatum fuisse, & obseruari, & stylum inueteratum ita se habere, qui facit ius, & Anastasius Germon. de indultis Cardinalium. §. si uero à n. 20. & 39. Flam. Paris. lib. 3. q. pag. nu. 8. & 78. & lib. 9. q. 2. num. 121. & idem erit in promotio, ad aliquam Abbatiam, & per quam priora beneficia vacant, ut dicam d. 11. part. cap. 7. & tradit in propof. Gigas. d. q. 56. n. 5. quamuis Oieda de incompatibilitate beneficiorum c. 9. n. 5. & c. 6. n. 10. dura videatur ista sententia in utroque & idem esse in assumptione ad Papatum & tradunt, Hier. Gabriel. ibi. & Flam. Paris. lib. 2. q. 1. n. 9. & li. 3. q. 1. à num. 7.

Et sicut per professionem expressam, & vel tacitam religionis vacat beneficium c. beneficium de reg. lib. 6. dicam d. 11. part. c. 9. ita & per illam pensio extinguitur, Gigas q. 57. Guidobonus Decis. 138. in manuscript. Capuaquien. Decis. 223. part. 2. & fuit resolutum in vna Cesenaten. pensionis 24. Ian. 1594. Coram D. Giffio, quamuis contradicat Rebuffus de pacificis possessoribus, num. 157.

Sexto inferri & videtur illegitimos sine dispensatione posse obtinere pensionem, cum non sit beneficium, cuius illegitimi sunt incapaces, ita tenet Sarenin. in Reg. de annali q. 21. qui ita ait tenuisse Rotam in vna Casaraugustana 20. Maij 1538. & Gambarcas lib. 6. num. 284. sequitur Paleotus de notis & scriptis c. 3. à n. 4. Zerola in praxi Episcopali 1. part. verb. ordo. §. 4. circa finem, & post hæc Gonzalez gloss. §. §. 5. à num. 24. dicens, quod ita seruat Rota, & in causa Legion. & Caparen pensionis 10. Octob. 1577. coram D. Robulterio, quæ habetur. 1. part. diuersorum Dec. 425. dictum fuit, quod illegitimus secundum opinionem, quam tenet, & seruat Rota, non est inhabilis ad obtinendam pensionem, nisi ratione clericatus, ex quo illegitimus non potest esse clericus, ideo cum sit dispensatus super clericatus, non indiget alia dispensatione super illegitimitate ad pensionem.

Quod etiam fuit dictum in vna & Burfen. pensionis 19. Februarij 1596. coram D. Blancheto in qua fuit decisum: Procedendum esse non retardata solutione, quia Laurentius habebat fundatam intentionem in literis, & quasi possessione exigendi vna cum mandato de manutenendo decreta ab auditore camere, & c. neq. ob stare nullitates existentes ex ventre, quia stante quasi possessione exigendi, discutienda sunt in petitorio, & c. neq. ob stare defectum clericatus, quia probatur per testes nedum clericatus sed etiam presbyteratus, & in illegitimo clericatu probari ex communi reputatione fuit resolutum coram Oradino in Taruesina pensionis 12. Decembr. 1571. præterea sufficere pro dispensatione, quod fuerit ordinatus ad clericatum per Episcopum, qui hoc potest. c. 1. de filiis presbyterorum in 6. ex eo enim efficitur incapax pensionis, quia illegitimus ratione incapacitatis clericatus tantum excluditur à pensione, ut fuit resolutum coram Oriolen. in vna Oueten. pensionis anno 1572. & coram Lipsio in Casaraugustana pensionis 19. Februarij 1596. Hæc in d. Burgen. circa quam vide Hier. Gab. confilio 189. lib. 1. idem etiam & fuit resolutum in vna Toletana pensionis 11. Maij 1601. coram D. Locino in qua dixerunt domini: Dandum esse mandatum de Manuendo Roderico in quasi possessione exigendi pensionem, cum de eius reservatione constet ex sumpto litterarum habito ex registro, quod plene probat Rota Decis. 1. num. 1. de fide instrumentorum, & Decis. 28. n. 1. de probationibus in antiquis, Agidius Decis. 252.

Crescen. 2. de fide instrumentorum, Fran. Marcus Decis. 575. num. 1. part. 2. & de eius quasi possessione ex pluribus Quittantiis factis à procuratoribus dicti Roderici, antecessori Ioannis ad computum pensionis, quæ afficit successorem in beneficio, Puteus decis. 151. lib. 3. & fuit resolutum in vna Mediolanen. pensionis 11. Decem. præteriti coram D. Pamphilio, quas quittantias pars habuit pro legitime compulsari, & ideo non efficit, eas non fuisse recognitas: nec ob stare quod Rodericus esset illegitimus, quia cum ostendat clericatu non est incapax pensionis, secundum opinionem quam Rota seruat, quia illegitimus ex eo est incapax pensionis, quia non potest esse clericus Sarnen. de annali quæst. 21. Rota d. Decis. 425. 1. part. diuersorum, Paleotus, & Gambarus supra: quicquid dicat Gigas q. 16. & Rebuffus de dispensatione super defectu natalium, n. 48. nec reuelare, & pensio esset reservata in medietate fructuum, & Rodericus percepit pecunias, quia potuit iuri suo renuntiare. si quis in conscribendo C. de pactis, cum etiam, quia illud non fuit hadrum in consideratione in d. Mediolan. de pensione reservata in pecunia, quæ fuit resoluta in fructibus. Hæc in d. Toletana.

Sed quamuis hæc sententia & possit procedere in pensione, quæ daretur in stipendiis cum istius laicus etiam capax sit, iuxta supradicta, in pensione tamen, quæ datur loco beneficij vera non videtur. Gigas d. quæst. 16. sequitur Rebuffus d. iur. de dispensatione super defectu natalium, nu. 48. & in de dispensatione ad plura, num. 65. Nauarrus d. conf. 5. de filiis presbyterorum & conf. 61. n. 3. ubi inquit quod de stylo curiæ requiritur quod sit legitimus, & conf. 63. nu. 5. ubi dicit communem de sinonas: Et Cuchus in institut. Cano. par. 1. lib. secundo, tit. 8. §. in primis, Quintanaduennas lib. primo, c. 6. n. 6. Zerola in d. praxi. 2. part. verbo pensionarius. §. 1. & Zechus de beneficiis, & pensionibus c. 11. num. 7.

Nec obstat prædicta sententia Rotæ, quæ transit in stylum & iuxta dicta infra 5. part. c. 1. n. 563. nam in contrarium vi detur esse stylus datariæ, & cancellariæ, cui magis est standum, ut magis propinquo Papæ. Et eius organo, ut alias dicitur infra 4. part. c. 2. n. 18.

Et enim cum cedat loco beneficij, & etiam quo ad habilitates regulanda est tanquam beneficium. Nauarrus conf. 11. num. 2. de temporibus ordinatio. qui ait, quod qui non est capax beneficij, non est etiam pensionis, saltim secundum stylum curiæ, qui est seruandus, quam graui de crimine falsi. sequitur Zerola d. 2. part. verbo irregularitas. §. 8. & verbo pensio. §. 6. Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 44. numero 9.

Quod tamen limitat ipse Nauarrus & conf. 12. n. 15. de Rescriptis in inhabilitato ad beneficia per constitutionem penalem, quem ait non videri inhabilitatum ad pensiones, sequitur Gonzalez gloss. §. §. 5. numero 26.

Sed hanc limitationem non credo & veram ex dictis, cum inhabilitatus est generaliter, & simpliciter ad beneficia, Rota Decis. 109. lib. 2. part. 3. diuersorum, & in d. Conchen. pensionis infra adducta 11. part. cap. ultimo 2. dubio, num. 70. procederet, tamen in inhabilitato & seu priuato per sententiam hominis, quæ est stricti iuris, Sarnen. de annali questione 21. Gigas conf. 142. numero nono. Crescen. Dec. 14. de re iudicata. Flam. Paris. de confiden. quæst. quinquagesima octaua, num. 58. qui ait quod pensio non venit sub priuatione beneficiorum.

Vnde etiam suspensus à beneficio, simpliciter seu

15 seu generaliter ⁊ per constitutionem, erit etiam
suspensus à pensione, secus vero in suspenso per
sententiam hominis. Et sic procedit sententia Suez-
16 70 *re decimoquinta*, ubi ⁊ ait, quod suspensus à beneficio
non comprehendit pensiones, quia pœna non est
extendenda ultra proprietatem vocis sine cogente
fundamento, & pensio non est beneficium proprie,
neque est ius vel ratio, quæ cogat ad hanc extensio-
nem: &c.

Vnde etiam fit vt eadem ætas requiratur ad ob-
17 nendam † pensionem quæ ad beneficium saltem
simplex requiritur, *Zerola d. §. 6.* & sic cum de iure
antiquo ad primam tonsuram, & beneficium simplex
requiratur ætas septem annorum, *c. nullus, & ibi glos-
sa verbo infanti, de tempor. ordinationum in sext. glos-
sa penultima, in capit. si eo tempore, de rescriptis eodem
libro, & dicentis infra 7. part. capit. quarto,* eadem ætas
ad pensionem requiritur, nec minori septennio pē-
sio sine dispensatione reservari potest alias est nulla,
*Selua de benef. 3. part. quest. 5. numer. 2. 7. Gigas quest.
13. Guerrero d. cap. 61. ver. est alia pensio. Mando, de a-
tate minor. quest. 2. 3. Cuchus d. §. in primis. & Flam. Pa-
ris. de resigna. ben. lib. 6. cap. 2.* & ita fuit resolutum in
vna Adrien. pensionis 29. Aprilis 1552. *quæ habetur
apud Caputaque n. Decis. 318. par. 2. & latius apud Gi-
ndobonum Decis. 139. in manuscriptis, & refert Mando.*
18 *ubi proxime,* quamuis in vna Cathanie pensionis 4. †
Maij 1583. coram Domino Gifio, & antea in vna
Veneta pensionis 1. coram D. Robufferio Rota te-
nuerit infantem de iure communi capacem esse
pensionis, cum sit temporalis, licet de consuetudine
seu stylo cancellariæ expressio infantilis ætatis for-
san necessaria sit.

129 Hodie tamen cum per sacrum † Concilium Tridentinum *sess. 23. de reformatione, cap. 6.* nullus ante 14. annum obtinere possit beneficium, *ut dicitur dicta seprima part. cap. 4.* dicendum erit idem in pensione, & ita S. Congregatio Concilij declarauit, vt habetur inter declarationes illius cap. 1. ibi, *beneficium, congregatio idem censuit in pensione, refert & sequitur, Sa an. summa, verbo beneficium n. 30.* licet sufficere septennium teneat Zechus *dict. c. 11. numer. 7. in principio.*

Similiter etiam referuatio huiusmodi pensionis
facta excommunicato non † absoluto ad effectum
consequendi est nulla, *Gigas questione 14. Rebuffus in*
concordatis titul. de excommunicatis non vitandis ver-
siculo 20. Conarr. in capit. alma mater l. part. §. 7. nu-
mero 29. vers. 9. idem Cuchus supra Fl'am. Paris. de re-
signa. libro 4. questione 3. numero 48. Vgolinus de cen-
suras tabula 2. de excomm. cap. 13. §. 2. numer. 8. Errig.
in summa lib. 13. ca. 13. §. 2. Ludou. Lopez instruct. consi.
2. tom. 2. part. cap. 17. Toletus in summa lib. 1. cap. 13. §. 1.
edit. Rom. Suarez d. 5. Tom. disp. 3. sect. 1. num. 9. Zechus
d. c. 11. num. 7. & Sayrus de censuris lib. 2. cap. 5. nume-
ro 15.

91 Et etiam pensionarius excommunicatus non faceret suos, nec lucraretur redditus pensionis pro tempore, quo fuit excommunicatus, sicut beneficia excommunicatus non lucratur fructus beneficij, *ut dicens 7. part. cap. 13. a numer. 90. uia in terminis Suarez de disputatione 13. sectio prima, n. 9. & sect. 2. num. 21.* & fuit dictum in vna Valentina pensionis 31. Ianuar. 1600. coram D. Lita in qua domini dixerunt.

92 Michaellem vii excommunicatum propter recursum habitum ad iudices laicos per Bulla Cene Domini, pro

Michaelē uti excommunicatum propter rēcursum
habitum ad iudices laicos per Bullā Cæne Domini, præ-

rendere non posse mandatum de manutenendo in ex-
actione pensionis, neque ei esse dandum, tum quia in illo in-
dicio non erat res necessaria, sed actor originarius, &
figitauer dampnetur in primis, & adeo omnia manuten-
er: tum etiam quia res excommunicatus non potest fru-
ctus suos facere. Putens Decis. i. de sententia excom-
municationis.

Et sic titularis non teneretur solvere pensionem † pro illo tempore, & si solueret ignoranter, 133
posset repetere pensionarius, quæ ei restituere teneretur.

Quæ tamen non procedunt in † pensione refer-
uata in stipendium, pro seruitio temporalis, sicuti lai-
co, iuxta supra dicta, quicquid contra teneat Suarez
d. num. 9. & ita hoc casu esset vera doctrina P. Ledes-
ma in summa de excommunicatione 6. vlt. difficile. &
alias non est vera.

Nec potest huiusmodi pensio † referuari irregu-
lari Nauarr. d. consi. 63. num. 5. de simonia, dicens com-
munem; & consilio 4.4. numer. 3. de homicidio, dicens i-
ta esse de stylo curiæ, sequitur Flam. Paris. libro. 4.
quest. 3. num. 37. Vgolinus de irregularitate, c. 65. §. i. num.
3. Zerola d. §. 8. & 6. & Sayrus de censuris libro 6. cap.
2.7. 22.

Verum S. Congregatio Concilij *super capit. 7. t. 196*
sess. 14. de refor. in vna Cremonensis censuit: Hos de-
creta quod loquitur de incapacitate beneficiorum in
qua sunt homicida, non extendi ad pensiones. Vnde E-
man. Sa. Verbo homicida t. num. 21. ait quod homici-
da voluntarius non est incapax pensionis ex Con-
gregatione Concilij, & refert etiam, Suarez dict. 5.
tom. disp. 44. section. 3. seu 4. numer. 39. & ait, quod id
est, & c.

Quæ declaratio difficultatem patitur ex di&is, tam
men ei erit standum propter t̃ autoritatem S. Congregationis, cuius declarationes sunt necessariae, &
habent vim legis.

. Nec religioſo, qui eſt incapax beneficij ſecularis,
ut notatur † in cap. cum de beneficio. de Præbendis in 139
6. & dicemus infra 7. part. cap. 10. poterit ſuper eius
fructibus penſio reſervari abſq; diſpenſatione Mā-
doſ. de ſignatura gratiæ, titul. de penſio. verſic. militibus
Hierofolymitanis, Zechus dict. cap. 11. num. 7. vt Rota in
C. ſenatu. penſionis de qua infra numer. 456. quamvis
Gigas quaſt. 15. hoc non attingat, ſed diminute lo-
quatur.

Vnde in vna Terulen. pensionis 16. † Decembr. 1594. coram D. Pena Rota tenuit, quod *Pensionis translatio vigore facultatis transferendi in personā Ecclesiasticam facta in militem ordinis de Calatrana, est nulla, cum presuppositio quod non habeat dispensationē ad obtinendum pensiones.* Quod etiam fuit resolutum in eadem coram eod. 26. Iunij, & 13. Novembris 1596. nempe quod *facultas transferendi pensionario clerico concessa, in alias personas, intelligitur de similibus clericis.*

Tandem etiam sicut † collatio beneficij facta ordinato prima tonsura ab alieno Episcopo sine literis dimissioris est nulla *Guidobonus, Decis. 99. in manuscriptis, Capuaeque. Dec. 126. part. 1. Rebussus consil. 1. Hier. Gabr. consil. 181. & 189. lib. 2. Flam. Paris. lib. 4. quest. 2. a num. 58. & 82. ex eo quod sic ordinatus non recipit ordinis executionem, † sed est suspensus, saltem quo ad se, donec à proprio Episcopo ratificetur, cap. 1. & 371. distinctione. & 9. quest. 2. per totam in cap. eos. de rector. ordinationum libro 6. ubi gl. perbo statum. Rebussus de nominatio. questio. 22.*

C₂

CARCLA
 Beng.

G. M. H. 15

nu. 12. Guidobon. Caputaquen. Et Hier. Gabriel supra, & Flam. Paris. à num. 59. & 83. Rota Decis. 731. part. 1. diuersorum, & in vna Neapolitana, Canonicatus, 21. Maij 1586. coram D. Seraphino, in qua fuit resolutum: Non constare de clericatu legitimo, quando collatum fuit non à suo Episcopo sine licentia, de qua nulla sit mentio in scriptura eius, & priuatum, non autē publice in aliena diocesi, & talem promotum nō rite in sui praeiudiciū esse clericum, sed ordinis carere executione, Caputaquen. dict. Decisione 126. parte 1. & quando constat de malo initio, nil referre quod incedat in habitu clericali, &c. Et hodie ex sacro Concilio Tridentino, sessione vigesima tertia de reformatione, capitulo octauo, in fine, est suspensus vera suspensione, etiam quo ad alios, quae irregularitatem inducat, quādiu proprio ordinario videbitur expedire, Mayolus de irregularitate, libro quarto, capite vigesimo, numero primo. Quidquid dicant Lapsus allegat. centesimo trigesimo octauo, à numero nono. Guido Papa Decisione 449. Probus ad Monachum in capite primo de temporibus ordinationum in 6. Nauarrus consil. 11. artic. 7. caput. 129. de tempor. ordinandorum, & Suarez de com. disp. 31. sect. 1. à numero 13. & Toletus caput. 1. vers. 48. versic. tertio, & caput. 49. versic. quarto in editione Romana, quo vltimo loco ait, decretum concilij, dict. caput. octauo, non extendi ad primam tonsuram ex declaratione congregationis Concilij, numero primo, tonsura nomine ordinis in hoc Concilio non comprehenditur, quod non credo, sed S. Congregatio declarauit, quod de omnibus ordinibus tam in facris, quam in minoribus intelligitur, & sic etiam ordinati in minoribus comprehenduntur, in poena suspensionis de qua ibi, ut dicitur infra 7. part. caput. primo, numero 7. ubi vide, & omitto constitutionem 29. Sixti V. contra male promotos, quia per Clementem 8. est reducta ad terminum sacrorum canonum, & S. Concilij Tridentini, ut dicitur infra sequenti parte c. 5.

143 Sic etiam reservatio pensionis t̄ tali facta est nulla Hieron. Gabriel supra, & Flam. Paris. numer. 60. Casar de Grassis Decis. 87. num. 4. & Rotam censuisse collationem beneficij, & reservationem pensionis tali factam non subsistere, additio Nauarri in dictis Consiliis contra ipsam affirmat, & in vna Caesaraugustana pensionis 9. Martij 1598. coram D. Orano fuit resolutum, quod Clericatus susceptus cum literis dimissorijs non proprij Episcopi, non suffragatur ut sibi pensio transferri possit, cum non esset subditus eius, nec ratione originis, nec domicilij, nec beneficij, cap. cum nullus de temporibus ordinan. in 6. nec refert quod habitasset in domo illius Episcopi per decennium, quia cum esset cum eo tanquam Patruo, & sic in domo aliena, excludit presumptionem, quod permanens causa constituendi domicilium, &c.

Sed stante quod illegitimus, vel alias incapax beneficij t̄ non sit capax huiusmodi pensionis absque dispensatione, dubitatur an dispensatus ad beneficia absque expressione pensionis, possit vigore huius dispensationis pensionem obtinere.

In quo Gigas quæst. 18. tenet quod non nisi cum consecutus t̄ beneficium, ex dispensatione illud postea resignasset reservata sibi pensione, quia dispensatio est stricti iuris, & non extendenda ad alium casum sequitur Rebuffus d. ut. de dispensatione ad plura, num. 65. & videtur sensisse Rota in Caesaraugustana pensionis.

147 Tertia Februarij 1590. coram t̄ D. Gipsio, in qua, cum fuisset pensio reservata illegitimo non obstante de-

fectu natalium, qui alias erat dispensatus ad obtinendum unum beneficium, pensio pretendebatur nulla, quia in eius reservatione non fuerat facta mentio de prima dispensatione, nam si Papa sciisset primam dispensationem non ita de facili concessisset pensionem, nec prima dispensatio cum sit stricte interpretanda, erat extendenda ad pensionem, nihilominus tamen fuit resoluta pensio esse validam, precipue ex clausula, quod dispensationes oratoris haberentur pro expressis, quae erat posita tam in prima quam in secunda gratia qui habet vim expressionis. Burrius consil. 2. Ita in d. Caesaraugustana, quod Gigas 9. 19. ait procedere etiam t̄ si esset dispensatus ad beneficia cum cura, & sine cura, & alia quaecunque beneficia, & Rebuffus, d. ut. de dispensatione super defectu natalium, n. 19. etiam si esset dispensatus ad beneficia, etiam quaecumque generaliter, dicit tamen Rebuffus ibi quod forte contrarium est verum, ut alibi dicit, & Zechus, dict. ca. 11. num. 7. ait quod non sat est, quod sit dispensatus ad beneficia cum cura, & sine cura, nisi addatur, & quodcumque aliud beneficium.

Verum Gigas in dict. quæst. 19. in t̄ fine dicit, quod praemissis non obstantibus, si esset iudex iudicaret semper illegitimum dispensatum quo ad ordines, & beneficia esse incapaces Ecclesiasticæ pensionis, & idem tenet Rebuffus dict. titulo de dispensatione super defectu natalium, numer. 82. Quod t̄ mihi placet, nam cum non sit alia ratione incapax pensionis, nisi quia cedit loco beneficij, dispensatus ad beneficia, erit etiam consequenter dispensatus ad pensionem, nec hoc est extendere dispensationem. Et opposita sententia, t̄ solum erit vera in dispensato specialiter ad certum beneficium argumento eorum, quae tradit Tirag. in l. boues. §. hoc sermone. ff. de verborum significatione, n. 36.

Vnde dispensatus ad beneficium si consequatur pensionem, t̄ consumet per eam suam dispensationem. Nam ea licet sit ad beneficium t̄ incertum, & in communi intelligitur de primo, c. 1. §. 1. c. de filiis presbyterorum, lib. 6. c. non potest, de praeiudicijs, eodem lib. Archidiaconus in d. c. 1. ad finem, ubi id dicit pronunciasse Bonifacium Papam Lap. Anchor. 9. penul. Domin. n. 3. & Francus n. 12. ibi Rota dec. 1. de filiis Presbyterorum. Bellamera dec. vlt. c. consil. 32. Feli. i. c. si. de irregula & pace nu. 4. Rebuffus d. ut. de dispensatione super defectu natalium, n. 83. & in concordatis in forma mandati, verbo dispensationum. Tiraguelius d. §. hoc sermone, n. 29. Rufinus de beneficiis c. 13. à n. 36. Achilles dec. 285 seu 1. de concessione praeiudici, Mando. consil. 2. n. 3. & Nauarr. consil. 9. de praeiudicijs.

Licet contra teneant Monachus, num. 11. t̄ Ioan. 154 And. in d. c. 1. & Gambarus de officio legati lib. 7. à numero 237. ad 241. & lib. 10. num. 222. Quem vide in c. unico de rerum permutatione in 6. n. 79. & 80. & Enriq. in summa lib. 13. c. 57. §. 5. & lib. 14. c. 8. §. 10. glossa. C. quod dicit æquus, Mandos. d. consil. 2. num. 90. & satis probabile Th. Sanchez de matrim. lib. 3. disp. 31. n. 11. qui alios citat.

Et pensio habet vicem beneficij, & cedit t̄ loco beneficij, ad quod erat dispensatus, & ita sentit Rebuffus d. nu. 82. & 83. & audiui ita dixisse Illustrissimum Cardinalem Contarellum datarium Gregorij XIII. peritissimum & integerrimum, nempe, per consecutionem pensionis consumi dispensationem ad beneficia.

Ex quo falsum videtur, id t̄ quod dicunt Gigas d. 9. 18. in fin. & Rebuffus, titulo de dispensatione ad plura, numer. 65. quod si dispensatus ad beneficium, illud

illud consequatur, & postea resignet reservata pensione super eius fructibus, potest illam habere, quia si potuit retinere totum beneficium, ergo & illius partem, scilicet pensionem, cum idem iuris sit de toto ac de parte.

Nam hæc ratio nihil valet, pensio etenim non est pars beneficii, sed ius quoddam separatum, & formale de per se distinctum ab ipso beneficio, ut supra dictum est, numero 49. & contrarium videtur tenere ipse Rebuffus, d. m. de dispensatione super defectu natalium, n. 83.

In dispensato tamen ad beneficia in plurali, pro ut Gigas loquitur, erit vera ista sententia alia ratione, nempe, quia effectus illius dispensationis non extinguitur in 1. Oldradus consilio 215. Traguellus supra, numero 38. & Nauarrus consilio 26. de prebendis, atque ideo virtute talis dispensationis poterit obtinere pensionem sibi reservatam in resignatione, iuxta dicta.

Sed an Episcopus possit cum illegitimo dispensare ad pensiones, sicut potest ad beneficia simplicia, capit. primo, de filius presbyterorum in 6. de quo infra 7. parte cap. secundo, existimo indistincte quod sic, dummodo non sit super beneficio paterno, propter decretum Concilii session. 25. de reformat. capit. decimoquinto. Quamvis Gigas questione 17. distinguat, quod in casibus in quibus potest illam imponere, potest dispensare, in aliis vero non, quem refert Rebuffus d. tit. de dispensatione super defectu natalium n. 7. & sequuntur Quintanaduennas d. lib. 1. c. 6. num. 6. & Zechus d. cap. 1. n. 9.

Ultimo inferri videtur pensionem non facere spoliū, nec pensionarium, iure prohiberi testari de redditibus pensionis, & cum non sit beneficium Gigas questione 52. Conarruvias in capit. cum in officiis, numero sexto ad fin. de testament. Quintanaduennas libro secundo Ecclesiastico, numero 7. Menochius de arbitriis casu 172. in additione, num. 12. & 13. & Zerola in praxi Episcopali 2. part. verbo pensionarius §. 25. & verbo spoliū, §. 15. Bursatus consil. 178. ex numero 27. ad 37.

Nihilominus tamen verius est, quod pensio æquiparatur beneficio in materia spoliarum & facultatis testandi, & disponendi de redditibus, ex quo datur loco beneficii, ut per Reduanum de spoliis Ecclesiasticis, §. ex his, & de rebus Ecclesiæ rubric. 33. questione prima ad finem. Nauarrus de redditibus quest. 1. monito 32. numero 2. & 3. & de spoliis §. numer. octavo. per constitutionem Py quinti, quam ibi explicat, & Molinam de iustitia. 1. tomo tractatione 2. dispensatione 145.

§. 1.

De diffinitione pensionis

SUMMARI A.

Diffinitio pensionis tradita per Gigas, numero 162. quæ parum differt a diffinitione Corrasii numero 163.

Defenditur ab impugnationibus Rebuffi, numero 164. non placent diffinitiones Gambari, & Rebuffi, numero 165.

Diffinitio Gigas, displicet. Nauarrus, n. 166. eius diffinitio quæ non placet, n. 167.

Diffinitio Vgolini, n. 168. & Toleti, n. 169.

Melior diffinitio, num. 170.

Pensionarius tenetur pro rata soluere subsidium & excusatum, & alia onera imposita respectu fructuum, n. 171. nisi pensio sit reservata libera, & exempta ab omni onere, n. 172.

Exemptio in subsidio, & excusato solum durat pro illo quinquennio, n. 173.

Resolutio Rota, n. 174.

Contributio subsidij, & excusati per pensionarium fieri debet habita ratione veri valoris beneficii, & quantitatis quam titulus soluit, numero 175. 176. & 177.

Dimisso beneficio non tenetur quis ad solutionem pensionis, nec ad cautionem bancariam promissam, etiam si ei consenserit, & se obligaverit in forma camera, & in iuramento, n. 178. & cessat obligatio fideiussorum, n. 181. & etiam si resignatio sit nulla si resignatarius possidet, n. 182.

Resolutiones Rota, n. 179. & 180.

Intrusus & possidens beneficium sine titulo tenetur ad solutionem: pensionis enim non verum titulum habens, dict. numero 187. Permutans, & optans bona retento titulo beneficii tenetur ad pensionem, num. 183.

Resignans tenetur ad soluen. pensionem stante clausula, quod non possit resignare in fauorem alicuius, nisi facta pensionario intimatione, ac facta obligatione per resignatarium, n. 184. & 185.

Stante clausula, quod alias resignatio censeatur facta in fauorem pensionarij nihilominus, resignatio est valida si ille non egit ad beneficium 186.

Huiusmodi clausula non solet hodie concedi, nisi in pensionibus pro Palatinis, numer. 187. ubi ponitur clausula.

Beneficio vacante, pensio secunda est ex fructibus ab æcono, num. 188. & sequestrato beneficio a sequestro, n. 189.

Pensio soluenda est inter antecessorem, & successorem in beneficio pro rata temporis, quo quis possidet, & gaudet fructibus, n. 190.

An successor in beneficio teneatur soluere pensiones decursas tempore antecessoris, num. 191. usque ad 202. resolutur, teneri, si facta fuerint diligentia contra predecesorem, alias non, de stylo Rota licet in rigore, & puncto iuris teneatur, licet non factis diligentis.

Sufficiet facere diligentias contra heredes, & bona predecessoris, n. 203.

Pensionarius tanquam creditor præfertur Ecclesiæ Cathedrali in Pontificali, & ornamentis pro pensionibus debitis ab Episcopo defuncto, numero 204. & 205.

An pensio constituta super fructibus, & distributionibus præbende, pro tempore vacationis seu quo beneficiatus non lucratur, sit soluenda à capitulo, num. 206. usque ad 220.

Supposita parte affirmatiua, an obligatio soluendi pensionem, incumbat solum capitulo, an vero etiam singularibus de capitulo, pro parte quam percipiunt, n. 221. usque ad 225. ubi distinguitur.

An excommunicatus seu suspensus, qui non percipit fructus beneficii, teneatur de suo soluere pensionem an vero sit soluenda ex fructibus, n. 226. usque ad 230. resolutur soluendam ex fructibus.

Excommunicatus tenetur ratione beneficii recitare licet non percipiat fructus, n. 231. & 232.

Pensio debet solui in loco beneficii, nisi aliud in reservatione expressum sit, n. 233.

Si pensionarius, aut eius procurator, non esset ibi aut alius in loco destinata solutionis, pensionem debens non esset in mora sen culpa, num. 234. quamvis ad sciendum virum ille reperitur, quia erat forensis deberet fieri proclama, & ad effectum clausula sine retardatione depositum, num. 235.

Pensionarius praefertur in fructibus benef. quibusvis creditoribus, num. 236.

Habens beneficium pensione gravatum non vititur beneficio capit. Oduardus quo ad pensionem, numero 237.

In restitutione fructuum facienda per condemnatum, habenda est ratio, & detrahenda quantitas pensionis antiquae soluta, licet non illius quam ipse consensit, num. 238.

Pensio extinguitur morte pensionarii, num. 239. nec potest transferri nisi quando adest clausula transferendi, num. 240.

Clausula transferendi, non censetur per quascunque clausulas generales concessa, nisi speciali mentione facta num. 241. & a solo Papa concedi potest, numero 242.

Clausulam facultatis transferendi, & formam huiusmodi translationis qui ponunt, num. 243.

Huiusmodi translatio, iuxta clausulam facultatis fieri debet coram persona in dignitate Ecclesiastica constituta, & potest fieri coram Canonico Cathedralis Ecclesiae, num. 244.

Non potest fieri coram Canonico Ecclesia Collegiata, numer. 245.

Potest fieri per procuratorem, num. 246.

Clausula transferendi, intelligitur de prima dumtaxat, num. 247. ubi ponitur Decis. Rota, sicut etiam facultas retinendi pensionem, non obstante matrimonio intelligitur de 1. nu. 248.

Per translationem invalidam non consumitur facultas transferendi, num. 249.

An licet facultatis transferendi debeant praesentari coram iudice, remissive, num. 250.

Pensio etiam transferitur in alium de consensu pensionarii, & eam soluentis autoritate Pape num. 251.

Transferitur etiam in vim privilegiorum militum S. Petri, & S. Pauli, & aliorum officialium, n. 252.

Sed ista privilegia sunt reuocata per Pium 5. num. 253. privilegium Lauretatorum, num. 254.

Per translationem extinguitur prima pensio & noua creatur, n. 255. resol. Rota, num. 256.

Alia resolutiones Rota. 257.

In translatione pensionis, non habet locum regul. de infirmis, numero 258. nec constat de publican. numer. 259.

Alia de materia translationis remissive, n. 260.

Pensiones reservatae in persona, & capite unius, ad commodum tamen alterius, per cuius obitum expirant, n. 261. cum seqq. resolvitur expirare pro morte utriusque.

Reservatarius in cuius persona fuit pensio reservata an possit valide eam transferre, & cassationi consentire, etiam sine consensu eius in cuius commodum est, num. 268. & 269. resolvitur affirmative.

Probatio ad cuius commodum, & contemplationem sit pensio reservata, sumitur ex libro dataria, num. 270.

Decis. Rota num. 271. & 272.

Vltimo quod pensio non est beneficium, oportet videre quid illa sit, & quidem Gigas questio. prima, num. primo. ex Cardin. & Imola eam sic diffinit, quod est certa portio ex aliqua mensa vel beneficio, ex

causa ad tempus non in perpetuum separata, quae diffinitionem sequitur Zechus de beneficiis & pensionibus cap. 11. num. 1. aliquibus additis. Et parum differt ab ea quam tradit Corraus de beneficiis. 1. parte cap. 4. num. 6. nempe quod est moderata quaedam portio ex redditibus beneficii, autoritate superioris ad tempus separata per modum quantitatis, & cum causa alteri assignata.

Sed illa diffinitio non placet t. Rebuffo, de pacificis possess. num. 112. alias 96. 1. ex eo quod non convenit pensioni perpetuae, quae constituitur vicario perpetuo, vel alteri: sed respondetur, quod ista non est pensio de qua agitur in proposito. Secundo, quia convenit aliis a definito, nempe quae datur in titulum beneficii, & tamen non est pensio, prout hic accipitur, sed ut inquit Gigas ibi numero 5. per illud verbum, ad tempus, diffinitio ista non convenit beneficio, quod regulariter est perpetuum.

Ex aliis etiam eam impugnatur Gambarus de officio legati lib. 6. a num. 9 quae tamen non multum virget, & eius diffinitio quam ibi tradit, numero 12. non est bona, sicut nec ea quam tradit Rebuffus supra, num. 113. alias 97. cum qua concordat diffinitio Ioannis Nicolai Delphin. de iure patronatus, libro 1. num. 61.

Adhuc tamen praedicta diffinitio displicet Nauarro t. consil. 63. num. 6. de simonia, & in manuali cap. 23. num. 111. ex eo quia convenit etiam stipendiis, quae constituuntur etiam laicis, ex fructibus mensae vel beneficii, ulterius, quia sicut beneficium non est fructus qui percipiuntur ex illo, sed ius illos percipiendi, pensio non est certa portio fructuum, ita mensae vel beneficii, sed potius ius percipiendi illam.

Vnde ipse aliter diffinit dicens, quod pensio Ecclesiastica prout in hac materia capitur, est ius non temporarium, sed spirituale aut spirituali annexum, non antecedenter, ut ius patronatus, sed dependenter aut consequenter, instar beneficii. Sed reuera ista diffinitio in parte videtur superflua, seu prolixa, & in parte diminuta.

Vgolinus vero de simonia t. tabula prima de simonia genere cap. 28. §. 3. num. 3. sic diffinit, quod pensio haec, est ius quoddam spirituali annexum: quo quis pecuniam seu fructus ex beneficio aliquo Ecclesiastico consequitur.

Et Cardinalis Toletus in summa t. libro 5. capite 82. sic describi posse ait, quod est ius percipiendi fructus ex alieno beneficio, in qua diffinitione comprehendit pensionem spirituales, & temporales.

Ex quibus diffinitionibus praefertim Gigantis, t. Corraus, Nauarro, & Vgolini potest confici melior diffinitio, dicendo, quod est ius spirituale seu illi annexum instar beneficii percipiendi certam portionem ex fructibus mensae vel beneficii ad tempus. Quae diffinitio declaratur, & comprobatur ex supradictis.

Ex qua diffinitione inferitur primo, quod cum pensio apponatur super fructibus, & redditibus beneficii, pensionarius tenebitur pro rata pensionis, solvere subsidium & excusatum, & alia onera imposita respectu fructuum beneficii, Gigas questio. 38. 59. 66. & 90. & consilio 117. seu responsio octavo, de pensionibus. Rebuffus de pacificis possessoribus numero 138. alias 120. Gambarus de officio legati libro sexto, questione 5. ex numero 207. Nauarrus consil. 1. de Ecclesiis adificandis V. clausula de iure emphyteut. questione. 17. num.

17. numero 9. Ioannis Garcia de expensis, & meliora-
uonibus capitulo 11. numero 58. Mohedanus Decis. 4.
de locato alias 234. Putius 386. libro 2. Marche. de
commisso. parte 2. capite 4. de commissione appellatio.
numero 49. qui ait, quod cum pensionarius ad ea
onera teneatur pro concurrenti quantitate, rector
illa soluens retentione pro rata uti poterit, De-
cius consilio 156. Caccialupus, questione 17. nec eius
occasione debet dari clausula sine retardatione so-
lutionis pensionis, &c. & Rota Decis. 298. num. 2. p. 1.
diuersorum, & in Asculana pensionis de qua infra nu-
mero 174.

Quod procedit nisi pensio sit referuata libera,
& exempta ab omni onere, & quia tunc onus per-
tinetur in totum ad rectorem seu titularem bene-
ficij, Gigas dist. questione 38. 59. & 90. & d. Conf. 117.
seu respons. 8. Nauarrus Ioan. Garcia, & Marche. su-
pra de qua clausula vide Gambayum supra a numero
216. Mohedanus d. Decis. 4. & Putius. d. Decis. 386.
& Flam. Paris. de resignatione lib. 2. questione 2.
num. 135.

Quæ tamen exemptio in subsidio, & excusato, so-
lum durat pro illo & quinquennio, nam in frequenti
solet derogari huiusmodi exemptionibus, & clausu-
lis in concordia, quæ sumitur inter Regem, & sta-
tum Ecclesiasticum & confirmationem illius, vt in
vna Toletana pensionis siue excusati, 20. Nou. 1581.
coram D. Cantucio, quæ est secunda parte diuersorum
Decis. 161. quæ est videnda in proposito.

Et alias in vna Asculana pensionis 17. Februarij
1586. coram D. Pamphilio fuit resolutum: Pension-
arium teneri contribuere pro rata sue pensionis in oner-
ibus per religionem Hierosolymitanam impositis super
fructibus, super quibus est referuata ex Gigante, dict.
questione 59. non obstante clausula exemptionis ab
omni onere, quia hac exemptio fuit sublata per consti-
tutionem Gregorij 13. ut in d. Toletana excusati, &c.

Pensionarius autem, quatenus & teneatur ad con-
tributionem subsidij, & excusati, ea fieri debet. habita-
ratione veri valoris beneficij, & eius quantitatis,
quam titularis reuera soluere tenetur iuxta moder-
nam taxam factam pro exactione subsidij, & excusa-
ti, ita fuit resolutum in vna Salaminiana pratenfij
defalcis subsidij, & excusati, 12. Maij 1595. coram D. Se-
raphino, & patet ex breui subsidij Pij 5. 21. Maij 1571.
ubi sic habetur: laqz qui n. fructus reddunt, & pro-
uentus, iura, obuentiones, emolumenta sibi loco pen-
sionum annuarum, ac etiam pensiones annuas sibi super si-
milibus fructibus, redditibus, & prouentibus, iuribus, ob-
uentibus, emolumentis, & distributionibus, etiam sub
quibusvis exemptionibus, & immunitatibus a similibus
vel dissimilibus oneribus genere referuatas, & assigna-
tas habentes, & percipientes pro Rata veri valoris Ec-
clesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum su-
per quibus pensiones huiusmodi referuata, & assignata
fuerant, contribuere teneantur. Nec huic contradicit
Gigas consilio 119. seu responsio 10. de pensionibus, & quæ-
uis commissarius generalis harum gratiarum, ali-
ter seruet, nempe præcipiendo defalcari iuxta valo-
res factos in qualibet dicecesi, & milliaria, ad eam
spectantia.

Secundo ex dicta diffinitione & inferitur, quod
cum pensio imponatur super fructibus & redditibus
beneficij, illo dimisso siue per resignationem et-
iam ex causa permutationis, siue per optionem, siue
per affectuonem alterius incompatibilis, vel alias,
non tenetur quis amplius ad solutionem pensionis,
nec ad cautionem Bancariam promissam, nisi rema-

neat in detentatione, etiam si ei consenserit, & se
obligauerit in forma camerae & cum iuramento ad
eam soluendam. Gamburius dist. libro 6. 8. & 9. qua-
stione, ex num. 405. & 421. Mandos. d. signatura gratia
titulo de pensionibus, versiculo, quia resignans benefi-
cium, & sequenti. Mohedanus Decis. prima de renun-
tialias secunda, & Decis. 14. de locato alias 295. Bur-
satus consilio 361. libro 4. & Flam. Paris. dicens com-
munem de resignatione libro 1. questione 8. & libro 6.
questione 2. numero 148. & sequentibus, & libro 10.
quest. 8. num. 26. & 27. & Gigas questione 63. numero 1.
& 2. & Gonzalez gloss. 34. a num. 45.

Et ita in vna Prænestina & Senens. pensionis 10. 179
Ianuarij 1558. coram D. Quiroga fuit resolutum. Ob-
ligantem se in forma camerae de soluenda pensione im-
posita super beneficiis per eum obrentis, non teneri ad
solutionem pro beneficiis, post obligationem resignatus,
quia obligatio est facta propter fructus beneficiorum.
Roma. consilio 417. Tiraquellus in tract. cessante
causa verbo promissionis num. 217 parte prima.

In qua tamen causa coram & eodem 20. Maij, & 180
prima Iulij eiusdem anni fuit resolutum: Quod quæ-
uis non licet constituere pensionem priuam sine aucto-
ritate Papa, nec augere Decius Consil. 141. potest
tamen qui resignans beneficium, super quo erat imposi-
ta pensio, obligare se post resignationem ad soluendam
pensionem, quia non prohibetur quis fideiubere pro alio,
& obligare se pro re aliena, &c. Refert, & sequitur
Flam. Paris. d. lib. primo quest. 8. numer. 16. & 17.

Quæ illatio ampliatur primo, & vt etiam cesset
obligatio fideiusso-
rum datorum Mohedanus Decis.
6. de locato alias 137. Flam. Paris. d. lib. 1. quest. 8. nu-
mero 10.

Secundo ampliatur vt procedat & etiam si resi-
gnatio sit inualida, & nulla si resignatarius possidet
Mohedanus Decis. 30. de renuntialias 216. Bursatus
supra num. 25 & Flam. Paris. d. quest. 8. num. 44. nam
& intrusus, & possidens beneficium sine titulo, ex
quo percipit fructus, super quibus pensio est referu-
ata, tenetur ad eius solutionem, non autem benefi-
ciatus verum titulum habens Gigas consil. 138. seu re-
sponsio 29. Bursatus supra n. 19. Rota Decis. 699. num. 1.
parte 1. diuersorum. limitatur tamen vt non procedat,
quando quis retento titulo beneficij, super cuius fru-
ctibus pensio est imposita, permutat eius bona pro
aliis bonis seu præbendis, quæ subrogantur in lo-
cum bonorum dimissorum, nam is tenetur ad pen-
sionem, vt fuit resolutum in vna Valisoleana pen-
sionis 1. Ma. 1602. coram D. Pamphilio & tradit Gonzalez
d. gloss. 34. n. 48. sicut qui retento primo tit. Canoni-
catus, & præbendæ optaret alia bona pro præbenda
temporali Gigas quest. 63. numero 3. & 4. & Gonzalez
supra num. 46. & 47. & concludit quod dicitur 5. parte
cap. 1. numero 469.

Limitatur tandem vt non procedat, & quando in
referuatione pensionis est clausula, vt is qui pensio-
nem consensit, non possit in fauorem alicuius bene-
ficij resignare, nisi prius facta pensionario inti-
matione, ac facta simili obligatione per resignata-
rium, de soluenda pensione cum omnibus, & singu-
lis clausulis, & cautelis, &c. Quam clausulam sæpe
concedi solitam attestatur Mandos supra, quem refert
Flam. Paris. d. lib. 6. quest. 2. n. 148. stante huiusmodi
clausula ex qua resignatio aliter facta non valeret in
præiudicium pensionarij. Sicut alienatio Trei specia-
liter hypothecata cum pacto de non alienando, non
valet in præiudicium creditoris. l. si creditor. 5. fin. ff. de
distracl. pignorum. l. fin. tit. 5. part. 5. Ioan. Gutierrez in

l. nemo potest ff. de legat. 1. ex num. 28. Crescen. Dec. 1. de Pignor. & plures relati per Valdes in additio. ad Rodericum Suarez in l. post rem indicatam in declaratione legis regni 1. limitatione num. 5. & 13. Resignans teneatur adhuc ad soluendam pensionem, ac si non resignasset, & insuper in d. clausula solebat addi quod alias resignatio censetur facta in fauorem pensionarij, vt per Flam. Paris. li. 3. quest. 4. qui recte ait, quod nihilominus resignatio facta absque predicta intimatione, est alias valida, si ille cui facienda erat intimatione, non egit ad beneficium, vt fuit resolutum in vna Abulen. Archipresbyteratus de mense Nouembris 1555. coram D. Frantucio, vt habetur Decis. 232. diuersorum, in manuscriptis, ad legem filio praterito ff. de iniusto rupto, & Puteum Decis. 8. lib. 2.

Sed hodie huiusmodi clausula non t. solet concedi, nisi in pensionibus pro Palatinis, & aliis gratis Pontifici, in quibus apponitur sequens clausula amplissima: *Quodque tam ipse, N. quam quicunque alij in dicto Canonatu, & prebenda quomodocunque, successores pro solutione pensionis per presentes reseruata, & pro indentate, & releuatione. A. pensionarij, & translatarij, & predicatorum sese ac suos heredes, & successores suaeque & eorum bona, quaecunque ac fructus, aliaque huiusmodi in ampliori forma camere Apostolica. N. videlicet ex nunc successores vero quilibet predicti infra bimestre a data prouisionis tam ordinaria, quam Apostolica auctoritate, cui quam facta computandum valida, & efficaciter obligare, ac cautionem Bancariam idoneam ad arbitrium. A. & translatarij, & predicatorum sufficientem ad Triennium duraturam & 3. quoquam anno, & per sex menses ante finem eiusque Triennij, quoad reseruatio pensionis per presentes reseruata predicta durauerit, renouandam in curia predicta, & propterea duos vel plures Romana curia officiales, vel alios fideiussores ipsam curiam actu sequentes idoneos, qui etiam cuicunque N. & successorum predicatorum obligationi huiusmodi prorsus accedentes vti principales, & in solidum sese ac suos heredes, & successores suaeque & eorum bona quaecunque ac fructus aliaque huiusmodi in eadem forma camere Apostolica efficaciter omnino obligent, ac ipsis officialibus seu fideiussores aut Bancario, qui cautionem praestiterit vel eorum quocunque decedente vel ab urbe recedente, aut sua officia dimittente, vel amittente aut conditionem deteriorante alios, idoneos Bancarium seu Bancarios, & officiales, qui similes obligationes etiam de renouando in solidum, & principaliter faciant, hic in curia praestare teneantur, & ad id censuris Ecclesiasticis etiam executione procedendo cogi possint. Quodque nec. N. nec omnino ullus successorum predicatorum Canonatum, & prebendam quae dictos etiam pure, libere ac simpliciter in manibus sanctitatis vestrae, seu pro tempore existentis Romani Pontificis, aut loci ordinarij, aliaque quomodolibet resignare seu dimittere, aut iuri sibi in illis vel ad illos quomodolibet competenti, cedere seu desuper cum aliquo concordare possit, neque etiam de illis prouisio seu commendam cuiquam sine Apostolica siue ordinaria vel alia auctoritate etiam motu proprio valide fieri queat, nisi ille, vel illi cui seu quibus Prouisio, seu commendam de illis facta fuerit, similiter sese ac suos heredes & successores, suaeque & eorum bona quaecunque, ac fructus aliaque huiusmodi obligauerint similesque cautiones, & officiales ac fideiussores suffecerint, & renouare fecerint, alioquin semper tam. N. & eius successores praemissa etiam suo tempore legitime adimplentes, quam eorum omnium heredes, cautiones, officiales, ac fideiussores eo usque obligati fuerint, & remaneant, donec per tunc successores pra-*

missis omnibus singularium, & absolute satisfactum erit, quodque nisi ille cui de dicto Canonatu, & prebenda etiam ex vacatione huiusmodi pro tempore tam in Romana curia, quam extra eam ve praesertur prouisio seu commendam facta fuerit, praemissis ut praesertur omnino satisfecerit cum effectu, quauis collationes, prouisiones, commendae, & aliae dispositiones huiusmodi in fauorem A. & translatarij, & predicatorum, eo ipso factae sint, & esse censentur, ac A. & translatarij, & predicti, tunc eorundem Canonatus, & prebende possessionem literarum super praesentibus conficiendarum vigore assequi, eo ipso, & absque alia iudicis declaratione, & ministerio Canonatum, & prebendam predictos, quoad vixerint, retinere libere & licite valeant.

Tertio ex dicta diffinitione inferitur, beneficio vacante t. vel quasi pensionem soluendam, & ex fructibus eius ab oeconomio seu administratore, Gigas, *questione 65. Bursatus dicto consilio 361. numero 24. Ioann. Gutierrez canon. questione libro primo capit. primo numer. 116. Flam. Paris. dicta lib. 1. questione 8. numero 23.*

Similiter sequestrato beneficio t. pensio soluenda est a sequestrato Gigas *quest. 72.*

Quarto ex dicta diffinitione t. inferitur pensionem soluendam esse inter antecessorem, & successorem in beneficio pro rata temporis, quo quis possidet beneficium, & gaudet fructibus, non habita consideratione temporis, quo erat soluenda, quod fuit vel non maturatum, Mohedanus *Decisione sexta de locato. alias 237. & Flamin. Paris. dicta questione 8. numero 52. ita fuit resolutum in vna Romana pensionis 22. Iunij 1598. coram D. Pena, quod etiam fuit dictum in vna Caesaraugustana pensionis 20. Aprilis 1592. coram D. Pamphilio de qua infra n. 200.*

Et an successor in beneficio t. teneatur soluere pensiones decursas tempore antecessoris, difficultis est questio, in qua Gigas *questione 39. 40. 45. & 51. numero 29. post Francum in caput. fin. §. fin. numero quarto de officio ordinarij in sexto, docet tene-ri in omnibus casibus in quibus antecessor illam soluere tenebatur, cum sit onus reale, cum quo beneficium transit, & dicit ita in facto obtinuisse in ciuitate Venetiarum, & esse tunc in electione pensionarij agere, vel contra heredem defuncti siue ipsum antecessorem viuentem, vel contra nouum beneficij possessorem, qui contra illos habebit recursum, pro eo quod sic soluerit, consulit tamen, quod potius agat contra possessorem beneficij quam contra heredem, quia contra possessorem cui literae intimatae fuerint procedi potest executiue, contra heredem vero non nisi via ordinaria. Sicut etiam per heredem pensionarij contra rectorem beneficij agitur via ordinaria, idem Gigas *questione 45. numero sexto sequuntur Guerrero, capit. 61. numero 14. Valasus de iure emphiteutico quest. 17. numero 19. Ioann. Garcia de expensis & meliorationibus capit. 11. numero 54. Bursatus dicens probabiliorem, & communioem dicto consilio 361. a numero 20. Nauarrus consilio primo, numero quarto, & consil. secundo, numero tertio & quinto de solutionibus dicens receptiorem, & styllum curiae id habere Ioann. Gutierrez dicto capit. primo numero 111. & sequentibus dicens veriorem, & communem, atque proinde tenendam in iudicando & consulendo, & Vincent. de Francis *Decisione 107. numero 15. & 16. Quintanaduennas libro primo, capitulo octauo, numero quinto, & libro secundo numero 44. Surdas consilio 254. numero 19. Salcedo prima parte Decisione 149. Zerola in***

praxi Episcopali secunda parte verbo pensio. §. septimo, & verbo pensionarius. §. primo & Zechus de benef. & pensio. capitulo 11. numero octavo, versiculo tertio, capitulo 13. numero octavo, versiculo hinc inferitur, & Simon de Pratis de interpretatione ultim. volunt. libro quarto, dubitatione undecima, numero 31. pagina 359. & Collator libro tertio, cap. 1. numero octavo, in pragmat. agricol.

Contrarium tenet Gambarus dict. lib. 6. q. 10. ex num. 428. & cum quo tenet Flam. Paris. lib. 6. quest. 3. num. 19.

Hæc quæstio fuit in Rota controuersa, & olim nonnulli decidit ob varietatem Dominorum, ut refert Cassadorus Decisione prima, numero secundo & Decis. quarta, numero tertio de locato, & Gambarus dict. numero 528. nam Domini nunquam voluerunt resolvere quod debeatur à successore ne indices peteretur, Achilles Decision. 415. seu tertia de pensio. & quod Rota nunquam voluit iudicare successorem teneri ad pensiones per prædecessorem non solutas, testatur Crescen. Decision. tertia de solutionibus ad finem, & Antonius Augustinus libro tertio Decis. 12. quæ est tertia parte, diuersorum, libro tertio, Decision. 1182. quod non solet Rota procedere contra successorem refert Burlatus dicto numero vigesimo, & Flam. Paris. dict. libro sexto, quæstione secunda, numero 103. quamuis idem & Burlatus ibi numero 32. & Flam. Paris. libro primo, quæstione 8. nu. 40. dicant Rotam quandoque iudicasse contra successorem in Decis. prima, & tertia Achilles de pensionibus. & Quæ tamen Decisiones nihil faciunt. nam dicta Decis. prima non agit de hoc, & tertia loquitur in casu speciali, melius faceret & Decisio Putei 189. libro secundo, numero quarto. ubi dicitur quod Rota admittebat dictum Gigantis, ut contra nouum possessorem possit agi, quando nouus possessor possit recurrere contra hæredes percipientis, &c. quam refert & sequitur Ioann. Gutierrez. sup. numero 112. ex qua Decisione & Salustius Tiberius in practica auditoris camere, libro tertio, capitulo tertio, numero 24. inquit retro actis temporibus audiuisse, quod pensionarius possit agere contra nouum possessorem beneficii pro pensionibus antea decursis, quando tamen nouus possessor possit regressum habere contra hæredes percipientis. Sed reuera in dicta Decis. Putei id dicitur pro responsione, & satisfactione argumenti.

Iacobus Buca in tractatu de stylo curie auditoris camere cap. 24. in hac & quæstione ait vidisse teneri, & obseruari per R.P.D. Nicolaum de Picolomini, tunc locum tenentem Domini auditoris, videlicet quod successor teneretur etiam ad soluendas pensiones decursas tempore sui prædecessoris, dummodo is cui est assignata pensio, pbet se fuisse in possessione percipiendarum dictarum pensionum, & à Domino Sagante famoso procuratore dictæ curiæ ita audiuisse fuisse iudicatum per R.P.D. Simonetam tunc auditorem Rotæ in quadam causa, pro R. P. D. Andrea Libo Episcopo Terracinen. superuenient postea D. Carolo Baecio Aretino, qui in locumte. d. Tribunali, & ipso adhuc dubitante super huiusmodi processu, se contulisse de suo mandato ad R.P.D. Cassadorem auditorem Rotæ, à quo habuit tale responsum, quoderat verum, quod Rota tenuerat alias, uti proxime dixit, & ita fuerat iudicatum, sed postea mutauit aliquantulum sententiam, videlicet, quod fieret discussio contra hæredes primi debitoris, &c. Sed si tales hæredes fuissent reperti non

soluendo in subsidium Rota procedebat contra successorem in d. beneficio, pro pensionibus debitis, per dictum suum prædecessorem, quia ista actio non sequitur personam, sed rem, hæc Buca.

Et quidem Rota iam tenet successorem teneri si facta fuerint diligentia contra prædecessorem, alias non, ut in vna Hispanen. pensionis de anno 1577. coram illustrissimo Blancheto in qua Domini dixerunt: *Didacum reintegrandum pro tota summa, attentis diligentis factis contra prædecessorem, ut fuit resolutum in vna Brixien. pensionis coram D. Grato.* Et in vna Cæsaraugustana pensionis 13. Aprilis 1592. coram Illustrissimo Pamphilio in qua fuit resolutum, *Non posse sustineri sententiam auditoris camere, quatenus condemnat Pastranam ad solutionem pensionis, pro termino Natiuitatis sancti Ioannis Baptiste anni 1588. quia pretendi illum deberi à Pastrana tamquam à successore Ioannis Laurentij, & cum non constet nec constare possit, de aliquibus diligentis contra Ioann. Laurentium, qui obiit ante diem solutionis, frustra molestatur successor, quem non satis diligentis contra prædecessorem Rota nunquam voluit condemnare ad soluendas pensiones diuersas tempore prædecessoris.* Cassadorus Crescen. Achilles Puteus, & Ant. Augustinus supra idem Puteus Decision. vltima de officio ordinarij in fin. & Ant. Augult. in Epithome, titulo de solutione pensionis, §. 21. & tanto magis, quia Ioannes Marcus, qui petit dictum terminum, est hæres Ioannis Laurentij, contra quem tamquam hæredem potuisset successor venire, si soluisset, ad notata per Puteum dicta Decision. 189. numero quarto, neque deberi istum terminum à Pastrana tamquam ad ipsum spectantem, quia cum in reservatione pensionis sub die prima Decemb. caveatur, quod solutio incipiat in sequenti festo Natiuitatis Ioannis Baptiste, clare colligitur deberi pro tempore præterito, & sic spectat ad Ioannem Laurentium prædecessorem Pastranæ, qui percepit fructus usque ad diem 20. Iunii 1588. quo obiit seu sunt illi debiti ratione constitutionis synodalis quæ statuit attendendam ratam temporis ad notata in cap. fin. §. porro, ubi Geminianus sub num. 4. Francus num. ter. de officio ordinarij in 6. Gigas quest. 39. num. 7. &c. Et nouissime in vna Corduben. pensionis 17. Aprilis 1600. coram Illustrissimo Seraphino fuit resolutum: *Successorem in beneficio, non teneri soluere pensiones decursas tempore prædecessoris, nisi facta fuerint diligentia contra prædecessorem, neque etiam teneri ad decursas tempore suo si fuit impeditus vi sui fructibus beneficii, quoties reservatio pensionis non habet clausulam, habita vel non habita.* De qua clausula vide Flam. Parisium dict. lib. 6. quest. 2. ex numero 145. & quæ sententia videtur sequenda, tamquam stylus Rotæ, qui facit ius etiam extra curiam, iuxta dicta supra numero 87. & infra 5. p. a. capit. primo, numero 535. & capit. 3. numero 139. & pro ea facit quod de censibus ait Solis libro 3. capitulo vltimo, numero tertio, & secundo tomo ibidem numero secundo, cum alijs quos allegat. Quamuis in rigore, & puncto iuris verior videatur dicta sententia Gigantis.

Sed an sufficiat facere diligentias & contra hæredes, & bona prædecessoris? videtur quod sic, cum repræsentent ipsius personam, ut per Bucam, §. & Salustium Tiberium d. libro tertio, capitul. tertio, numero 24. qui ait postmodum audiuisse Rotam sententiam mutauisse, & tenuisse quod contra modernum possessorem non agatur pro dictis pensionibus, nisi factis prius diligentis contra hæredes, ut in d. Hispanen. pensionis, &c. quamuis Decisio Cæsaraugustana

CLANCIA
de
Beng.

G. M. H.
15

videatur facere in contrarium.

204 Et pensionarius, tanquam creditor ꝛ præferetur Ecclesiæ Cathedrali, in Pontificali, & ornamentis pro pensionibus defunctis sibi debitis ab Episcopo defuncto, nam omnia ornamenta siue consecrata, & benedicta, siue non, quæ reperiuntur in dominio prælati tempore obitus, & eo viuentis non sunt donata, & applicata Ecclesiæ, cadunt sub hypotheca, & sunt obligata pro debitis Episcopi contractis, non obstante Bulla Pij V. 44. quam ponit, & explicat Nauarrus de Spoliis §. 8. Ex Ioan. Gutierrez practicarum libro secundo, questione 94. numero quarto, & Eman. Rodriguez in summa primo tomo, capitul. 23. conclus.

205 quarta, ꝛ ita fuit resolutum in vna Canarien. pensionis 4. Nouembris, & 18. Decembris 1598. coram D. Gispio contra capitulum, & Ecclesiam Canarien. pro D. Card. Deza, qui veniebat pro pensionibus sibi debitis ab Episcopo defuncto, contra eius bona, & quia illa non inueniebat contra Cathedralem pro Pontificali, quamuis antea coram eodem 11. Decemb. 1596. fuisset tentum, contra dictum Cardinalem, & decisum, Pontificalia Episcopi, hoc est, ornamenta deputata ad cultum diuinum, quæ Ecclesiæ debentur ex d. Bulla Pij V. non cadere sub hypotheca neque esse obligata pro debitis Episcopi, nec pro pensionibus, à qua resolutione Domini recesserunt, dicta die 9. Nouemb. & 18. Decemb. 1598.

Quinto ex dicta diffinitione, infertur ad illam questionem, an pensio ꝛ constituta super fructibus, & distributionibus præbendæ pro tempore vacationis ipsius præbendæ, seu quo beneficiatus non lucratur ob non residentiam vel alias, sit soluenda à capitulo illos percipienti. Et videbatur vera, pars affirmatiua ꝛ ex quo pensio est constituta super fructibus, & distributionibus præbendæ, & est onus reale, atque adeo cum illo onere videntur ad capitulum peruenire, facit Concilium Romanum 388. quod sequitur Gigas question. 51. & Bursatus dict. consil. 361. num. 17. & nouissime videtur in terminis consil. V. num. 267.

208 Pro negatiua vero quæ ꝛ communiter tenetur in Hispania, facit, quod huiusmodi pensio est reseruata, super fructibus, & distributionibus dict. præbendæ, quales non sunt illi fructus, & distributiones, quos capitulum tunc percipit, cum præbenda non habeat fructus in absentia, sed capitulum, & beneficiati residentes illos percipiunt iure proprio, & per ius accrescendi, seu potius non decrescendi, Nauarr. consilio 20. numero 3. de celebratio. missarum, Zerola in praxi secunda part. verbo Canonica. §. 8. nec capitulum est successor in præbenda, vnde cessat ratio contraria, quæ militat in pensionibus impositis ꝛ super fructibus beneficiorum, habentium fructus in absentia, & tempore vacationis, qui transeunt cum suo onere, si ad aliquem iure speciali pertineant, vt seruatur in pensionibus Episcopatuum, quas soluit Camera Apostolica, quæ fructus percipit tempore vacationis.

210 Et militat, etiam vbi Canonicus ꝛ vigore statuti vel alias, tenetur dare capitulo medietatem fructuum suæ præbendæ primorum annorum, cum tunc capitulum illos percipiat non iure proprio, sed tanquam alterius ad quem spectabant ratione suæ præbendæ, & residentia, vt per Gigantem ques. 89. & Ioan. Gutierrez. d. cap. 1. n. 119. & 123. & secus esset si statutum diceret, quod Canonicus non lucraretur illam medietatem fructuum primorum annorum.

211 Et hanc partem negatiuam tenent ꝛ Ioan. Gutier-

rez, dict. apud. primo ex numero 109. & Nauarrus d. consil. primo de solutionibus alias 49. de præbendis, & in eadem inclinat consilio tertio eodem titulo de solutione, vbi ait duos Doctores eruditissimos defendisse pensionem prædictam deberi à capitulo.

Additque Ioan. Gutierrez ibi ꝛ num. 120. consuetudine etiam immemorabili iuari posse capitulum ad non soluendam prædictam pensionem, cum nunquam aut raro à capitulis petatur huiusmodi pensio, sed à modernis possessoribus, à quibus posse peti cum perceperint fructus talis præbendæ, vel per eos steterit, ex quibus illam commode soluere possunt tradit Nauarr. d. consil. 1.

Sed dato, quod capitulum non teneatur ad illius solutionem, videbatur neque etiam successorem, seu possessorem teneri cum non posset habere recursum contra capitulum, quod percipit fructus, & distributiones illius temporis, ex dicta Decisione Crescen. tertia de solutione. & dicta Decisione Putei. 189. libro secundo, quam sequitur idem Gutierrez numero 112. & Salustius Tiberius supra, & ex dicta Decisione Corduen. de quibus illatione præcedenti. at stante dicta consuetudine recte videtur posse peti à modernis possessoribus siue capitulum teneatur, siue non, etiam non factis diligentibus contra capitulum.

In hac difficili, & grauissima quæst. ꝛ Rota in vna Romana pensionis 4. Iunij 1593. coram D. Lita tenuit partem affirmatiuam, nempe, Pensionem impositam super distributionibus canonicatus deberi pensionario ex portione dicta Canonicatus pro rata temporis, quo Canonicus non inseruiuit, & alij clerici illam perceperunt eo quod Papa imponit pensionem super distributionibus Canonicatus, eas principaliter grauando, & considerando seruitium Canonici, qui non principaliter, sed in consequentiam dicitur pensiones gratiatus, ex eo quod obtinet dictum Canonicatum, & quod pensio onus reale est, neque ob stare quod Canonico non inseruiente distributiones acquirantur inseruientibus, quia responderetur non acquiri inseruientibus respectu illius portionis, quæ tangit ipsam pensionem.

Quod confirmo, nam si pro pensione ꝛ esset reseruata certa pars fructuum, & distributionum Canonicatus, illa non acquireretur capitulo, seu inseruientibus, vt constat, ergo nec respectu portionis, & quantitatis reseruata.

Et quod capitulum teneatur soluere pensionem ꝛ pro tempore quo percepit distributiones Canonicatus, vt fuit resolutum in dicta Romana, fuit etiam dictum in vna Reatina pensionis 13. Maij 1598. coram D. meo Corduba Episcopo Pacen. & tradit post hæc González gloss. §. 5. à numero 44. dicens, quod prius fuerat idem tantum per D. Pamphilum in vna causa Burgen. pensionis 29. Octob. 1591.

Et Gregorius 13. anno sexto 1578. dedit breue, vt capitulum ꝛ Elboren, solueret certam pensionem impositam super distributionibus cantoriæ illius Ecclesiæ, tanquam ab eo debitam, qui forte est casus d. consilij Nauarri primi de solutionibus, vbi loquitur de pensione imposita super fructibus, & distributionibus cantoriæ.

Et sanctissimus D. noster, ꝛ Clemens 8. anno primo 1592. dedit aliud Breue in fauorem D. Alphonsi Coloma, nunc Episcopi Carthaginen. vt capitulum Vlisbonen. solueret ei pensionem sexcentorum ducatorum impositam super Canonicatu illius Ecclesiæ, vt ab eo debitam, cum perciperet distributiones Canonicatus, super quibus pensio est imposita.

imposita, & est onus reale, non obstante quod illas percipiat capitulum iure accrescendi, vel non decrescendi, ut in breui dicitur. Quæ declarationes, & breuia maxime videntur pro ista parte ad capitulum in causis de re iudicata est. l. fin. C. de legibus ubi Doct. cap. 1. 19. distinctione. Burgos de Paz in proemio legum tauri a numero 450. & Thom. Sanchez de matr. lib. 2. disp. 31. num. 6. & Gab. Vazquez l. 2. tom. 2. disp. 157. a num. 37.

119 Vnde Ioann. Gutierrez d. cap. primo, t. numero 123. in secunda editione, ait post primam editionem accepisse Romæ in hac questione diuersum censei & instanti agi nomine Ecclesiarum Cathedralium Hispanie, ut de causa in Rota disputetur, & in earum fauorem decidatur, ideoque in re hac se subijcere declarationi sedis Apostolicæ, Sanctoque Palatii auditorum, prout & ego facio.

120 Hactenus tamen non est aliud t. decisum, seu declaratum, quamuis pro parte dictarum Ecclesiarum fuerit facta instantia, pro declaratione cum Sanctissimo Domino nostro Clement. VIII. qui id commisit cuidam congregationi, & audita eius consultatione & informatione, tandem respondit, non conuenit, ut in actis congregationis status Ecclesiastici, An. 1602.

121 Sed supposita parte affirmatiua, t. offert se difficultas, an obligatio soluendi dictas pensiones, incumbat solum capitulo, an vero etiam singulares de capitulo, nempe beneficiarii residetes ad quos perueniunt fructus, & distributiones præbendæ, super quibus pensio est referuata, pro parte quam percipiunt teneantur ad solutionem d. pensionis?

122 Et videtur dicendum obligationem t. soluendi huiusmodi pensionem, principaliter incumbere capitulo, tanquam distributori seu dispensatori mensæ communis, nec teneri ad solutionem, singulares qui dictos fructus, & distributiones à capitulo percipiunt, ex quo ad eos non spectat dicta distributio, & debitum à capitulo non est debitum à singulis capituli. l. si cui. ff. quod cuiusque vniuersitatis nomine. Nauarrus consil. 9. de sententia excommunicationis,

123 num. 6. & 7. Gonzalez gloss. 37. num. 26. t. quamuis videatur posse contra eos agi hypothecaria uti possessoris illius partis, quamdiu fructus ipsos, & distributiones, non consumpserint, sed eos habent in specie, iuxta dictum Consilium Romanum. 38. & tradita per Cacciaupum de pensionibus quæst. 9. & Gigantem quæstion. 51. etiam non facta excussione contra capitulum pro parte pensionis eos contingente & absque eo, quod possint habere recursum contra ipsum capitulum, pro ea parte, quam soluerint, cum pars fructuum, & distributionum d. præbendæ contingens pensionem, fuerit eis ab ipso capitulo absque necessitate gratis, & indebite distributa.

124 Sed ista resolutio videtur t. intelligenda in distributionibus, ita constitutis, ut singulis, seu cuilibet interessenti detur certa, & diffinita quantitas, in quibus non est ius accrescendi, sed portio absentis remanet in mensa capitulo unde fumitur. Couarruias lib. 3. variarum ca. 13. num. 7. Ioan. Gutierrez d. capitulo primo, numero 107. & dicemus infra tertia part. caput. secundo, numero 444. & in fructibus principalibus, & Grossa præbendæ, in qua licet sit ius accrescendi seu non decrescendi, ut ibi per Couarruiam, & Ioan. Gutierrez, tamen non accrescit immediate, & determinate, beneficiariis residentibus, sed portio absentis remanet in ipsa mensa communi diuidenda per Capitulum inter beneficiarios residentes pro Rata, & in fructibus, seu obventionibus, quæ statim cum obue-

niunt, diuidantur inter præsentis: secus vero videtur in distributionibus, t. ita constitutis, ut certa quantitas sit assignata interessentibus horis, nam cum in his portiones absentium, immediate, & determinate accrescant interessentibus, & ad illos spectent, iuxta capitulum primum de clericis non residentibus in 6. ita quod restitutio de illis facienda, debeat fieri ipsis interessentibus & non mensæ capituli, ad Nauarrum consilio 54. numero primo de sententia excommunicati. Emanuel. Rodriguez in Bulla compositionis numero 16. Enríquez in summa libro septimo caput. 36. §. tertio, & citatos infra tertia part. caput. primo, numero 35. videntur accrescere cum suo onere, atque adeo canonici ad quos ille spectant, tenebuntur pro Rata soluere pensionem, etiam si eas consumpserint, ut videtur velle Rota in dicta Romana.

Sexto inferitur ad illam questionem t. an excommunicatus seu suspensus, qui fructus beneficii non percipit propter excommunicationem, seu suspensionem, teneatur de suo soluere pensionem, an vero sit soluenda ex fructibus per eum amissis? Et dicendum est, soluendam esse ex fructibus, t. cum super illis sit imposita, & sit onus reale, & idem est in subsidio vel alio onere imposito super fructibus, ita Couarruias libro tertio variarum, capitulo 13. numero 8. versiculo 12. ad finem. Didacus Perez in leg. prima titulo quinto, libro octavo ordinamenti versicul. est etiam aliud. Vgolius de censuris, Tabula secunda, capitulo 12. circa finem, & nouissime Suarez quinto tomo de censuris, disputatione decima tertia, sect. secunda, numero 24. & est glossa in leg. inter quos S. damnum. ff. de damno infecto, verbo percipienda, in fin. quam sequitur Baldus in leg. ultima, numero primo. C. de bonis auctoritatis iudicis possiden. & ibidem Cumanus. Quamuis contra eam teneant Bartolus, Albericus, & Angelus, & Paulus in dict. §. damnum, & Bellenzi. loquens in charitatiuo subsidio, quæstione 33. & in proposito Gigas quæstione 64. & Toletus in summa libro primo capitulo 13. in fine Romana editione, qui dicunt excommunicatum debere soluere de suo, cum sua culpa excommunicatus sit. Sed ista ratio non obest, t. tum quia pensio non est imposita super persona, sed super fructibus, qui transeunt cum suo onere ad quemcumque pertineant, tum quia in excommunicatione culpa non est immediata causa, non percipiendi fructus, sed ipsa excommunicatio, quæ est poena culpæ, & sic non imputatur ei, cap. quia diuersitatem, de concessione præbendæ, & ibi Abbas num. 11.

Vnde etiam conuincitur sententia Io. Gutierrez d. cap. 1. n. 114. t. & sequenti, qui sequitur, & admittit sententiam Gigantis in pensione imposita super fructibus, & distributionibus Canonicatus, & præbendæ, quæ non habet fructus in absentia, quia tunc inquit, propter culpam, & excommunicationem beneficiarii nulli sunt fructus suæ præbendæ, ex quibus sua pensio soluatur, iuxta opinionem, de qua illaione precedenti, nam cum non perceptio ei non imputetur culpæ, si capitulum non tenetur ad solutionem pensionis, neque etiam ipse excommunicatus videbatur teneri, ut in d. illaione precedenti dictum est.

Dices: si non perceptio fructuum t. non imputatur culpæ excommunicato, sequitur excommunicatum non teneri recitare horas Canonicas, ad quas ratione beneficii solum alias tenebatur, & tamen contrarium tenent communiter doctores, ut per Couarruiam d. vers. 12. & Suarez disputatione 12. sectione 2. numero 15.

Respondetur onus recitandi licet sit ratione be-

CLARICA
de
Bongf.

G VII
15

beneficij, & fructuum, esse tamen personale à quo non liberatur quis propter excommunicationem, imo hæc est poena, quam excommunicatio seu suspensio inducit, ut priuatur commodum, non vero onere, alias ex culpa commodum reportaret, *ut recte inquit Suarez ibi, & disputatione 27. sect. 1. num. 4. §. 6. & quo ad effectum onerum personalium perinde est, quem priuari fructibus ob poenam delicti inquit Suarez ibi, ac illos percipere.*

Septimo ex dicta diffinitione inferitur, quod cum pensio sit soluenda & ex fructibus beneficij, & super illis sit assignata, debet solui in loco ipsius beneficij, nisi aliud in reservatione expressum sit, *Buca de stylo curia auditoris camera cap. 23. & Gambarus d. lib. 6. d. n. 612. & si pensionarius aut eius & procurator non esset ibi, aut alias in loco destinata solutionis, pensionem debens non esset in mora seu culpa, etiam si non faceret depositum, nec protestaretur, Mohedanus Decis. 15. de locato. Gigas questione 77. d. numero 16. & Mandos. de signatura gratia, titulo de pensionibus, versicul. quæro destinata erat. quamuis ad hoc ut sciat, utrum ille reperiatur & quia erat forensis, deberet fieri proclama, Gigas supra, num. 18. & ad effectum clausulæ sine retardatione solutionis pensionis, de qua infra d. num. 516. ut ei satis fiat, requiritur depositum legitime factum ad tradita per Carrociuum de oblatio, prima part. quæst. 7. & Soles de censib. secundo tomo lib. 4. c. vn. d. nu. 1. ut voluit Rota in causa Abulen. pensionis contra Episcopum, anno 1606. coram D. Lita.*

Octavo inferitur pensionarium & præferendum esse in fructibus beneficij grauati quibusvis creditoribus etiam anterioribus, *ut tradit Marchesa de commissio, secunda part. c. 4. de commissione appell. n. 69. & nouissime Collantes in pragmat. agrorum, lib. 3. cap. 1. num. 8.*

Nono inferitur, quod clericus & habens beneficium pensione grauatum non iuuatur beneficio cap. 1. Oduardus, de solutio. quo ad pensionem, quæ ante omnia soluenda, & deducenda est, ex fructibus ipsius beneficij, super quibus est imposita, *Ludou. Gomezii in compendio viri sue signaturæ, circa finem, & in regula de annali, questione 53. Matthæus Brunus de cessione bonorum, quæst. tertia principali, num. 16. Couartius. libro secundo variarum, cap. 1. num. 9. Ioan. Guierrez de iuramento confirmatorio prima parte. cap. 17. num. 31. Marchesa prima parte cap. 3. de commissione super dilationibus num. 26. & Collantes ubi supra.*

Decimo inferitur, quod in restitutione fructuum facienda per condemnatum, & habenda est ratio, & detrahenda quantitas pensionis antiquæ solutæ, licet non illius quam ipse condemnatus consensit, cum non haberet ius in beneficio ob cessionem iurium ei factam ab altero impetrante, *Gigas consilio centesimo vigesimoquarto, seu responso decimoquinto de pensio.*

Vndecimo ex dicta diffinitione inferitur, quod cum pensio sit ad tempus, expirat, & extinguitur morte pensionarij, *Caccialupus & Gigas quæst. 1. Corrafi. 1. part. cap. 4. n. 9. & 10. Caputagen. Decis. 303. numer. 13. part. 2. & Flam. Paris. lib. 6. quæst. 4. num. 3. & 31. nec potest ad aliam & transferri nisi in tribus casibus, primo quando in reservatione adest clausula transferendi, ut in pensionibus pro Palatinis, quæ tamen & non censetur per quascunque clausulas generales concessa, nisi speciali mentione facta. Puteus Decis. 342. lib. 2. Caputagen. Decis. 303. & 319. part. 2. & decis. 100. part. 3. Rota Decis. 132. lib. 3. part. 3. diuer-*

serum Chislanen. Decis. 110. Mando. de signatura gratia. titulo de translationibus pensionum in principio. Flam. Parisius, d. quæst. 4. numero 28. cum sequentibus, & n. 49. & facit Decis. Putei. 524. numero 3. libro 2.

Et à solo Papa concedi potest, non & autem à legato vel ordinario, *Gambarus d. lib. 6. num. 225. & Flam. Paris. d. 7. 4. num. 13. 14. & 15. quam clausulam facultatis transferendi, & ponit Gigas, post finem tractatus de pensio. versic. sciendum est etiam, & Mandos. supra versic. clausula potestatis, & Flam. Parisius dict. quæst. 4. numer. 34. & formam huiusmodi translationis ponit Gigas post dictum finem tractatus, & formularium instrumentorum, pagina mihi 382.*

Et huiusmodi translatio & iuxta clausulam facultatis, fieri debet coram persona in dignitate Ecclesiastica constituta, & potest fieri coram Canonico, Cathedralis Ecclesiæ, ad capitulum statum de rescript. in 6. Gomezii n. 25. Felin. in cap. pastoralis, de rescript. numer. 12. Achilles Decis. 17. Caputagen. 257. part. prima, & Zerola in prax. Episcopalis prima part. verbo dignitas, §. primo, & secunda part. verbo Canonica, §. tertio. Et patet ex clausula facultatis transcendendi quam ponunt prædicti. Et tenet Gigas, dict. versic. sciendum est etiam, quicquid dicat Nauarrus consil. 11. n. 1. de iniurijs, quem sequitur Flam. Paris. de consider. quæst. 23. numero 49. contra quem tamen tenet additio d. consilij, posita ad fin. consiliorum.

Non tamen potest fieri coram & Canonico Ecclesiæ Collegiata, quia nullo modo potest dici in dignitate Ecclesiastica constitutus, *ut colligitur ex dict. capit. statum, & allegatis, quicquid alias, si bene meministi, tenuerit Rota in vna Romana seu Adriensis pensionis secundo Decemb. 1593. coram D. Pamphilio, de qua fit mentio in Segobien. pensionis infra relata n. 257.*

Et potest fieri per procuratorem & etiam si in facultate dicatur: *Tibi ut quicumque loci ordinarius seu Canonicus, &c. & inferius, per te eligendum, &c.* regula enim est, posse quem facere per procuratorem, quod per seipsum, nisi in specie sit prohibitum, etiam quod simus in priuilegio, ita fuit resolutum in causa Taurinen. pensionis, 18. Aprilis 1561. coram D. Rubeis.

Intelligitur autem dicta clausula & transferendi, de prima duntaxat, ad regulam legis bone, §. hoc sermone ff. de verborum significat. de qua late Tiraguellus ibi, & Felin. in cap. 2. de Tregua & pace d. numero 7. & Anton. Gabriel de regulis iuris con. 2. & in terminis, tenet Mando supra versic. rursus si in vim clausulæ, & fuit dictum in vna Oxomen. pensionis 20. Maii 1598. coram D. Lita, & resolutum, translatione facta, à Papa motu proprio post consumptam facultatem transferendi concessam, non manere obligatum, si deiusorem, datum ad fauorem primi pensionarij, & eius translatarij, ut in sequenti decisione: *Reservata pensione scutorum quinquaginta ad fauorem Ioan. ab Agnoa, per Sixtum V. super scholastica collegiata Ecclesiæ oppidi de Soria Oxomen. Diocesis cum facultate, transferendi, & aliis clausulis, fuit de dicta Scholastica prouisus Fran. del Cerro, qui se obligauit soluere 10. anni prædicto, & eius translatarij dictam pensionem, & alia facere iuxta tenorem dictæ reservationis, huiusque obligationi accessit ut principalis principaliter, & in solidum Didacus Salinas, Ioan. in artic. mortis constitutus, dictam pensionem transtulit in personam Thoma Nauarra, qui Thomas ex. post ingressus est religionem, & antequam professionem in ea emitteret, S. Dominus noster motu proprio prædictam pensionem in fauorem*

Mel-

Melchioris translati, & referuauit cum omnibus exemptionibus, obligationibus, cautionibus, & bancariis, & de renouando fideiussores alique clausulis, & decretis in prima referuatione appositus, in fauorem tam Io. quam Thoma, ipsi quoque Melchior in locum Ioannis, & Thoma in omnibus, & per omnia, & quo ad omnia, perinde ac si pensio ipsa sibi solui à principio referuata esset, & cautiones, & alia præmissa pro eo emanassent subrogati, cum clausula sublata, & prout laycus in literis mortis proprii legitur. hinc, Melchior vigore d. referuationis coram auditore camerae egit contra Didacum de Salinas pro solus. dist. pensionis de renouatione scedule bancaria in xia obligationem alias per eum factam ad fauorem Ioannis, & translatoriorum, obtinuitque contra eum relaxari mandatum executum pro predictis, à quo Didacus appellauit, & obtinuit causam in Rota mihi committi cum clausula si quid exequendum exequatur. Vnde hoc dato per me dubio an mandatum auditoris camerae ad fauorem Melchioris sit exequendum in casu, & ad effectum de quo agitur. Domini utraque parte informante resolverunt non esse exequendum uti nullum, & in istiusmodi respectu nullitatis, cum quia de referuatione alicuius pensionis ad fauorem Melchioris non constat in actis, pro ut requiritur pro validitate sententiae, etiamsi executiue agatur, Achilles decif. 4. de rescriptis, num. 4. Mandos. ad regulam tertiam cancell. quæst. 7, num. 2. verfic. hinc voluit Rota, & prout in simili fuit tentum in illa Romana cens. 4. Dec. 1595. Coram R. P. D. Pamphilo. Nec quo ad suffragari potest Melchiori, copia illa asserti Motus proprii, quæ in extracto reperitur, si quidem, quia est copia simplex non recognita, & caret citatione ad dicendum contra, quo fit, ut minime de actis esse dicatur, nullamq. prorsus fidei faciat, ita Doctores in authentica. si quis in aliquo. C. de edendo, Castador decif. 7. in fine de appellatio. Castador decif. 3, num. 7. de restitutione spoliatorum, & Romanus, conf. 519. per totum. Tum etiam quia fuit relaxatum, d. mandatum citato Didaco, in domo eius solita habitationis, qui cum absens esset, & in actis diuississet procuratorem, de iure sic citari non debuit, sed eius procurator, ita Iafon. in l. furioso num. 10. ff. de re iudicata, & ante eum Bartolus, num. 4. & in l. procuratoribus. C. de procuratoribus, & respectu iniustitiae, quia fuit relaxatum d. mandatum contra Didacum, qui nullo modo Melchiori obligatus est pro tali pensionem, nam cum fideiussisset ad fauorem Ioannis de Agnoa, & eius translatoriorum, quæ translatio in ea verificatur, vulgata lex boues. §. hoc sermone. ff. de verborum significatione, & prout in terminis tenet Mandos. in praxi signaturæ gratiæ, titulo translationis pensionum, verfic. rursus si in vim clausulæ, non potest idcirco obligatio Didaci extendi ad fauorem Melchioris, in quem nullatenus translata fuit pensio dicta, pro Ioanne de Agnoa, sed per Papam Motu proprio, & postquam consumpta fuerat illa facultas transferendi, concessa d. Ioanni, cum fideiussores obligatio, sine nouo consensu illius, etiam prorogata à principali non debeat ulterius extendi, leg. item quaeritur. §. qui impleto, ff. locati. l. si cum Heranes, vbi Baldus C. eodem. maxime, de persona ad personam. l. si vnus. §. ante omnia ff. de pactis, nec oblatre dixerunt domini, quod hæc translatio pensionis, de persona Thoma in persona Melchioris, fuerit facta à Pontifice Motu proprio ex certa scientia, & de plenitudine potestatis, cum clausulis, & decretis, de quibus supra: siquidem quia predicta omnia intelligi debent in prauudicium ipsius titularis, ut scilicet predicta omnia prestare teneatur ad fauorem Melchioris, prout prius tenebatur ad fauorem Ioannis de Agnoa,

& eius translatoriorum, secus in prauudicium Didaci fideiussores illius, earatione, quia. Papa ut dominus beneficiorum, potuit beneficium predictum, titulare, & quod ipsum ratione dicti beneficii, prout voluit programmare, ad text. in c. 2. de præben. in sexto, & notata per Baldum in l. rescriptum, col. 2. & sequenti. C. de precib. imperatori offerendis, & in l. qui se patris. col. pen. C. unde liberi, sed hoc idem voluisse facere in prauudicium Didaci fideiussores, qui se non obligauit ad fauorem Melchioris, nec aliquod commodum sentit, ex dicto beneficio credendum est, ad tradita per Alexandrum, consil. 5. num. 24. & sequenti. lib. 5. tom. 1. maxime cum longe diuersa ratio vigeat, quo ad eum, ut omnibus notum est, nec Papa potuit defectum consensus illius supplere ut inquit Sarnen. in compendio vtriusque signaturæ num. 71. verfic. idem est in consensu. Et tenet Rota in Cöpostellana Archidiaconatus. 21. Oct. 1557. Cora bonæ memoriæ Cardinali Paleolo, quæ est diuersorum, lib. 3. part. 3. decif. 458. & sine consensu clarum est, non induci, nec prorogari obligationem. l. 1. §. conuentioni, ff. de pactis. l. obligationum substantia, & l. quæcumq. gerimus, ff. de oblig. & actio. Nec oblatre dixerunt domini Didaco clausulam sublata, & alias, de quibus in d. Motu proprio si quidem, quia uti consecutus gratia in dicto Motu proprio contenta, respectu expressorum tantum operari debent, & ideo ad ipsum non nominatum in dicto Motu proprio extendi non debent. Puteus decif. 232. libro 1. Castador decif. 10. numero 4. super regul. quod maxime dicendum est, nec inde emanare solet iniustitia, unde iniustitia, & iniquitas consurgat.

Et post hæc tradit González gloss. 11. n. 81. sicut etiam facultas retinendi pensionem non obstat matrimonio per pensionarium contracto, intelligitur de primo duntaxat matrimonio, nisi aliud exprimitur, González, ibi n. 83. dicens fuisse resolutum in Rota in vna Palentina pensionis, 21. Nou. 1596. Coram D. Blancheto.

Per translationem tamen inuolidam non fuit consumpta facultas transferendi ad decif. 47. parte prima diuersorum, ut fuit resolutum in causa Placentina pensionis, 17. Iunij 1602. Coram D. Corduba.

Et an literæ facultatis transferendi debeant præsentari, coram iudice, seu executore vide infra 6. part. cap. secundo, primo dub.

Secundo, pensio potest transferri etiam si sit referuata, sine clausula transferendi, quando de consensu ipsius pensionarij, & soluentis pensionem, transfertur in alium, autoritate Papæ, Ferreus conf. 53. Mandos. supra in princ. & Flam. Paris. d. c. 4. num. septimo.

Tertio potest transferri in vim priuilegiorum concessorum militibus S. Petri, & S. Pauli, & nonnullis aliis officialibus Romanæ curiæ, ut per Mandos. supra versi, non omitam. & in reg. 19. quæstio. 11. num. 9. & Flam. Paris. d. quæst. 4. num. 7. 8. & 9. & militibus Pii ut in constitutione 5. & 16. Pij IV. Flamin. ibi nu. 10. & militibus S. Stephani, ut in constitutione 64. Pij IV.

Sed ista priuilegia, & quibusuis aliis militibus concessa sunt reuocata per Pium V. constitutione 71. Postea tamen Sixtus V. militibus Lauretanis concessit priuilegium transferendi pensiones. non tamen summam 200. ducatorum auri de Camera, nec medietatem fructuum excedentes, ut in constitutione 35. eiusdem Sixti, quæ est videnda. Et aliquando etiam conclaustris conceditur priuilegium transferendi, ut in constitutione 32. Sixti.

V. & tradit Flam. Paris. sup. num. 12. & circa hoc vide dicta infra d. 6. part. c. 2. i. dub.

Et aduerte quod per translationem extinguitur prima pensio, & noua creatur Gigas, questione 74. num. 1. & 88. numer. 8. Mandos. supra in principio P. 5. tens d. decis. 524. & num. 3. lib. 2. Flam. Paris. d. quest. 4. num. 7. & Salustius Tiberius, in practica auditoris Camere, lib. 3. cap. 6. adito Vestrinum in practica libro 3. cap. ultimo numero 2. Et fuit dictum in vna Brixien. pensionis 23. Maij 1594. Coram D. Mellino, de qua infra numero 470. & in d. Placentina pensionis 17. Iunij 1602. Coram D. Corduba, & dictum est supra numero 55.

258 In vna tamen Carpentoraten. pensionis 29. Maij 1602. Coram D. Lancelloto fuit resolutum, quod ad effectum, vt sit habenda ratio pensionum impositarum post primam reservationem & facultatem transferendi, pensio translata non potest haberi pro noua, cum in substantia & reuera sit eadem, Vitali. Clement. 1. & eadem num. 3. de supplenda negligentia Prælatorum, quamuis enim in translatione procedatur, per viam cassationis antiqua, & noua reservationis, Tamen hoc procedit ad certos effectus, scilicet mutationis persone, vt vnus solus possit exigere, & vt sciatur per cuius obitu debeat extinguere, item quoad viam executiuam, & quasi possessione & alia huiusmodi, non autem respectu substantie ipsius pensionis, quæ in substantia est eadem, cum antiqua cum omnibus suis qualitatibus, & ideo quævis respectu cassationis antiqua dicatur noua: tamen cum ista cassatio sit correctiua ad reservationem nouæ, per istam nouam reservationem non augetur aliquod onus Ecclesie ita possit dici noua pensionis impositio, sed solum sit mutatio persona, & subrogatio vnus in locum alterius Cresc. decis. prima, de rebus Ecclesiæ, &c.

257 Et inde in vna Segobien. pensionis, 20. & Maij 1598. Coram D. Corduba fuit resolutum, quod obligatio fideiussorum pensionis ad fauorem nominati, qui tunc temporis eam transtulerat, extenditur ad translatores, cum cantet, cum omnibus decretis, & clausulis in reservatione contentis, & quia translatio pensionis debita vni persona, si in aliam transferatur, non dicitur nouum grauamen in personam debentis soluere, sed delegatio solutionis faciende alteri Paris. conf. 5. num. 86. lib. 4. & quia principalis se obligauerat in fauorem certe persona in reservatione eiusdem pensionis nominata, & quia scedula Bancaria cantat pro M. & suis translatores, & fideiussores tenentur ad omne id, ad quod principalis tenebatur, facit decis. 806. numer. 3. part. 1. & quod potuit fieri translatio nulla facta intimatione, & quod non obstat, quod translatus non fuerit præsens translationi, quia sufficit stipulatio facta per notarium pro illo, & apparet de illius acceptance, per mandatum ad exigendum, &c.

Et 26. Iunij eiusdem anni, coram eodem fuit idem resolutum scilicet constare de valida translatione pensionis, ex ipso instrumento translationis, non obstante quod fuerit facta infcio translatores, quia satis videbatur, quod notarius pro eo fuerit stipulatus, & intercessit iuramentum, quod supplet absentiam, Gabriel de verborum obligationibus concl. 1. numer. 69. & 95. Vltra quod per scientiam subsecutam censetur indulta ratificatio, Couarruu. in rubrica de testamentis, 3. part. numer. 13. non obstante etiam, quod facta fuerit literis non expeditis, stante clausula, in supplicatione quod sola si-

gnatura sufficiat: nec obstat, quod per reg. Sanctissimi Domini nostri, quæ postea superuenit, videatur illi derogatum, cum disponat, quod sola signatura non sufficiat, licet in supplicatione adsit alia clausula regul. in contrarium non obstante, quæ non extenditur ad futura. Simoneta, de reseruatione. q. 76. numer. 2. & 3. quia placuit responsio quod istæ pensiones consuetudinaria ad fauorem Itali, cum super illis non expendantur literæ, vt notum est, non comprehendantur sub dict. reg. renocatoria de pensionibus non expeditis literis, & quod opponebatur de translatione facta, coram persona non constituta in dignitate, fuit sublatum, quia cantor in cuius manibus fuit facta est 2. dignitas in Ecclesia Castellaten. stante maxime, quod etiam translatio facta in manibus vnus Canonici, alicuius insignis Ecclesie sufficit, vt voluerunt domini in vna Romana, seu Adrien. pensionis, coram D. Pamphilio, 2. Decemb. 1593. Hæc in dicta Segobien. & in translatione pensionis non 258 habet locum reg. de infirmis resignantibus, Sarnen. ibi, questione. 16. & Mandos. questione. 11. Flam. Paris. de resign. libro 12. quest. 3. à numer. 53. nec constitutio de publicandis resignationibus & Sarnen. in regul. de publicandis, quest. 10. Gigas consilio 139. seu responsio 30. de pensionibus, & Flam. lib. 11. q. 4. num. 28.

Alia de materia translationis & pensionum vide 260 per Mandos. dict. titulo de translatione pensionum, & An. August. in Epithome eodem titulo. Et Flam. Paris. d. quest. 4. per totam, & vide d. supra illatione prima à numero 51.

Sed circa hanc vndecimam illationem, offert se dubium, in pensionibus & reseruatis in persona 261 vnus, ad commodum tamen & vtilitatem alterius, vt in pensionibus reseruatis pro Italibus super beneficijs Hispaniæ, quæ imponuntur in persona, & capite vt aiunt, alicuius Hispani, propter pragmatikas, & leges Regni, per cuius obitum huiusmodi pensiones expirent, an per obitum Hispani, seu eius translatores, an vero per obitum Itali, vel vtriusque.

In quo in primis certum est Hispano non & translati pensione, aut eius translatores decedente, etiam in vita Itali ad cuius commodum fuit reseruata, expirare pensionem, & omnem commoditatem cessare, cum pensio, & ius ipsius resideat penes Hispanum, ex l. quidam cum filium, ff. de hæredibus instituendis, & fuit resolutum in vna Hispanen. pensionis, de anno 1573. Coram D. Grassis, vt in decisione 399. 400. & 401. numero 3. parte 1. diuersorum, Anastasius Germo. de Indultis Cardinalium. §. si vero à numer. 56. & Flam. Paris. dict. quest. à numero 61.

Nihilominus etiam dicendum est, pensionem 263 extingui, & omnino cessare per mortem eius penes quem est commodum, & ad cuius vtilitatem feruit, etiam viuente illo, in cuius persona est imposita vt Rota, & stylus feruat, ita fuit dictum in vna Conchen. pecuniaria, 15. Maij 1587. Coram D. Pamphilio, & in vna Conchen. pensionis. 2. Maij 1588. Coram D. Blancheto: & in vna Calagurritana pensionis, 2. Decembris 1598. Coram D. meo Corduba fuit resolutum, constare pensionem fuisse reseruata ad commodum Herculis vt apparet, ex fide. Cadinalis de Cofencia tunc Datarij, & sic per eius obitum extinctam etiam viuente Hispano.

Vnde

Vnde additio [†] consilij Nauarri 61. de simonia. ¹⁶⁴ inquit aduertendum, referri in S. auditorio Rotæ pronuntiatum, pensiones, quæ Italo super caput Hispani referuantur extingui, tam per mortem Itali, quam Hispani. Quamuis in dicta [†] Hispanen. Rota resoluerit non extingui per obitum illius ad cuius commodum est imposita, si ille alium nominauit in commoditate, vel in alium eam transtulit, etiam sine aliqua solemnitate, & solemnitate translatione, per referuatarium faciendi in vita illius, et in dictis decisionibus, maxime vltima, quas referunt [†] sequuntur Anast. Germanius, & Flam. Paris. vbi proxime.

¹⁶⁶ Sed reuera licet ius pensionis resideat penes eum in cuius persona fuit referuata, verior est decisio in eadem causa Hispanen. pensionis facta, coram D. Binarino, 15. Oct. 1571. in qua fuerat resolutum, pensionem positam in cap. Ludouici. ad commodum Cardinalis Neapolitani, cessare, & extingui per obitum Cardinalis: quia veritas est, quod non pro pensionario, sed Cardinali facta est gratia, & pensionario Papa non assignasset nisi intendisset providere Cardinali, ideo cum totum factum esset contemplatione eius, eo deficiente totum perit, ad legem cum dotem, ff. de legem falcidiam, leg. seruo legato, §. si testator ff. de legatis 1. Soc. conf. 50. Neque obstat, quod pensio fuit morte pensionarii cessasset, & à morte Cardinalis non deberet expirare, quia Respondetur quod esset contra mentem Papæ, qui cogitauit hoc facere ad commodum Cardinalis, & non persona ipsius pensionarii, & hoc etiam admittitur, ut vacet per obitum vtriusque cum in persona vtriusque constet, vnius quoad substantiam & formam, alterius quo ad commodum, conueniens enim est, ut altero eorum deficiente extingatur, ut minus à iure recedatur, & favore Ecclesiæ ut se celerius consularur, attenta maxime rei veritate, iuxta titulum Cod. plus valere quod agitur, vbi Baldus in l. in fine, & in l. cum precibus. Cod. de probatio. &c.

¹⁶⁷ Quam decisionem viuæ vocis [†] oraculo, approbavit Greg. XIII. in plena signatura gratiæ. 29. Nouemb. 1572. in causa Hispanen. pensionis pendente, coram D. Groperio inter Ioan. Baptistam Montoya, contra translatarios Gasparis de Penna.

¹⁶⁸ Et alia in vna alia Valentina pensionis [†] 3. Nou. 1593. Coram D. Mellino fuit resolutum, pensionem censeri constitutam contemplatione illius qui fuit factus procurator irrevocabilis, & vti in rem propriam ad exigendum, & transferendum ab eo in cuius favorem in supplicatione fuit referuata, qui permisi illum semper exigere, Ruinus conf. 170. lib. 4. & sic non posse pensionem sine consensu illius transferre. l. in concedenda, & l. seq. ff. de aqua pluuiæ arcenda, l. id quod nostrum, ff. de reg. iur. & quia ille fuit constitutus procurator ut in rem propriam ad transferendum, & ad istud mandatum referuatarius tenebatur, ex necessitate, vti fuit resolutum in causa Tolctana pensionis 19. Iun. 1595. Coram D. Decano ideo referuatarius non potuisse postea facere pensionis translationem vltima, quia actiones directæ remanserunt ineffaces. l. §. si ad Trebellianum, Aufserius in Capella Tolosana, q. 119. n. 3. & fuit dictum in Bononiensi bonorum de Luparis 11. April. 1578. Coram sanctissimo, prætere etiam si ius pensionis esset radicatum penes referuatarium cum commodum ad aliū pertineat, sine illius consensu transferre non potest, quia facultas transferendi fuit data contemplatione illius, & ad eius commodum, non obstante decisione Mohedani 28. de renuntiatione, quia ibi pensionis ius residebat penes eum qui constituerat simpliciter procuratorem

ad transferendam pensionem, &c.

Circa quam tamen resolutionem, aduerto verius videri, [†] quod referuatarius in cuius persona fuit pensio referuata, possit valide eam transferre & cassationi consentire etiam sine consensu eius, in cuius commodum est referuata, & licet sit constitutus procurator vti in rem propriam ad transferendum, nam adhuc ius pensionis, & transferendi, quod est spirituale, seu quasi est in ipso referuatario, nec potest cedi, seu transferri in alium, per priuatum irrevocabiliter, & quod sit ad commodum alterius, &c. solum faciet quod ille teneatur ad interesse si male versatus est.

¹⁷⁰ Probatio autem, ad cuius commodum, [†] & contemplationem sit pensio referuata, sumitur ex libro Datarie, in quo scribuntur huiusmodi pensiones, & quorum contemplatione sunt referuata, ut fuit resolutum in vna Tarraconen. pensionis de anno 1594. & 1595. Coram Illustrissimo Seraphino, ut in sequentibus decisionibus, quæ alia etiam continent ad propositū.

Tarraconen. pensionis 10. Octobris 1594.

FELICIS recordationis [†] Gregorius XIII. Anno 1582. Constituit Archidiaconatū S. Fructuosi in Ecclesiā Tarraconen. R. D. Doctori Michaeli Carnicer referuatam pensionem scutorū 500. super fructibus d. Archidiaconatus, in persona D. Antony lo. Girona, contemplatione tamē bonæ memoriæ Cardinalis Comendory, & dicto Michael obligauit se in forma Camere, dediq. cedulam baneariā, prout in similibus pensionibus fieri solet, fuit hæc pensio viuo Cardinale soluta, sed post eius obitū cum prætenderet illustris, & R. D. Abbas Cauca, d. Cardinalis sororis filius d. pensionis utilitatem, & commodum ad se expectare & eandē exigere ceteraret, ex aduerso vero Michael prætenderet extinctam esse morte Cardinalis, tandem rededucta fuit in iudicium, & cum status causæ in hoc versaretur, an constaret pensionem fuisse referuatam ad commodum & favorem D. Abbatis, & hinc inde multe deduceretur coniecturæ, proposui hanc argum. in Rota, & re discussa maior pars dominorum censuit constare, pensionem referuatam fuisse ad commodum Abbatis, & quoniam versatur in materia coniecturali fuit pro parte D. Abbatis excitatum, onus probandi pensionem extinctam morte Cardinalis incumbere Michaeli, & consequenter docere debere commodum pensionis ad eum expectasse, Eo quamuis plures ex dominis extaret pro parte Abbatis eo potissimum fundamento, quia exigebatur pensio nomine Ioannis referuatarii viuentis, qui habebat gratiā suam claram & obligationē Michaelis in forma Camere, cui nihil aliud opponi poterat, quā extinctio ex persona eius ad quē utilitas spectet, ideoq. videri onus probandi extinctionem alleganti incumbere l. qui dicit cum vulgatis de probatio. Tamen quia in contrarium deducebatur esse in confesso, hanc pensionem non fuisse referuatam ad vilitatē 10. ut ipsemet fateatur, sed alterius persone non nominatæ propter pragmaticas Hispaniarum, ommissa hac disputatione fuit actum tantummodo de probationib. & coniecturis, quæ hinc inde deductæ fuerant, & quidē pro parte R. D. Abbatis pro præcipuo fundamento intentionis sue allegatus fuit liber Datarie cōscriptus à quondā Petro Antonio, tunc temporis ministro Datarie, in quo in margine eregione huius pensionis ibi adnotata, reperiuntur, hæc verba, Nepoti Cardinalis Commendori intuitu ipsius Cardinalis. Coadiunabatur hæc probatio ex solutionibus postea secutis, nam prima dempta, quæ fuit facta Cardinali, cetera fuerunt facta domino Abbati, nō

Pe solutio 500 scutorum, sub die 26. Maij 1584. facta à Casare Bosil. Dominis de V baldinis, per manus Causalcantium ex ordine D. Abbatis, ut cantas partina extratella ex libro dominorum de Causalcantibus, & alio ordine, sub die 3. Septembr. eiusdem anni 1580. scuti Casari antiquo Bosil. à Ioan. Girona, ut soluerentur D. Abbati & deinde ex ordine Abbatis, ut soluerentur Philippo Antenoro, & Andrea de Alemanis, & demum ex ordine Ioannis Girona, ut solueretur terminus 1. Martij 1585. D. Abbati, qui tamen duo posteriores termini non fuerunt soluti, quia interim obierat Cardinalis, & Archidiaconus cepit pretendere extinctam fuisse pensionem, tamen hinc colligitur declaratio Ioannis Girona, qui erat conficius, ad quem spectaret pensio, neque alias fuisset post obitum Cardinalis daturus hunc ordinem, ex aduerso pro parte Archidiaconi deducum fuit, ex pluribus constare, commodum pensionis spectasse ad Cardinalem, primo, quia Apost. illa cantat intuitu Cardinalis, secundo, quia statim, post reservationem adueniente primo termino solutionis pensionis, eas fuit soluta Cardinali, ut apparet ex partitis Casaris, & Philippi, Antenori, & Andrea Alemanni. Tercio, quia solutiones facte D. Abbati fuerunt postea per eundemmet, postea ad computum Cardinalis, quod redarguit ipsum recepisse eas, non tam nomine proprio, quam Cardinalis. Neque obstat, adnotationem illam, quae reperitur in libro Datariae, quia liber ille est liber priuatus, & qui non facit fidem, ut videtur alias sensisse, Rota in Pamphilonen. pensionis, coram bona memoria Bubalo, & dato etiam, quod ei esset fides adhibenda, cum non contineretur nomen proprium Abbatis, sed tantum scriptum sit Nepoti Cardinalis, &c. propter incertitudinem non concludit. lib. duo sunt Titij, de testam. tutela. l. non hoc. C. vnd. legitimi cum similibus, praeterea cum contemplatione Cardinalis fuit reservata pensio, utique requirebatur eius declaratio, quae cum non appareat, remanet ut voluerit pro se illam habere, quod obseruantiæ supra consideratae conuenire videatur ad Decium consil. 143. n. 4. Paris. consil. 17. n. 17. lib. 4. His tamen non obstantibus, domini priorem opinionem amplexi sunt pro domino Abbate, ea potissimum ratione, quia existimabant libro Datariae esse fidem adhibendam, cum & liber & manus Petri Antonij fuerint recognita, & cum sit scriptus per officialem, ad id deputatum, adnotata per Bartolum in leg. argentarius, & in leg. argentarius, & in l. quardam de edendo, & in l. Titia textores de legatis, 1. Quod etiam sensit Rota in eadem Pamphilonen. Coram R. P. D. meo Gipsio, anno 1585. & 1586. & in causa Carthaginen. 11. Maij 1592. Coram R. P. D. meo Penna, & cum reservationes huiusmodi fiant supposita alterius persona propter pragmatikas, non potest aliunde haberi veritas, quam ex huiusmodi libris, & Quinternis, quo casu ratione publica utilitatis necesse est, ut eis fides adhibeatur, ut dicitur de testibus familiaribus admittendis ad probandum id quod domi gestum est, quodque per alios probari non potest Bartolus in l. scimus. S. licentia C. de iure deliberandi, & in leg. consensu. §. 1. C. de diuortiis, plura congerit Paris. de sindicatu. §. testis, & Lamber. de iure patron. artic. 12. quæst. 11. num. 7. 2. part. libro 2. Alias semper in incerto esset ad quem spectaret pensionis commoditas, in graue prauidicium eorum, qui eas solvere tenentur. Ex adnotatione vero illa, in qua habentur illa verba, contemplatione Cardinalis, arguitur non fuisse reservatam ipsi Cardinali, non enim diceret contemplatione ipsius, si in ipsomet resideret pensionis commodum, Bart. in l. si mandatum. C. de negotiis ge-

stis, & in l. si pupilli. §. item quæritur. ff. eodem Baldus in l. 1. cum aliquis in 2. notabili. C. de iure deliberandi. neque obstat, quod non fuerit expressum nomen proprium nepotis, quia cum per testes probatum fuerit de illo tempore nullum alium existisse in rerum natura, nepotem Cardinalis praeter Abbatem, hac demonstratio ei de necessitate applicari debet, neque locum habere potest d. lex. duo sunt Titij, cum hic excludatur pluralitas, & aliorum existentia. Sed nec etiam in illa lege excluditur probatio, per quam res per se incerta ad certitudinem redigi potest, quod optime conuenit huic negotio, tunc enim nepotem ab auunculo educatum, & ut si libum ab eo tractatum semper fuisse est notissimum, & procurasse eidem Abbatis, & reliqua omnia beneficia per eum possedit, quae maluit in eius persona collocare, quam pro se retinere: neque obstat, quod Cardinalis primum terminum receperit, quia cum ipse omnia bona nepotis administraret, hanc etiam pensionem exegit, & ideo eos quoque terminos quos Abbas exegit nomine proprio, tenuit idem Abbas poni ad computum Cardinalis, cum nulla haberet computa vel rationes distinctas, & separatas à computis, vel communibus Cardinalis, quia omnia administrabat, & ita saluatur ea quae in contrarium super hac re consideratae fuerunt. Neque etiam obstat, quod Cardinalis cuius contemplatione fuerat reservata pensio, non declarauerit ad quem spectaret, quia imo ex libri adnotatione apparet de contrario, cum ibi exprimitur persona nepotis, quod sine ipsius declaratione, & voluntate fieri non poterat, & sane ex usu Patrisfamilias arguere possumus, Cardinalem voluisse eadem ratione pensionem collocare in persona nepotis, quia etiam cetera beneficia maximi valoris collocauit, non obstat, quod soleat expediri mandatum in rem suam, ad fauorem illius, cui pensio inseruit, quia hoc sapissime omitti solet, neque hoc casu applicari potest cum non ostendatur fuisse tale mandatum expeditum ad fauorem Cardinalis. Vltimo non obstat decisio Pamphilonen. Coram bona memoria Bubalo, quia dato quod esset vera, tamen admittit probationem libri concurrentibus adminiculis, quae hic adesse domini censuerunt.

In eadem 16. Ianuarij, 1595.

Domini praesentunt in resolutis, pro reservatione pensionis ad fauorem R. P. D. Abbatis, nam quantum ad probationem, quae deducitur ex libro, voluerunt eam esse concludentem, cum in istis pensionibus, in quibus non potest haberi directa probatio, sufficiant praesumptiones, & coniecturae, Bartolus in l. post contractum, de donatio. Baldus in l. ei qui in fine. C. de distractione pignorum, Alexander consil. 197. libro 7. numero 7. & sufficiens probatio dicitur illa, quae colligitur ex libro Datarij, qui probat qualitatem gratiae, Caputaquen. decis. 77. lib. 1. Nam quae deducuntur contra librum, alias fuerunt reiecta, uti friuola, & minus vera, cum fuerint recognita manuscribentis, & in Dataria habeatur pro bono & fidei, & ultra decisiones alias allegatas fuit ita per Rotam resolutum in vna Conchen. pecuniaria, 15. Maij 1587. Coram D. Pamphilio, non obstat ratio nouiter per informantes considerata, quod in d. libro scriptum reperitur intuitu Cardinalis, quia illa verba potius ostendunt contrarium, cum non possit dici intuitu Cardinalis reservata, si ad ipsiusmet commodum spectaret Bartol. in leg. si mandatum. Cod. de negotiis gestis cum allegatis, & frustratoria fuisset mentio nepotis, mentio vero Cardinalis erat necessaria, ut appareret fuisse ei datam recompensam pensionis, quam ipse Papa rogante remisit super Episcopatu Tauris. in qua habebat facultatem transferendi, & ideo hac voluit collocare in caput nepotis Iunioris, cui etiam alia sua bene-

beneficia renunciant. Ponderatio vero, quæ sit in eo quod datum alicui contemplatione alterius, acquiritur persona contemplata, ut in leg. si filiofamilias la Secunda, & ibi Bartol. de donationibus causa mortis, & Baldus in l. cum oportet, num. 3. Cod. de bonis quæ liberis, Menochius qui alios citat, de præsumptionibus, libro 3. præsumptio. 28. cum aliis, non obest, quia hæc procedunt, quando agitur de persona in aliena potestate constituta uti filio, & agitur an sit computanda inter profectitia, vel aduentitia, ut per Bartol. in leg. sed si plures. §. in arrogato. de vulgari, cum aliis, & ideo Baldus in dict. leg. cum oportet. num. 4. dicit hanc contemplationem cessare in filio emancipato, & idem tradit, Alciatus de præsumptionibus reg. l. præsumptione 18. & alias Rota in una Hispanen. pensionis, coram D. Robustorio, 11. Ianuarij 1574. dixit hanc utilitatem spectare ad illum cuius contemplatione aliquid fit, si expresse cautur, ut ad illum spectet utilitas, prout in casu legis si legatum, quibus modis usufructus admittatur, l. si quis usufructus, de usufructu legato, ibi enim legatarius erat pure gravatus alteri restituere, secus ubi de hac utilitate non est facta mentio, vel quando dispositio conferretur in parem, vel in dominum, vel maritum, vel ealem personam, per quam ex iure dispositio alteri acquiritur, secus in illis per quos de iure alteri non queritur, toto titulo Instituti, Per quas personas nobis acquiritur, nec enim potest quis iura voluntate facere ut leges in sua ordinatione non habeant locum, & ita tollitur exemplum allatum de Ambasciatore qui sibi donata ab eo Principe ad quem est missus acquirere domino, ut tradit Bartol. in dict. leg. sed si plures. §. in arrogato, quia idem Bart. contrarium iradii in l. si vero, §. item quicquid soluto matrimonio, & in l. qui procuratorio. §. procurator de procurator. Abbas in c. postulatist, de concessione præbende, Lupus in repetitione rubricæ, de donationibus inter virum, §. 45. num. 6. Alciatus, d. præsumpt. 18. ubi testatur de communi. Tollitur eodem pacto exemplum de eo quod datur a consanguineis sponsi, sponsæ, in qua questione, licet multi secuti sint opinionem Bartoli, quod acquiratur marito, tamen multi contrarium consenserunt, quorum opinio est probabilior. ex rationibus supra deductis, & maxime cum alteri, per alterum non acquiritur, nisi in casibus particularibus, & licet Bisignetus decis. vnica de donationi. inter virum, videatur hanc sententiam sumere in argumentum & lason. in l. v. liberis, num. 17. C. de collationibus dicat esse communem. Tamen contrarium tenuit Baldus in lege cum ante. C. de donationibus. & consilio 42. num. 3. Alciatus d. præsumpt. 18. qui plures allegat, & Decius in dict. leg. ut liberis, dicit hanc esse veriorum, & hanc secuta videtur Rota in d. decis. Hispanen. limitando dictam conclusionem contemplationis ad eas personas, per quas de iure alteri acquiritur. Quantum ad observantiam, domini amplexi sunt responsiones datas in priori resolutione, & ulterius dixerunt, quod stante clara probatione, desumpta ex libro, frustra agitur, de observantia quam personarum, & neque qualitas reddunt dubiam, & equivoecam.

& ita conclusum standum esse in resolutione.

Quis possit pensionem imponere, & an requiratur causa.

SVM MARIA.

Quæ sint agenda num. 273.

Papa potest imponere pensionem, num. 274. nec in eo requiritur causa, aut consensus beneficiarii, num. 275. Resolutio Rote, num. 276. quamvis aliqui contra num. 277.

Papa regulariter non assignat pensionem sine causa, & sine consensu beneficiarii, num. 278. resolutio Rotæ, num. 279.

Pensio imposita etiam à Papa, ex falsa causa est nulla, num. 280.

Legatus potest pensionem imponere, num. 281. Scilicet de latere, numer. 282. qui potest beneficia conferre, & omnia exercere in provincia, quæ potest Episcopus, num. 283. Et sic circa reservationem pensionis eandem authoritatem habet, quàm Episcopus ex causa, num. 284.

In beneficiis reservatis, vel alias ad eius provisionem non spectantem, non potest eam imponere, numer. 285.

Legati missi, vel nati non possunt reservare pensiones, nisi eis specialiter sit concessum, num. 286. vel nisi sint cum authoritate Legati de Latere, num. 287.

An Nuntij Hispanie possint reservare pensionem n. 288. & 289. resolutur negative.

Legati simplices missi absque potestate legati de Latere, cum facultate tamen conferendi beneficia, nihil dicendo de reservatione pensionum, an possint eas reservare, num. 290. cum sequen. distinguitur, quod si potestas conferendi daretur Legato separatim non possit, secus si simul cum ipsa legatione daretur, quia tunc esset ordinaria.

Episcopus potest pensiones imponere, num. 295. ex causa, num. 296. Quamvis Granutius teneat non posse pensionem simpliciter imponere, nisi pro bono pacis, & concordia dicens communem, & allegans decretum Pauli 4. & quandam declarationem, S. Congregat. Concily, quæ non obstant numero 297. usque ad 304.

Ista potestas Episcopis non est amissa, non ex usu, vel contrario usu, quicquid aliqui dicant, à numero 305. ad 310. & quando esset amissa non esset restituta per reg. cancellaria, de mensibus, numero 307. & 308.

Episcopus non posset imponere pensionem super parochiali, non excedente 100. ducatos n. 311.

Ista facultas imponendi pensiones non est sublata Episcopis, per constitutionem Pij V. de confidentiis, contra Flam. Paris. num. 312. 313. & 314. Nec simoniam committit Episcopus conferens beneficium reservata pensione, quamvis sibi ipse reservare non possit, num. 315. & 316.

Vicarius Episcopi non potest constituere pensionem nisi sit specialiter commissum, num. 317.

Causas assignande pensionis, qui ponunt num. 318.

In constitutione pensionis non requiritur solemnitas in alienatione rerum Ecclesia requisita, num. 319. nec si beneficio vacanti imponeretur pensio requiritur constitutio defensoris ad consentiendum, licet alias requiratur consensus rectoris beneficii, & contraria sententia procederet in pensione profana, numer. 319. 320. & 321.

Pensio imposita sine causa per inferiorem Papa nulla est, num. 322. maxime si in fraudem Canonis constitueretur incapaci beneficii, vel alias num. 323.

Presumitur imposita in fraudem, nisi appareat de causa, n. 384. de qua debet constare, n. 325. nec sufficeret assertio Episcopi, num. 326.

Non creditur patri donanti filio, qui testatur merita precessisse num. 327.

Pensio debet causa commensurari, ut non excedat, num. 328. alias pensio non esset nulla in totum, sed reducenda, ut donatio remuneratoria excedens merita, num. 329.

An pensiones impositae per Episcopum transcant ad successores in beneficio, n. 330. cum seqq. referuntur diversa sententia, & resolvitur pensionem ex causa concordiae non transire, alias secus.

Inferiores Papa non possunt pensionem imponere interveniente pactio inter partes: Nec coram eis potest fieri reservatio, seu cessio reservata pensione, numero 340. & 341.

Rebuffus contrarium male videtur velle nisi intelligatur de Legato habente specialem facultatem recipiendi reservationes cum pensione, num. 342.

Non solum a partibus, sed nec a compromissariis conventio de pensione reservanda initium habere debet, sed a superioris auctoritate, num. 343. ubi ponitur dec. Rotae.

In permutatione beneficiorum non potest pensio imponi ab ordinario, ad coequandum fructus ex pactio partium contra aliquos n. 344. cum seqq. nec etiam potest refundi pecunia, n. 347.

Reprobatur sententia Vgolini, n. 348.

Explicatur decisio. Rotae 519. part. 1. diversor. numero 349.

Non potest aliquid dari ratione expensarum, ut a lite beneficii recedatur, num. 350. etiam si fiat auctoritate superioris si procedit pactio inter partes, num. 351. & solum potest procedere contraria sententia, ubi index ex officio id prouideret, num. 352. resolutio Rotae, num. 353.

Probabile videtur, posse Episcopum, seu legatum clerico agrotante consentiente, ut alius substituatur assignata sibi pensione pro alimentis hoc facere, num. 354. non tamen poterit resignare in manibus inferioris Papa, cum reservatione pensionis pro alimentis, num. 355.

De transactione, & compositione in spiritualibus remissionibus, num. 356.

An Episcopus possit imponere pensionem super beneficio iuris patronatus sine consensu patroni, numero 357. cum seqq. resolvitur, posse, dummodo non transeat ad successores, alias non nisi in magnam Ecclesiam utilitatem.

Licet Papa possit imponere pensionem, sine consensu patroni, tamen si beneficium est iuris patron. laicorum, ex dotatione & fundatione, pensio est nulla, non facta mentione de eo, num. 351.

Viso quid sit pensio, operae pretium erit videre, quis possit eam imponere, & an requiratur cautela. 273. **¶** Secundo, in qua portione, seu quantitate sit reservanda. Tercio, quomodo in causis pensionum sit procedendum.

¶ Ad primum, certum est Papam eam posse imponere, cum in beneficiis plenissimam habeat potestatem, c. 2. de prebendis in sexto, & Clem. 1. in fine, ut lite pendente cum aliis, Gigas de pensio. q. 6. n. 1. & Corras. de benef. 1. part. c. 4. num. 9.

Vnde in eo non requiritur causa ad imponendam pensionem, Felin. in cap. ad audientiam. 2. de rescript. num. 2. & 4. Decius consil. 436. Gigas d. q. 6. a. num. 6. & q. 10. Sarnen. in compendio vtriusque signaturae, vers. & est advertendum, Rebuffus de pacificis possessoribus, numer. 129. alias 110. Corras. d. c. 4. num. 13. Io. Nicolaus Delphinus de iure patron. lib. 1. nu. 67. & 70. Mandos. de signatura gratiae, titulo de pensionibus versic. Papa absque aliqua causa, Camillus Cantius in tract. de pensione Episcopali, num. 10. qui habetur 15. ultimo part. 2. tractat. nonorum, Granicius ad Simon. de reservatione. q. 62. num. 4. P. Grego. de benef. cap. 29. numer. 2. Marches. de commissionibus, 2. part. cap. 4. de commissione appellationis, numer. 42. & Flam. Paris. de resigna. benef. lib. 6. quaestio. 2. numer. 131. & 155. qui docent Papam posse pensionem imponere, sine causa, & etiam sine consensu beneficiati, & Capitulum. decis. 316. part. 2. & Rota in vna Camerinen. pensionis, 7. Iunii 1591. Coram T. D. Gispio ubi resolut, quod Reg. de non tollendo iure quaestio, non est necessaria derogatio in declaratorio, Gabriel de Reg. iuris conclus. 3. num. 65. nec rursus est necessaria, in impositione pensionis, & c. quia Papa pro libito voluntatis potest pensiones super beneficiis imponere, & transferre Paris. consil. 60. numer. 69. lib. 4. & in Oxomen. pensionis, 20. Maii 1598. Coram D. Lita supra adducta num. 248.

Et idem tradit Gambarus post Felinum, & de officio legati, libro 10. numero 376. Quamvis postea num. 386. aperte teneat, quod in foro conscientiae pensio a Papa constituta sine causa pro aliquo, non profit obtinenti, quod etiam tenent Abbas de conciliis, 2. part. c. 21. Victoria in relectione de simonia, n. 50 & 51. Corduba libro 1. quaest. 9. 21. pun. 2. Arragon. secunda secundae, quaest. 63. art. 2. versic. de annuis autem pensionibus, Emanu. Rodriguez in summa, 2. tom. cap. 21. Vega in summa, 2. part. cap. 65. casu 6. P. Ledesma. 2. part. summa tract. 7. c. 1. & tract. 12. concl. 21. & Theologi Hispani communiter.

Regulariter tamen Papa non assignat pensionem sine causa, & sine consensu beneficiati. Cassado. decis. 4. numer. 6. de pensio. Gigas q. 1. numer. 4. & q. 6. numer. 7. & Marches. d. numer. 42. & est reg. Camerellariae 44. de consensu in resignationibus & pensionibus.

Vnde in vna Reatina pensionis, & de anno 1588. 279. Coram illustrissimo Pamphilio Rota resolut, quod pensio est nulla, si causa narrata non est vera, licet enim Papa possit reservare pensionem sine causa, Tamen in dubio censetur motus iusta causa, & quando causa expressa est, indubitata illam debere iustificari, alia est nulla.

Et quod pensio imposita etiam a Papa ex falsa causa est nulla, tradunt Gigas, quaestio 5. & numer. 5. 280. Caputiaquen. decis. 298. numer. 1. part. 2. & Rota decis. 274. in suis Miscell. manuscriptis, & Flam. Paris. lib. 6. q. 2. num. 77. & alij.

Legatus etiam potest pensionem imponere Rebuffus de pacificis possessore, num. 110. alias 103. Corras. d. cap. 4. num. 9. & Gambarus lib. 6. num. 77. intellige tamen de Legato de latere, Gigas quaest. 6. numer. 28. Cuchus in institutio. Canonici parvis, lib. 2. tit. 8. §. ante omnia, & ibi additio. Zechus de benef. & pensionibus, c. 11. num. 5. qui potest beneficia conferre, cap. 1. de officio legari lib. 6. & dicemus infra 5. part. cap. 3. & omnia exercere in provincia, quae potest Episcopus in sua diocesi. Speculator. titulo de legato. §. nunc ostendendum, numer. 54. Cuchus in institutionibus maioribus,

¹²⁶ bus, lib. 2. tit. 5. numer. 83. & sic circa reservationem pensionis eandem auctoritatem habet, quam Episcopus, intellige etiam ex causa, *ut de Episcopo dicebatur infra.*

¹²⁷ In beneficiis vero reservatis, & vel quæ alias ad eius provisionem non spectant, non potest pensionem imponere, sicut non potest ea conferre, *Gigas nu. 19. additio Cuchi, & Zechus supra.*

¹²⁸ Legati autem missi, & vel nati, ex quo virtute suæ Legationis beneficia conferre non possunt, *d. cap. 1. & dicemus d. cap. 3. 5. partis, sic nec pensiones referuare, nisi hoc eis specialiter sit concessum, Gigas supra num. 20. & 23. & Cuchus d. 5. ante omnia, & vel nisi sint missi à Papa cum auctoritate, seu potestate Legati de latere, ut ait Gigas, d. 9. 6. n. 19. licet cogitandum relinquat.*

¹²⁹ Vnde videbatur, & quod Nuntij Apostolici in Hispania residentes qui cum potestate Legati de latere mittuntur à Papa, possent in beneficiis educatorum, quæ ad eorum provisionem spectant, referuare pensionem ex causa, nisi tenuitas valoris obstaret.

¹³⁰ Sed nihilominus contrarium existimo, & nam Nuntij Hispaniarum non conferunt ista beneficia auctoritate ordinaria, sed potius delegata, cum detur eis, cum aliquibus restrictionibus: nempe personis idoneis providendi, & quod prius eis constet fide dignorum testimonio non excedere vigintiquatuor, *ut in clausula facultatis infra ponenda 5. par. cap. 3. nu. 84. ad c. licet in corrigendis de officio ordinarij, & quæ ibi notantur, maxime cum detur facultas conferendi beneficia, etiam reservata ratione mensis ad Rotam decis. 148. n. 2. lib. 2. par. 3. diuersorum, & Concalez glo. 24. n. 45. dicentes, quod Legati, vel Nuntij conferentes, beneficia reservata conferunt, vti delegati, non ordinarij, & sic, cum auctoritate extraordinaria ista beneficia conferant, non videntur posse pensiones imponere, quantumvis alias mittantur cum potestate Legati de latere.*

¹³¹ Sed an Legati simplices missi absque & potestate Legati de latere, cum facultate tam conferendi beneficia in sua provincia, *iuxta d. c. 1. nihil dicendo de reservatione pensionum possint eas referuare, Zechus dist. cap. vnde timo, numero 5. tenet sic, at & Gigas d. quæst. 6. n. 21. tenet contrarium, quia licet tunc beneficia conferre possint, tamen non conferunt vi legationis, & ex iurisdictione ordinaria, sed ex facultate extraordinaria sibi specialiter attributa, quæ restringi debet.*

¹³² Sed quamvis hæc sententia & recte videatur procedere, quando facultas conferendi daretur Legato separatim, & non simul cum ipsa legatione, quia tunc talis facultas esset extraordinaria, & delegata, tamen non videtur vera, quando simul cum ipsa legatione daretur talis facultas conferendi simpliciter: nam tunc ordinaria diceretur & iurisdictione in omnibus ex notatis in simili de Vicario Episcopi *infra 5. par. cap. 8. numer. 41. & in terminis delegato Gamb. de officio legati, lib. 9. num. 33. & 37. ubi docet, quod licet Legatus non sit ordinarius, sed delegatus in his, quæ competunt ex speciali facultate, seu commissione, quando seorsum committuntur, tamen, cum in litteris suæ legationis simul exprimuntur omnes facultates, & sub vna concessione emanantes simul stant, & cadunt, c. translatio, de constitutioni. & sic in omnibus censetur ordinarius. Hæc Gamb. & sic consequenter posset referuare pensionem, cum posset beneficia conferre, ex vi & legationis, & iurisdictionis*

ne ordinaria, & alias possit in sua provincia omnia, quæ Episcopus in sua diocesi, *ut notatur in d. c. 1. & b. de officio legati in sexto, & faciunt quæ tradit Gamb. lib. 1. rubrica quæ differentia sit, inter legatos de latere, & alios legatos, & Thomas Sanchez de matrim. lib. 3. disputat. 28. ad finem.*

¹³³ Rursus Episcopus, seu Archiepiscopus in sua diocesi potest pensiones super beneficiis imponere. *Felinus in d. c. ad audientiam, n. 2. Caccialupus de pensionibus quæst. 5. & 13. Paulus Romanus eodem tracta. 6. 4. num. 1. Gigas 9. 6. n. 2. Sarnen. in compendio viri-que signaturæ versic. & est aduertendum, & in reg. de annali 9. 2. Rebuffus de pacificis possessoribus, nu. 120. alias 103. & in repetitione capit. exirpanda, 5. qui vero de præbendis, sexto notabili, circa materiam pensionis, qui recte ait alium inferiorem Episcopo non posse pensiones imponere, & Corras. d. c. 4. a nu. 9. Gambarnus de officio legati, lib. 6. nu. 77. Duarenus de beneficiis li. 6. c. 4. lo. Nicol. Delphinus de iure parro. lib. 1. n. 7. Mandos. Reg. 33. cancel. 9. 14. num. 11. Guerrero, cap. 61. versic. & Episcopus, Cuchus in d. institutio. parvus. lib. 2. tit. 8. 5. ante omnia, Redoanus de simonia, 2. part. c. 14. num. 27. & cap. 21. a n. 26. Camillus Cautius d. tract. de pensione Episcopali, Nauarrius consil. 4. de simonia, Zechus d. cap. 11. num. 5. & Vega in summa 2. par. c. 65. casu 7. & post hæc Gonzalez. glof. 5. 5. a n. 27.*

¹³⁴ Qui omnes id intelligunt & ex causa iusta & honesta, & utilitatem Ecclesiæ concernente, & Nauar. ibi ait, quod, cum imponere pensionem beneficio sit contra ius regulare, cap. extirpanda de præbendis cap. unico, *ut Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur, Episcopus non potest id sine iusta causa facere, ne videretur velle pensionem imponere, nisi id exprimat, & Rota in Milientana Canonatus, de qua infra num. 314. & in Callagurritana pensionis infra adducta n. 343.*

¹³⁵ Quamvis Granutius ad simon. de reservationibus & 297. 9. 62. n. 6. & 7. dicens communem, teneat ordinarium non posse pensionem simpliciter imponere, nisi pro bono pacis, & concordie, & in hac communi fuisse fundatum Decretum Pauli IIII. de quo per Mandos. de signaturæ, vi. de pensio. versic. hodie tamen ex decreto, ubi ait, quod hodie ex Decreto Pauli IIII. non potest pensio super beneficio, de quo alicui per obitum vacante providetur, imponi sine ipsius Papæ expressa licentia, & in titulo de confirmatio. versic. pensionis ab ordinario ait quod pensioni ab ordinario impositæ confirmatio non datur, sed Papa denuo concedit, vti Alexander 6. in signatura seruandum esse statuit, & ratio, inquit, est, quia ordinarius non potest beneficium diuidere, & pensionem, seu partem fructuum vni assignare, prout Papa, &c. & omnem resecari difficultatem, ait Granutius ex decreto S. Congregationis concil. & sub num. sibi 476. ibi, *nec ordinarius potest eam infringere, nec alicui Ecclesiæ pensionem imponere, quod decretum simpliciter loquens opinatur ipse non extendi ad pensionem pro bono pacis, & concordie ab ordinario impositam ad tradita per Rolandum, consil. 72. num. 56. & 57. lib. 1. & hoc decretum & S. Congregationis, a Granutio allegatum mihi est, n. 295. & sic ait Vicario Episcopi Agrigen. Si resignatio Ecclesiæ Parrochialis vere fuit Romæ expedita, antequam ordinarius resignantem, ut ac beneficio d. Parrochialis priuaret, eadem resignatio debet suum sortiri effectum, nec ordinarius potest eam infringere, nec alicui Ecclesiæ pensionem imponere, & alias habetur inter declarationes super capit. decimo quarto, sess. 25. de refor. ubi tamen dicitur, nec a-*

liquam Ecclesia pensionem imponere.

300 Sed in primis falsum est, & commune esse contra d. doctrinam, imo ea est communis, ut apparet ex citatis autoritatibus. nec obstat d. decretum Pauli IV. 301 quia videtur factum & pro Dataria, scilicet ne ministri, seu officiales Papae, absque ipsius expressa licentia dictam pensionem imponant. Quod vero dicit Mā- 302 dos. d. titulo de confirmationibus, in eo est, quia ordinarii non possunt pensionem imponere absolute, sed 303 cum causa iusta, ut dictum est: & ita etiam & debent intelligi decretum, & declaratio S. Congregationis, & doctrina Padillae in l. unum ex familia. §. si de falsid. numero 23. ff. de legatis 2. quem sequitur Gratian. reg. numero decimo sexto, quod Episcopus conferens beneficium, non potest illud aliqua pensione gravare, ut in cap. si quis praebeatas 1. §. 1. & cap. unico. §. fin. ut Ecclesiastica beneficia, quibus convenit lex §. iii. 16. parte 1.

304 Sed ad dictam declarationem & S. Congregationis melius respondeo, quod tota illa loquitur de parochio concubinario, qui antequam parochiali priuaretur per ordinarium, iuxta decretum Concilii, d. c. 14. eam resignavit, quae resignatio est valida, neque eam potest ordinarius infringere, nec aliquam Ecclesiae pensionem imponere, sic enim legendum videtur ratione concubinatoris resignantis, & poenae priuationis fructuum, de qua in d. decreto, quia non transit ad resignaturam, ut alias censuit eadem S. Congreg. super d. c. 14. ibi 3. part. his verbis, poena haec non transit ad successorem in beneficio si priuatus resignat.

305 Aduertendum est tamen, & quod Rebus. in praxi, tit. de reservatio. tam generalibus, quam specialibus ait quod hodie Episcopi non constituunt pensiones, imo non ex usu amissa est in hoc eorum potestas per 306 ignorantiam, refert Camillus Cautius supra. Et Lud. Lopez instruct. conscientiae 1. tom. c. 303. post Sotum de iust. & iur. lib. 9. quest. 7. art. 2. inquit quod prout iam receptum est usu Romano solus Papa pensionem ponere potest, & Cardi. Tole. in sum. li. c. 26. in fine, ait quod non est prohibitum iure Episcopis imponere pensiones, ob consuetudinem tamen, & commune stylium Romanae curiae, si quis sine summi Pontificis facultate pensionem haberet simoniacus esset, & Zechus d. c. 11. numer. 2. in principio, ait quod usu iam est receptum, ut Episcopus nullo casu propria autoritate possit pensionem imponere, & eadem d. nu. 5. ait quod tutius est, ut nec Episcopus id possit, ut supra, sine Papae licentia, & P. Ledes. 2. p. sum. tract. 12. concl. 20. & 21. ait iure positivo facultatem imponendi pensionem esse reservatam Summo Pont. ut constat ex usu.

307 Sed Camillus Cautius in fine, d. tract. ait & quod per reg. cancel. in mensibus, in qua Summi Pontifices dant Episcopis residentibus facultatem libere disponendi de beneficiis in sex mensibus vacantibus videtur aduersus omnem negligentiam, & consuetudinem esse restituta Episcopis potestas imponendi pensiones, non ex usu, seu alias amissa, saltem quoad Episcopos hodie iure suo, uti scientes, & volentes propter verbum libere positum in d. reg. quod (inquit) relaxat omne iuris & facti, & vinculum, & obstaculum, & denotat, amplissimam potestatem etiam imponendi pensiones, iuxta sensum, & intellectum c. 2. de praebeatis, lib. 6.

308 At hoc nihil valet, & quia verbum (libere) de quo ibi, solum significat, quod possint Episcopi residentes disponere de beneficiis vacantibus in sex mensibus alternatis libere, id est, absque impedimento

reservacionis octo mensium, de qua in principio reg. iuxta subiectam materiam, ut per Goncal. gloss. 53. num. 24. & 25. Et ideo si ex non usu amissa esset Episcoporum potestas imponendi pensiones illud verbum, libere, de quo in d. reg. non esset eis restituta, facit lex, si quando. C. de inofficioso testamento, & qua tradit Gamb. in tract. permutacionum super c. 1. d. rerum permutat. in 6. n. 10.

Existimo vero, contra Rebus. d. potestatem & Episcoporum imponendi pensiones, non esse amissam, ex non usu, nam per non usu non tollitur facultas aliquid faciendi, Rochus de Curie in cap. fin. de consuetud. sect. 4. numer. 77. & videtur tenere Goncal. supra. nu. 28.

Nec est contrarius usus quicquid & dicant Zechus, & Ledes. nec rursus in contrarium est usus Roman. quicquid dicant Sotus, Lud. Lopez, & Tole- tus supra.

Et quamvis Zerola in praxi Episcopali & 1. p. verbo 311 pensio. & ver. simonia, 3. dub. dicat Episcopum non posse ponere pensionem, tamen 2. p. ver. pensio. §. 5. ait quod dictum est Episcopum non posse imponere pensionem super beneficio, intelligendum esse iuxta formam S. Concilii, scilicet, ut non possit eam imponere super parochiali non excedente summam ducatorum centum, §. 24. c. 13. Ceterum Fl. Paris. de confid. §. 28. numer. 120. docet ex const. Pij V. super confid. §. 8. & i- 312 dem videri Episcopis sublatam facultatem imponendi pensiones super beneficiis, per eos collatis, nam Episcopus non simpliciter poterant pensiones imponere, sed ex causa, & adhibitis quibusdam modificatio. secundum DD. & ad tollendos scrupulos, & difficultates, quando esset bene reservata per Episcopum, & ex causa sufficienti, bonum fuit eis tollere hanc facultatem.

Sed haec sententia & Flam. Paris. est falsa, nam d. 313 const. Pij V. & idem procedit, & loquitur, quando pensio fuisset imposita per Episcopum personae sibi bene visae, & postea declaranda, quo casu esset simoniaca, & confidentiaria, ex d. const. quae hoc casu solum est intelligenda, ut in terminis resoluit Rota, in vna Milleuitana Canonica. 6. Martij 1595. Coram 314 Millino, dicens quod pensio imposita per Episcopum ad favorem certae personae, etiam de consensu prouisionis etiam coram Notario praestito in forma, non facit prouisionem simoni. licet sit nulla ipsa pensio, si non consistat de causa, si autem pensio fuisset imposita per Episcopum personae sibi bene visae, & postea declaranda, esset simon. & confid. ex Bulla Pij V. quo casu solum est intelligenda.

Ex quo etiam conuincitur, & quod ait Vgolin. de 315 simon. lib. 1. de simon. genere c. 28. §. 3. numer. 6. Nempe simoniam committi si Episcopus, & inferior Summo Pontifice beneficium conferat, reservata sibi, alterive pensione, tum quod beneficia (inquit) simpliciter conferenda sunt. Tum quia sine diminutione conferri debent ut in titulo, ut Ecclesiastica beneficia, & ijs canones transgredi non licet: quamvis 316 verum sit, quod sibi ipsi pensionem reservare non potest, ut in d. c. vnica, & si esset ex pacto esset simonica ut ibi.

Vicarius autem & Episcopi non potest constituc- 317 re pensionem, nisi hoc sibi fuisset ab Episcopo specialiter concessum, docet Sbrocius, in tract. de Vicario Episcopali, 2. §. 71. nu. 24. cum Beroio. confid. 18. nu. 18. volum. 1.

Et causas assignandas pensionis & ponunt Caccia- 318 lupus de pensio §. 4. Paul. Roman. c. 1. Gigas §. 1. nu. 4. & §. 6. Rebus. de pacificis possessoribus, n. 125. alibi 108. & 111.

in repetitione, d. c. extirpanda, §. qui vero de prob. 6. notab. circa materiam pensionis, Coutar. d. c. 4. num. 12. Gambarus d. l. 6. à n. 100. Io. Nicolaus Delphinus d. l. 1. de iure patronat. n. 66. & 69. Mandos. d. m. de pensionibus, vers. causa imponendi pensionem, Bursatus consil. 126. nu. 90. l. 2. Arragon. 2. secunda q. 63. art. 2. vers. si quis autem querat, Emanuel Rodriguez, d. secundo to. c. 21. Vega 2. p. a. cap. 65. casu 6. Pet. Ledesma d. 2. part. tract. 7. c. 1. circa 14. conclusionem, & tractatu duodecimo conclus. 21.

Non tamen requiritur in constitutione pensionis solemnitas in alienatione rerum Ecclesiarum requisita, quauis id velit Rebus. in d. repetitione, §. qui vero, d. 6. notab. circa materiam pensionis, vers. circa tertium, quæ solemnitas, & vers. quantum ad septimum, quia id iure non cauetur, & aliud est pensio, de qua agimus, aliud alienatio rei Ecclesiarum.

Imo quamuis inferior à Papa non possit pensionem imponere sine consensu Rectoris beneficii, Caccialupus quæst. 5. & Gigas q. 10. num. 1. & 2. tamen si beneficio vacanti imponeretur pensio, existimo non requiri constitui eidem defensori ad consensuendum pensioni prædictæ, quamuis id velint Caccialupus, & Gigas ibi, quia ista non est materia alie nationis rei Ecclesiarum, sed sufficeret illam imponi ex causa iusta, & utilitatem Ecclesiarum concernente, iuxta suæ prædictæ, & quod dicit Rebuffus tibi, & Caccialupus ac Gigas post Romanum, consil. 369. nu. mero secundo, procederet in pensione profana, & temporali, quæ non daretur loco beneficii, & titulo clericali.

Et cum in impositione pensionis facta per inferiorem Papa requiratur causasti illa desit nulla est, & inualida, d. c. 4. n. 13. Io. Nicol. supra num. 70. Sarnen. & alij supra relati, n. 295.

Maxime si in fraudem Canonis constitueretur eis qui non est capax beneficii, vel alias, c. extirpanda, §. final. de præbendis, cap. audimus, de collusioni d. regenda, v. cum Panormitano tradunt Felin. in dict. c. ipse ad audientiam, 2. numero 21. conclus. Caccialupus quæst. 4. Gigas q. 5. in principio, Rebuffus, de pacificis possessore, numero 131. alias 13. Corras. dict. numero 13. & Io. Nicol. l. sup. nu. 72.

Et præsumitur imposita in fraudem si nisi appareat de causa, v. cum Ancar. & Card. in d. §. final. tradunt Rebuffus, & Corras. ibi.

Debet enim de causa constare. Et Oldra. consil. 226. Fel. d. num. 2. 2. conclus. Gigas q. 6. num. 2. Rebus. de pacificis possessoribus, n. 123. alias 107. & in d. repetitione, §. qui vero, d. 6. nota, vers. & talis causa, alias est in illa ipsa pensio, vt d. Mileuitana Canonatus, de qua supra nu. 314.

Nec sufficeret assertio Episcopi t. asserentis causam interuenisse, vt per citatos maxime, Rebuffum ibi, nam ei non creditur, cum actum libere facere non possit, l. si forte, vbi Bartolus ff. de Castrensi peculio, & in proposito, Corras. d. cap. 4. num. 14. & dicemus alias 11. par. capit. 4. à num. 52. Sicut non creditur patris donanti filio qui testatur merita præcessisse, g. os. & Doctores in l. si donatione, C. de collationibus, Corras. ibi Tirag. l. si inquam C. de reuocandis donationibus, verbo donatione largitus, numer. 87. Anto. Gomez. in l. 29. Tauri, num. 23. Bernard. Diaz regul. 533. & Salcedo ad eundem regul. 214. vers. illud autem, Gratian. reg. 88. Io. Gutierrez de iuramento confirmatorio 1. par. cap. 5. à n. 16. Mascard. de probationibus, concl. 184. cum tribus sequentibus, Molin. de iust. i. com. tract. 2. disputatione

244. & Thoma Sanchez de matrimonio, lib. 6. disputatione 6. n. 3.

Debet quoque pensio causæ commensurari, t. & respondere vt non excedat ad capitulum relatum secundum de testament. ibi, iuxta seruitutis meritum conferantur, Oldradus, Felin. & Gigas supra, & Rebuffus, num. 125. alias 109. & Corras. d. num. 14. & facit, quod in simili post alios, quos refert, tradit Thomas Sanchez sup. n. 6.

Alias pensio non esset nulla in totum, sed t. reducenda ad debitam quantitatem, vt de donatione remuneratoria excedente merita dicitur, Tirag. sup. nu. 79. & 80. Palacios Rubios in rubrica de donatio, inter virum, §. 32. n. 9. & §. 50. à n. 26. & in l. 17. Tauri, à nu. 52. Castillo in præmio legum Tauri, verbo, Gratia de Dios, vers. 1. vt valeat Gratian. reg. 150. n. 28. Angulo in l. 12. delas metras, glosa 1. n. 19. Io. Garcia de donatione remuneratoria, n. 51. & Thomas Sanchez d. n. 6. cum aliis, circa quod, vide dicenda infra.

Sed restat dubium, t. an pensiones impositæ per Episcopum transeant ad successores in beneficio, durante vita pensionarij, an vero durent tantum ad vitam beneficiati illi consentientis.

In quo videntur esse diuersæ sententiæ. t. prima ordinarios non posse pensiones imponere, quæ transeant ad successores in beneficio, & sic durare tantum ad vitam consentientis, ita Staphileus de literis instituta, titulo exceptio sola plus operatur, & c. num. 14. pag. mibi 285. Nauarrus consil. 3. n. 9. de iure patronatus, & consil. 43. num. de simonia, & Flam. Paris. de confident. q. 28. n. 120. Pro qua facit textus in c. nisi essent de præbendis, vbi Doctores.

Secunda sententia est, t. pensiones impositas per inferiores à Papa, non transire ad successores, nisi vbi ordinarius eas imponeret causa concordia, vt à lite recedatur, nam tunc transiret ad successores in beneficio, ita Sarnen. in reg. de annali. q. 2. vbi sic intelligit quod ait in compendio vtriusque signature, vers. & est aduertendus Gigas, q. 85. n. 1. & 11. Mandos. in Reg. 33. q. 14. n. 11. Redoantus de simonia, 2. parte ca. 4. n. 14. & c. 21. num. 36. Marchefanes de commissio. 2. par. ca. 40. de commissione appellations num. 41. & 44. Quintanaduenas, lib. 2. Ecclesiasticon, n. 44. & videtur sentire Hiero. Paulus in practica cancellaria, versiculo super beneficio potest transigi.

Tertia sententia est, posse Episcopos absolute, t. ex causa rationabili imponere pensiones ad vitam pensionarij, & quæ transeant ad successores, licet non cum facultate transferendi, ita Caccialupus de pensionibus, quasi. 4. & 5. Gigas quæst. 6. numer. 4. Cuchus in dict. institution. libro secundo, titulo 8. ante omnia, & Camillus Cautius dict. n. alt. de pensione Episcopali, numer. 10. & Gambarus d. lib. à num. 385. ait istam sententiam veram esse in puncto iuris, in iudicando tamen, primam sequendam, quam dicit communem ibi, & n. 685.

At ego sum in diuersa sententia, t. nempe quod Episcopus ex causa concordia, & vt à lite recedatur, non possit imponere pensionem, quæ transeat ad successores in beneficio, sed solum duret ad vitam onerati, argumento textus, qui videtur expressus in sua ratione, in d. c. nisi essent. si enim casu illius textus Papa non vult tolerare vt pensio imposita ex causa pacis, & concordia transeat ad successores, nec circa prouentus aliqua videatur facta sectio, clarum videtur inferiores à Papa, quamuis non sint iudices delegati, vt ibi, sed ordinarij, vt Episcopus vel Legatus non posse ex causa concordia imponere pensio-

GRACIA
de
Benef.

G. VII
15

nem, quæ transeat ad successores.

³³⁵ Ex quo cessat euasio t̄ Gambari *supra* nu. 402. qui ait pensionem, de qua ibi, non potuisse obligare successorem non simpliciter, ea ratione, quia quasi videretur facta sectio beneficii, sed quia, qui sic ordinauerunt erant delegati, non habentes in præmissis iurisdictionem ad obligandum successores.

³³⁶ Et id videtur sensisse Granutius t̄ ad Simonetam, d. *quest.* 62. nu. 7. & Rota in vna Calagurritana beneficii de Ondategui. 28. Martij 1593. Coram Illustrissimo Lanceloto, & in alia Calagurritana beneficii de Arriola, 18. Iunij 1593. Coram D. Gypio in quibus fuit dictum, quod concordia fieri debent dummodo nō sequatur sectio beneficii, iuxta d. c. nisi essent, & quod lis potuisset dirimi per reservationem pensionis, sub beneplacito Apostolico, *ut in decis. infra adductis ultim. p. c. 4. n. 5 & 6.*

³³⁷ Et est ratio: nam cū tunc agatur de iure t̄ personali, non potest obligari beneficium, seu successor, cum de eius utilitate non agatur, *ut inquit Innoc. in d. cap. nisi essent ad fin.*

³³⁸ Nec obstat textus in c. de cetero, t̄ c. veniens de transactio. quæ Gambarus *supra* num. 402. allegat pro sua sententia, quia non loquuntur de pensione.

³³⁹ Aliis vero ex causis iustis, & rationabilibus quæ euidentem Ecclesiæ utilitatem importent, poterit Episcopus pensionem imponere, quæ transeat ad successores pro vita pensionarii, *Feli. in d. c. ad audientiam, 2. n. 2. Gigas. d. q. 6. & Cuchus ubi supra.*

³⁴⁰ Aduertendum est autem, quod inferiores t̄ Papa non possunt imponere pensiones, vbi interuenit aliqua conuentio inter partes, *de ea, d. c. nisi essent, ibi, non quidem ex pactione parium, Rebus. de pacificis possess. n. 122. alias 105. & in d. repetitione. §. qui vero 6. notab. circa materiam pensionis, Cuchus d. ii. 8. §. illa quoq; & ibi additio, Redoanus de simonia, 2. par. c. 14. in fine, & c. 22. & Camillus Cautius d. tr. ubi n. 5. Et sic coram eis non potest fieri resignatio, seu cessio reservata pensione, sicut nec in fauorem, *secundum allegatos, & Corras. 1. p. c. 8. n. 13. Boerium decis. 2. n. 45 qui dicit, quod ad solum Papam spectat admittere resignationem, cum pensione, & Gambarum supra n. 163. & 618. P. Greg. de benef. 1. 29. num. 1. Flam. Paris. de resignatione beneficiorum, l. 7. q. 13. n. 17. l. 8. & q. 7. ex n. 11. Vol de simoni. tab. 1. de simo. gratia. c. 23. §. 3. n. 1. & 2. Cosm. Phil. de officio sacerdotis, 2. p. l. 6. c. 3. & Veeā in sum. 1. p. c. 36. casu 38. & 2. par. cap. 65. su 2. & Zechum d. c. 11. n. 5. quicquid sentiat Gigas t̄ conf. 153. seu respofo 44. de pensio. & quāuis contrariū videatur vel le Rebuffus in praxi, titulo de resignatione conditionali, nu. 12. & 13. nisi intelligatur de legato habente specialem facultatem recipere di resignationes, cum pensionem, *de qua Flam. Paris. d. quæ. 13. nu. 14. & habetur in facultatibus Cardinalis Aldobrandini ad Regnum Poloniæ Legati, postea Sanctissimi Clementis 8. in constitutione 35. & Sixti 5.***

³⁴³ Quinimo non solum t̄ ab ipsis partibus, sed nec à compromissariis, conuentio de pensione reservanda initium habere debet, sed à superioris autoritate, ut fuit resolutum in vna Calagurritana pensionis, 29. Maij 1595. Coram D. Penna, ut in decis. sequenti, pro qua facit c. 2. de arbitris

Orta hic anno 1581. inter Io. Baptistam de Basane, & Io. de Ayo, & Thomani Callesiam super dimidia portione vacante, in Ecclesia parrochiali oppidi de Victoria, ad eam dirimendam, in quosdam arbitros compromiserunt, qui paulo post de licentia ordinarij, & sub beneplacito sedis Apostolicæ pronunciauerunt, quod si Ioan.

de Ayo à Prouisorio Calagurritano dicta portio adiudicaretur, ille loco an iue pensionis octo triuci sanecas Io. Baptista quolibet anno persolvere teneretur. ceterum quia licet prouisor Io. de Ayo portionem adiudicasset, ille pensionem prædictam soluere recusauit, dubitanti an fuisset valide reservata, ita ut Ioan. teneretur ad illius solutionem vel constituere procuratorem ad consentiendum illius reservationi, vel lis, & causa restituenda foret in pristinum statum. Et solo Io. Baptista qui sibi pensionem deberi pretendebat informante, Rota censuit pensionem non fuisse valide reservatam, quia non fuit constituta ab Episcopo, nec de eius consensu ex causa rationabili, sicut requiritur in casibus, de quibus possunt Episcopi pensionem valide reservare, ut fuit decisum in illa Aleutana Canoniciatus, 6. Martij proxime præteriti, coram D. Mellino, ad Felin. in c. ad audientiam 2. n. 2. & sequenti de rescrip. & Gigant. de pensionibus q. 6. num. 2. quam ut amicitibus compositio valeat, & partes à vitio simonia excusentur, conuentio de pensione reservanda à superioris autoritate, non ab ipsis partibus, vel à compromissariis initium habere debet, Anania in c. audiuius, n. 3. de collusione detegenda. Rursus cum arbitri, sub conditione Apostolici beneplaciti pensionem reservauerint, nec fuit valida, nec Ioan. Ayo ad illius solutionem tenebatur ante adimpletam conditionem, nā conditio non purificata nihil ponit in esse, l. eius qui in Prouincia ff. si certum petat. ex l. Thais. §. stichus, ff. de fideicommissi. libertate, Ruinus conf. 181. num. 2. l. 1. & ex hoc dicebant aliqui ex dominis cessare difficultatem, & aut non foret necessarium disputare, an ordinarius ex bono pacis vni conferendo beneficium, possit pensionem alteri reservare, quantum ad secundum negatiue etiam responsum fuit: videlicet, non teneri Ioannem Ayo constituere procuratorem ad consentiendum reservationi pensionis, tum quia re adhuc integra potuit pænitere, Crescen. decis. 5. de procuratoribus, tum etiam, quia in compromisso non se obligauerat ad petendum confirmationem, vel constituendum procuratorem ad consentiendum pensioni, quam compromissarij exco-gitauerant, *unde destringebatur vigore iuramenti, Capella Tolosana, decis. 261. Quo ad tertium Rota affirmatiue respondit, Ioannem de Basane ad pristinum statum reduci, & de iuribus suis experiri posse, cum non aliter concordia visus fuisset consensisse, nisi sibi fuisset pensio valide reservata, qua deficiente defuit eius consensus, & cessio litis non videtur aliter facta.*

³⁴⁴ Ex quibus t̄ conuincitur primo dictum Nauarri conf. 43. de simonia, nu. 4. quod in permutatione beneficiorum potuit pensio imponi ab ordinario, ad coequandos fructus vtriusq; beneficii permutati in casu illius consilij, in quo interueniat pactio de ea inter partes, quod etiam tenet Io. Nicol. Delphinas de iure patronatus l. 2. q. 18. n. 161. & videntur tenere Caietanus, 2. secunda. q. 100. ar. 4. & Valencia 3. tom. secunda. secunda, disputatione sexta, q. 16. t̄ punct. 3. cuius contrarium tenet Vgolinus *supra* c. 27. §. 1. n. 3. Philarchus d. c. 3. & Corradus in respons. casuum conscientie. q. 42. in additione, pag. 88. & Zechus d. c. 11. n. quini. & c. 10. n. 2. ver. 11. & Ludo. Carbo. de res. q. 60. d. 17. qui ait, quod in permutatione, quando beneficia essent imparia liceret per pensionis solutionem constituere æqualitatem, verum, cum permutatio sit autoritate ordinarij, non potest constitui pensio, aut reservatio fructuum, sine autoritate Papæ, ut habet stylus curiæ, &c.

³⁴⁵ Nec pro Nauarro facit textus in quo fundatur in cap. ad quæst. de rerum permutat. quem recte explicant, Couarru. libro primo variarum cap. quinto, num. 9. post

9. post Adrianum quodlibet. 9. ad quintum, & Corradus.

347 Nec fauent Nauarro, Anchar. *confi.* 279. t. & Felin. in *cap. quia verisimile*, nu. 1. de *presumptio*. Ex quibus etiam ait ipse Nauarrus in *Manuali*, ca. 13. n. 100. *versiculo* 3. quod in permutatione beneficiorum inaequalium potest autoritate superioris refudi pecunia ad illa aequanda, quod tenet Io. Nicol. Caietanus, & Valencia *vbi proxime*, sed contrarium tenet Corradus *ibi*. Quia expresse loquuntur cessante pacto, & quando ex officio Episcopi imponitur pensio. *Gigas quest.* 6. num. 2. & Gonzalez. *glos.* 14. numer. *trigesimo octavo*.

Secundo, conuincitur, quod ait Vgolinus *supra* 348 t. cap. 29. §. 3. num. 2. posse iudicem pro bono pacis pensionem imponere, & conuentionem probare, & iam si partes inter se conuenissent, modo is apud quem remanet beneficium, ius haberet in eo.

349 Et quod Rota, *decis.* 519. par. 1. *diuersorum* ait t. posse ordinari ex causa litis, & cessionis, pensionem imponere, accipiendum est iuxta doctrinam Abbatem in *cum pridem de pactis*, n. 8. cum aliis per *Gigas quest.* 6. num. 6. officio ut facere ex officio uti compromissarius, & non ex conuentione partium, ut in d. nisi essent, & ita etiam accipiendus erit Gonzalez. *gl.* 5. §. 5. n. 27.

350 Vnde etiam inferitur t. doctrinam Collectarii, quam refert & sequitur Hieron. Paulus in *practica cancell.* *vers.* super beneficio potest transigi, & Sarnen. in *reg. de annals*, q. 2. Pechius in *reg. beneficium* in 6. n. 28. ad principium, & Redoan. de *simonia* 2. p. c. 2. n. 14. & c. 3. n. 23. scilicet in beneficialibus licite aliquid dare ratione expensarum, ut a lite recedatur, & pro concordia, nec esse simoniacum, non esse veram, cum pridem de pactis. *gl.* in c. super hoc de *renuntiatione*, verb. *pecunia*. Abb. in d. c. nisi essent, num. 5. Cosmas in *pragmatica sanctione*, ut de *annals*, §. 1. verbo *litterarum*, Mohedani *decis.* vlti. de *simonia* alias 332. Philiar. 2. p. lib. 6. cap. 11. circa finem, Sum. Corona. 3. part. tract. de *simonia*, numer. 34. Corradus. *supra* quest. 43. P. Ledesma 2. p. *summ. tract.* 12. circa 28.

351 *concl.* pag. 1359. etiam fiat autoritate superioris, t. si procedit pactio, seu conuentio inter partes, ex dictis, & Rebuffus in *praxi*, titulo de *permutatione*, numer. 47. & tenet Pet. Grego. de *beneficiis*, cap. 41. numer. 2. & Zorola in *praxi* Episcopali, 1. p. verbo *simonia*, dub. 1. 2. 3. & facit dict. c. cum pridem & solum posset procedere, vbi iudex t. in quem fore partes libere compromittunt, aut cuius ordinationi, & compositioni partes praestant assensum, ex officio id prouideret, Abb. in d. cap. cum pridem, num. 8. & in cap. 2. de *transactio*, n. 5. & 6. & in dict. cap. nisi essent, num. 8. & 9. Cosmas & Philiar. *supra*, & Vgolinus dict. cap. 29. §. 3. numero 2.

352 Quamuis postea ibi dicat idem, si partes inter se conuenirent, & deinceps iudex conuentionem probaret, & sentis Nauarrus, *confi.* 46. de *simonia*, modo is, apud quem remanet beneficium, ius haberet in eo, ut *supra* numero 348. facit decisio in causa t. Calagurritana integre portionis, 8. Octobris 1574. Coram Illustrissimo Seraphino, in qua fuit resolutum, *simoniam* piram effect, cum non obstante reservatione beneplaciti Papa deuentum est ad executionem conuentionis, Moheda. *decis.* 167. Cota 238. Rota 673, lib. 3. p. 3. diuerso, nec etiam posse transferri respectu boni pacis, cum agitur de iure acquirendo, non autem de acquisito.

353 Probabile tamen t. videtur, posse Episcopum, seu legatum clerico aegrotante consentiente, ut alius substituitur ei in totum etiam assignata sibi pensione pro alimentis, quo ad vixerit, hoc facere si aegri-

tudo est perpetua, ut videtur tenere Abbas in *capit.* qua. 195 de clerico aegrotante, quem sequitur Gambar. d. *libro sexto*, numer. 156. & lib. 9. *tr. bica de conduroribus*, numer. 16. quia ista pensio non procedit, ex pactione inter substitutum, & aegrotantem, sed ex dispositione iuris, & superioris, & facit quod dicimus *infra* 11. p. c. 3. n. 160.

Non tamen videtur posse talem resignare t. in manibus inferioris Papa, cum reservatione pensionis pro alimentis, ex *supradictis*: quamuis Ferretus *conf.* 373. ex n. 7. posse dicat.

Et de transactione, & compositione in spiritualibus, t. vide Molinam, 2. tom. de *contractibus disputat.* 356. 556. *vers. hoc loco*, ex cuius doctrina ibi videtur posse sustineri *confil.* Nauarri 46. de *simonia*.

Sed an Episcopus possit imponere pensionem t. super beneficio iuris patronatus, sine consensu patroni? *Gigas questio* 23. tenet quod sic, quem sequitur Gambarus, *dist. lib.* 6. a numero 94. & Camillus Cautius in *dict. tracta. de pensione Episcopali*, & eiusdem sententia videtur esse. Flam. Paris. de *resignatione*, lib. 9. q. 4. nu. 14.

354 In contrariam tamen sententiam, saltem contradicente t. Patrono, inclinat Julius Benignius in *respons.* posito ante dictum tractatum Camilli Cautii, in quam dicit inclinare fere omnes aduocatos Romanos, & auditores Rotae, argumento *decisionis* Mohedani 268. quae in impressis est sexta de iure patronatus, & fauet Rebuffus in *praxi* tertia par. *signatura*, numer. 28. & 48. vbi hoc ponit, tanquam proprium Papae, & Zechus d. c. 11. n. 7. *vers. debet*, tamen ait quod quando Episcopus pensionem imponit requiritur consensus patroni & facit t. tradita per Rochum de iure patrono. verb. *honorificum* q. 3.

355 Mihi videtur cum t. Sarnen. in d. *compendio vtriusque signaturae*, *vers.* & eodem modo, quando Episcopus, quod possit eam imponere, dummodo non transeat ad successores in beneficio, alias non, sine consensu patroni; nam in hoc esset considerabile praedictum patroni, propter praesentationem, quae foret de beneficio grauato, & non libero, & ad hoc conducunt tradita per Rochum d. *quest.* 3. & notata per Io. And. & Abbatem n. 5. in *cap. postulasti de iure patro.* Lamber. de iure patro. lib. 3. q. 4. & 5. n. 7. ita tenet Couarr. *practicarum*, c. 36. n. 10.

356 Quae resolutio videtur posse limitari, nisi pensio transitoria t. ad successores imponeretur per Episcopum in magnam Ecclesiae utilitatem, nam tunc videtur etiam, sine consensu patroni, & eo inuito si vocatus nolit consentire, argumento eius, quod de permutatione beneficii iuris patronatus facta sine consensu patroni, tradimus *infra* 11. par. cap. 3. nu. 19. & 23.

357 Et licet t. Papa possit imponere pensionem super beneficio iuris patronatus sine consensu patroni, *Marches d. 2. par. cap. 4. de commissione appellationis*, numero 57. nam ut fuit resolutum in vna Columbrien. pensiones, 11. Februarii 1598. Coram Illustrissimo Seraphino, Patroni consensus non requiritur in imponenda pensione, tamen si beneficium est iuris patronatus laicorum, ex dotatione, & fundatione debet mentio fieri in reservatione de tali iure patronatus, alias pensio est surreptitia & nulla, *Gigas questio*, 24. & Couarr. *dist.* numer. 10.

Bursatus *confil.* 178. numer. 38. lib. 2. Capuaquen. *decis.* 132. par. 2. Rota *decis.* 2044. lib. 3. p. 3. *diuersorum*.

In qua portione eu quantitate pensio sit reservanda.

SUMMARI.

Pensio constituenda est in quantitate, & non in quota, n. 362. & ita observat Papa, & habet stylus curie, n. 363. & ita inferiores Papa non possunt causa reservare in quota, num. 364. quamvis in re communi inspecto probabile esse possit, n. 365.

Moderatam pensionem esse oportet, num. 366. alias ad debitam quantitatem est reducenda, n. 367. quod procedit in successore, secus in eo qui pensioni consentit, numer. 368.

In tali pensione per Papam imposita non potest fieri reductio per inferiorem, n. 369.

In quanta quantitate sit reservanda remissive, n. 370.

Non potest dari circa eam certa regula, n. 371.

In parochialibus non exceden. 100. ducatos non imponitur pensio, n. 372.

Isti 100. ducati intelliguntur, iuxta valorem ducatorum, in qualibet regione, licet clausula dummodo remaneant 100. ducati pro rectore soleat intelligi de ducatis de camera, n. 373.

Si pensio excedit 100. ducatos, pensio solet reservari pro quantitate excedenti, n. 374.

In pensione super parochiali solet apponi clausula dummodo remaneant centum ducati annuatim liberi pro rectore, numer. 375. quae aliquando non apponitur, numero 378.

Verbum libere importat, absque gravamine, & diminutione, n. 376.

Reprobatur consilium Navarri, 377.

Pensio non censetur imposita super incertis, & distributionibus, nisi expresse dicatur, n. 379. etiam si diceretur super redditibus, proventibus, iuribus, obventionibus, & emolumentis universis, n. 380. & ita in materia pensionis Dataria & cancellaria intelligit, licet Rota contra tenuerit, & licet alias dicta verba comprehendunt etiam distributiones, a n. 381. ad 387.

Intelligitur nisi aliunde constet per illa verba imponi super distributionibus, n. 388. aut nisi esset stylus in contrarium, n. 389.

Declarationes S. Cong. pro dicta doctrina, n. 390.

Pensio reservata super distributionibus potest transferri vigore privilegiorum, dantium facultatem transferendi pensiones reservatas super fructibus redditibus, & proventibus, n. 391. resolutio Rotae, n. 392.

In Episcopatibus non excedentibus mille ducatos, non solet pensio poni, n. 393. Si vero excedunt, imponitur pensio resignanti cum clausula dummodo mille remaneant pro Episcopo, n. 394.

In Episcopatibus Hispania solent reservari pensiones, usque ad tertiam partem, n. 395.

Clausula quae in eis ponitur, n. 396.

Clausula dummodo remaneant centum pro rectore, & mille pro Episcopo intelligitur de tempore gratiae, & reservationis non vero respectu annorum futurorum, sicut clausula dummodo medietatem fructuum non excedat, n. 397. 398.

Si antea tempore gratiae remanebant centum rectori, deducta pensione etiam si postea contingat aliquibus annis non remanere, non ideo erit diminuenda pensio, nu. 399.

Sed si post reservationem ita sunt diminuti fructus parochialis, ut rector non possit se sustentare, peti potest

reformatio illius, numer. 400.

Quae reformatio, seu reductio potest fieri per ordinarium, etiam si pensio esset reservata per Papam, nu. 401. nisi ad sit clausula, quod pensio annuarius reduci, seu minui non possit, n. 402.

Si computatis funeralibus, & in gressu remanet rectori, congrua non potest peti reductio, n. 403.

Non est superflua dicta clausula, dummodo remaneant centum, nam quantum narratur valorem parochialis ascendere ad talem summam, quod etiam deducta pensione remaneant centum pro verificatione sufficit probare de valore vel parum minus, n. 404. usque ad 408.

Non est etiam superflua, d. clausula, quia in resignationibus, valor narrari solet non per descensum, sed per non excessum, ad cuius verificationem sufficit verificare non excessum, n. 409. & 410.

An si antea tempore reservationis non remaneant centum rectori, pensio in totum sit nulla, an reducenda, n. 411. cum segg. & resoluitur pensionem reservatam resignanti cum d. clausula seu dummodo tantam partem non excedat, si excedit esse nullam in totum, pensionem vero sic reservatam super ben. vacante per obitum vel alias esse reducendam.

Decisionem Rotae, n. 424. & 425.

Pensio pure, & absolute reservata quae est, surreptitia ob malam expressionem valoris beneficii, vel alias est nulla in totum, n. 427.

Pensio reservata dum narratur quod tantam partem non excedat, si excedit est in totum nulla, numer. 428. & 429.

Pensio imposita ultra potestatem imponentis est nulla in totum, quia est actus iurisdictionis, saltem voluntariae, & iurisdicito est individua, & si excedit vitatur in totum, n. 430. ex quo potest sustinere sententia Monachi in c. 2. de poenitentia & remiss. in 6. n. 2. & aliorum, n. 431.

Pensio ultra tertiam partem reservata a legato habet facultatem illam reservandi usque ad tertiam partem est nulla in totum, n. 432. quando constat voluisse eam concedere ultra tertiam, secus si solum res ipsa pensio excedebat, n. 433.

An stante quod pensio reservata resignanti cum d. clausula est nulla in totum ille possit reddere ad beneficii, & sit restituendum, numer. 434. cum segg. resoluitur assensione nisi quando beneficium resignatum debebat vacare per assensionem alterius vel resignans fuit in culpa.

AD secundum in qua t portiones seu quantitate sit reservanda pensio, dicendum est in primis pensionem constituendam esse in quantitate, puta centum aut quinquaginta ducatorum, & non in quota, puta dimidia, 3. aut 4. p. fructuum, quia esset scindere beneficium, quod est prohibitum c. maioribus de prebendis ita Io. And. & Anania, n. 3. in c. audiamus de collatione detegenda. Fel. in c. ad audientiam secundo de rescrip. num. 2. Cacciaupus de pensio. q. 6. Gigas q. 8. Rebuffus a pacificis possessoribus, n. 121. alias 104. Gabarrus de officio legati. l. 6. n. 11. Lamber. de iure Patro. l. p. 2. libri 9. 7. ar. 17. n. 5. Io. Nicol. De phinas de iure Patro. l. 1. n. 65. Cuchus in institutionibus parvis l. 2. c. 8. moderatam. & ibi additio, & communiter Doctores.

Quod etiam observat Papa & habet stylus curie, 393 qui solum cum Cardinalibus admittit reservationem fructuum ex causa resignationis, quo stante certa est t praedicta sententia, quod inferiores Papa non possunt reservare pensiones in quota fructuum, quamvis iure

iure communi inspecto satis probabilis sit sententia
 361 Corasij de benef. l. p. c. 4. num. 10. & 11. dicentis eam
 sententiam nulla ratione confirmari, quia verum non
 est ex constitutione quotæ diuidi beneficium, quod
 tunc proprie scinditur cum ex vno duo sunt d. c. ma-
 ioribus, & vacante de præbendis, & pensio non est
 beneficium, & morte pensionarij extinguitur vt d.
 est, & quia cum pensionis impositio non nisi ex cau-
 sa permittatur vt diximus nihil pugnat, si quidem
 scindere quoque beneficia ex causa licet, vt in d. cap.
 vacante, & d. c. vltima infra vltima p. c. 4.

366 Secundo dicendum est moderatam & pensionem ef-
 se oportere ita vt tantum remaneat rectori, vt com-
 mode valeat sustentari Abbas in c. conuenerunt de
 clericis non residentibus, Melius in d. ad audientiam,
 n. 2. Cacciaupus q. 7. Gigas q. 4. n. 1. & 5. n. 2. & n. 1. Re-
 buffius de pacificis possess. n. 134. alias 116. vt in praxi. de
 reservationibus num. 19. Corras d. cap. 4. n. 7. Ioan. Ni-
 col. Delphinus supra num. 71. & Cuchus dicto 5. mode-
 rata n.

367 Alias ad debitam quantitatem & reducenda est.
 Hiero. Paulus in pract. cancellarie in notabilibus. super
 pension. vers. pensio in moderata, Gigas q. 3. n. 4. Rebu-
 ffius in repet. c. extirpanda, §. qui vero 6. nota. c. 6. circa
 materiam pensionis vers. quantum ad septimum Corra.
 & Io. Nicol. libi, & Gambarus d. lib. 6. a. n. 211. & 699. &
 702.

368 Quod tamen videtur, solum procedere in succes-
 sore beneficij, secus in eo & qui pensioni consensit,
 sibi enim præiudicauit consentiendo impositioni
 pensionis excessiue ad legem primam. §. vsque adeo.
 ff. de iurijs, & l. nemo 38. & 76. ff. de Regulis iuris &
 Reg. q. semel, & Regula sciendi lib. 6. Straphileus de literis
 iustis, tit. de commissione super reductione pensionis, n.
 3. & Mandos. de signatura gratie tit. de pensioni. vers. si
 aduertendum etiam est, & vide dicta infra a numero
 369 400.

Et in tali pensione per Papam & imposita non po-
 test fieri reductio, per ordinarium seu legatum, vel
 alium iudicem, nisi ex speciali rescripto Gambarus
 370 ibi. n. 708. circa quantitatem autem pensionis nempe
 in quanta & quantitate sit seruanda, vide Straphileum
 ibi n. 6. Gigant. d. q. 9. n. 2. Rebuffum. d. tit. de reservatio-
 ni. a. n. 13. Corra. d. c. 4. n. 8. Mandos. d. tit. de pensio. ex
 vers. si super parrochialis. & Flam. Paris. de resigna. benef.
 371 l. 6. q. 2. ex n. 21. & 29.

Ego tamen aduerto, circa & quantitate pension-
 nis non posse dari certam regulam in beneficiis non
 curatis, nam quamuis Flam. Paris. d. q. 2. num. 26. di-
 cat, quod in beneficiis simplicibus hodie de stylo da-
 tur regulariter vsque ad medietatem, prout aliquan-
 do fieri videmus, cum narratiua seu clausula: *Qua vt
 assensu dimidiam partem fructuum non excedat. Sen cum
 clausula: Dummodo dimidiam partem fructuum non ex-
 cedat.* Tamen sæpe etiam videmus dari etiam ultra
 medietatem, & constitui super certis, & incertis ne-
 372 pe pede Altari, ex causa resignationis, in parrochiali-
 bus autem si valor & non excedit centum ducatos, nõ
 imponitur pensio, iuxta decretum Concilij Tridentini
 sess. 24. de reformatione c. 13. & ita seruatur vt etiam ait
 373 Flam. d. q. 2. n. 21.

Qui centum ducati intelliguntur, inquit Zechus &
 in tractatu de republ. Ecclesiastica c. 28. de Parrocho n.
 4. & in tract. de benef. & pensio. c. 11. n. 6. iuxta valorem
 ducatorum in qualibet regione, vt congregatio sacra
 respondit, quod comprobatur ex Sarnen. in regula de
 valor q. 9. vers. sequitur in textu aut ducatos ad finem,
 & ex cons. Gigantis 158. de quo infra 5. p. c. 3. n. 151. licet

clausula, dummodo remaneant centum ducati pro
 rectore, de qua infra, soleat intelligi de ducatis de ca-
 mera, ex quo fructus narrantur in ducatis de camera,
 & illa clausula de ducatis similibus.

Si vero parrochiales fructus & excedunt valorem 374
 centum ducatorum, pensio regulariter solet reserua-
 ri resignanti, pro quantitate excedente d. summam
 Flam. Paris. supra n. 24.

Et in pensione quæ constituitur & super Parochia- 375
 li, solet apponi clausula dummodo remaneant cen-
 tum ducati annuatim liberi pro Rectore, quod ver-
 bum, & liberi, importat id est absque villo grauamine, 376
 & diminutione Rota Dec. 298. p. 1. diuersorum. facit se-
 quens declaratio Congregationis super d. c. 13. Quæ-
 do Parocho reseruatur aliqua portio super fructibus Pa-
 rochie alteri reseruatis, libera debet esse ab omnibus o-
 neribus portio predicta Parocho reseruata.

Vnde conuincitur consilium & Nauarri quintum de 377
 verborum signif. alias 46. de præbendis, quod sequitur
 Zechus d. n. 4.

Quæ tamen clausula dummodo remaneant cen- 378
 tum, & c. Aliquando enim & apponitur, quando pen-
 sio reseruatur super fructibus & incertis ac pede al-
 taris.

Sed non censetur pensio imposita & super incertis 379
 s, ac pede altaris, seu distributionibus, nisi expresse
 dicatur, & tunc resoluitur compositio ducat. pro du-
 cato, ad Mandos. d. n. de pensio. vers. pensiones. Etiam-
 si diceretur, super redditibus, & prouentibus, iuribus 380
 obuentionibus & emolumentis vniuersis, Eman. Ro-
 driguez questionum regularium tom. 3. q. 74. ar. 4. quæ-
 uis in vna Augustana præposituræ 13. Ianuarij 1559.
 & coram D. Radi. fuit resolutum quod Verba illa in- 381
 ribus & obuentionibus vniuersis posita in supplicatione
 pensionis comprehendunt omnes redditus cuiuscunque
 qualitatis sint. Abb. in cap. ad audientiam. primo de
 ecclef. ædificantis, n. 15. Balbus in cap. 1. num. 15. de ca-
 pitaneo qui curiam vendidit in feudis. neque est con-
 trarium quod aliter exprimentur fructus quoad impe-
 rationem, & aliter quoad reservationem, pensionis Sar-
 nen. de valore q. 8. n. 3. Moheda. Dec. 120. vt videmus
 in Canonicatibus, & c. & tradit Flam. Paris. d. l. 6. q. 2. n.
 33. & 34.

Est in vna Toletana pensionis coram D. Rubéis
 Anno 1565 quod: & Appellatione verborum, super red- 382
 ditibus, prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuer-
 sis, veniunt etiam quotidiana distributiones. Quod et-
 iam fuit dictum & in causa Toletana parrochialis de 383
 Maiarambroz. 29. Aprilis 1592. Coram D. Pena; & sic
 In Mandato ad resignandum, reseruata pensione super
 fructibus, redditibus, prouentibus iuribus & obuentioni-
 bus vniuersis, istorum verborum tam generalium
 appellatione, venire quotidianas distributiones, & in-
 certas, & c.

Sed quamuis Rota ita tenuerit, & verum sit d. & 384
 verba comprehendere omnes redditus cuiuscunque
 qualitatis sint, & sic etiam distributiones, & incertis,
 vt per Abbatem, & Baldum citatis in d. Augustana
 Boerium Dec. 224. n. 5. & 6. Io. Gutierrez. cons. 8. a. nu.
 4. & Mandos. cons. 15. n. 7. qui videntur sentire, quod
 verba quibuscunque aliis redditibus, distributiones
 quotidianas comprehendunt. Quamuis Ripa respon-
 so. l. 1. c. 5. n. 2. & Probus & ad Monachum in c. 1. de clē-
 ricis non residentibus in 6. num. 52. dicant, quod appel- 385
 latione fructuum & obuentionum, non continentur
 distributiones quotidianæ, & Nauarrus cons. 13. n. 1. de
 clericis non residentibus, quod sub verbis fructus, red-
 ditus, prouentus, iura, emolumenta, Canonicatus,
 E

STATUTA
de
Benef.

G VII
15.

non comprehenduntur annuaria & manualia
 386 missarum, & eleemosynarum, tamen in materia pen-
 sionis tunc potest per Papam referuari super distri-
 butionibus quotidianis, quæ deferuentibus dantur
 pro labore, quicquid dicat Gigas *conf. 144 seu respon-*
 387 *so 35 de pensio. Dataria, t. & Cancellaria per illa verba*
 non intelligit distributiones, & incerta, ut intellexi
 Romæ à quodam Notario Cancell. & constat, quia
 tunc non soluitur compositio ducati per ducatum, &
 ita quando vult imponere pensionem, etiam super
 distributionibus, post illa verba additur, nec non di-
 388 strictionibus quotidianis, nisi aliunde contrarium
 constet, ut quia imponeretur t. pensio super Cano-
 nicatu, cuius fructus narraretur in 24. tunc enim Papa
 censeretur illam imponere super illius distributio-
 nib. maxime Grossa iuxta subiecta materiā, maxime
 in canonicatibus Hispaniæ; aut nisi esset stylus in cō-
 389 trarium, quod non t. esset solitum fieri mentionem
 de distributionibus, ut de tempore Leonis 10. ait A-
 chilles *Decis. 8. de pensio. seu 420. & de tempore Cle-*
mentis 7. Cæsar de Grassis Dec. 116. 53. & 54. & 1.
parte diuersorum Decisione 330. & 331.

Et pro prædicta doctrina faciunt sequentes de-
 390 clarationes t. S. Congregationis Concilij. Tarra-
 conen. ne distributiones, quotidianæ deteriores fiant
 pensione grauari non possunt, *Nisi expressis verbis à*
summo Pontifice concedatur 2. super c. 3. sess. 21. de Re-
for. antequam ista detractio fiat, deducendæ prius sunt
 pensiones, & onera legitime imposita, quandiu illa
 durauerint, sed de nouo imposita non comprehendunt
 istam tertiam partem.

Pensio tamen referuata etiam super distributio-
 391 nibus t. quotidianis bene poterit transferri vigore
 privilegiorum tantum facultatem transferendi pen-
 siones referuatas super fructibus, redditib. aut pro-
 uentibus Ecclesiasticis, maxime cum dictione vni-
 uersali, ut in vna Toletana pensionis 5. Nouembris
 392 1565. coram D. Rubens in qua fuit resolutum t. quod
Pensio referuata super fructibus, redditibus, & prouen-
tibus, iuribus, & obuentibus vniuersis, & distributio-
nibus quotidianis Canonicatus, continuo inseruientibus
residentibus, & interessentibus dari solitis, transferri po-
test vigore privilegiorum militum S. Petri, quibus privi-
legis datur facultas transferendi pensiones referuatas
super quibusvis prouentibus Ecclesiasticis quamuis non
dicunt super fructibus, qui lucrantur residendo, nec di-
tributionibus, quotidianis, quia quamuis in privilegiis fiat
stricta interpretatio, tamen à verbis privilegij non est re-
cedendum, ut per Iasonem in l. fin. n. 33. ff. de consti-
tutio. principum, verba sunt amplissima in casu isto, ibi
quascunque pensiones super quibusvis prouentibus Ec-
clesiasticis secundo fundatur in extraneam. prima de
decimis vers. & quia non occurrit nobis, cuius ratio est
generalis, & vniuersalis, licet dispositio fortitan esset parti-
cularis. Non obstant allegata in contrarium, quia est cō-
siderandum, quod aut loquimur de prouentibus Eccle-
sasticis respectu beneficij, ut in capite, licet de praben-
dis in capite, olim de verborum significatione, &
in isto casu procedunt allegata in contrarium, tunc enim
non veniunt distributiones quotidiana, quæ non sunt pro-
uentus Ecclesiastici istius vel illius beneficij, quia sequi-
mur ex labore, & interessentia in diuinis, ut in c. 1. de
clericis non residen. in 6. aut loquimur simpliciter de
prouentibus Ecclesiasticis, & tunc veniunt distributiones
quotidiana, quæ queruntur ex re Ecclesiastica: à fortiori
igitur hoc est dicendum in isto privilegio in quo sunt illa
verba in quibusvis prouentibus.

Similiter in Episcopatibus quorum fructus t. non

excedunt valorem mille ducatorum, non solet pen-
 sio imponi ex decreto Concilij *d. c. 13.* quod est in vi-
 ridi obseruantia, ut refertur *Flam. Paris. dict. quest. 2.*
num. 34. si vero excedunt dictam summam t. impo-
 394 nitur pensio resignanti super fructibus mensæ, & ap-
 ponitur clausula, dummodo mille remaneant pro E-
 piscopo.

Sed in Episcopatibus Hispaniæ, qui sunt opulenti,
 t. solent ad instantiam Regis imponi pensiones vsq;
 ad tertiam partem, *Flam. Paris. supra nu. 39.* dicendo
 sic, & c. *Quorum, t. tertiam partem omnes pensiones hu-*
 395 *iusmodi seu tam antiquæ quam modernæ pensiones hu-*
iusmodi in simul ut accepimus non excedunt. Et cū de-
 rogatione expressa Lateranen. Concilij nouissimi,
 pensiones annuas super fructibus mēsarum Episco-
 palium nisi excessionis aut alia probabili causa refer-
 uari prohibentis.

In quo se offert dubium, de quo tempore debeat
 intelligi d. clausula t. dummodo remaneant centum
 pro Rectore, & mille pro Episcopo, an de tempore
 397 gratiæ, & reservationis, an vero etiam respectu an-
 norum futurorum?

In quo breuiter dico, debere t. intelligi de tempo-
 re gratiæ, & reservationis tantum, sicut clausula dū-
 modo medietatem fructuum non excedat, ut in Mo-
 nopolitana pensionis *infra adducta, num. 425.* & in
 Milucitana de quo *infra, num. 463.* & in terminis clau-
 sulæ in Oppiden. *infra adducta, numer. 474.* nam val-
 lor debet probari de tempore gratiæ *Felin. in cap. ad*
aures, numer. 17 secunda limitatione de rescrip. Sarnen.
regula de V. alore q. final. Caputaquen. Decis. 330. p. 3. &
Cæsar de Grassis Dec. 97. num. 3. Sa. uult. Tiberius in pra-
ctica auditores camera l. 3. c. 1. num. 11. facit Deci. 1160.
num. 9. lib. 3. p. 3. diuersorum, & facit. quod illa est con-
 ditio, quam Papa ponit gratiæ pensionis certæ qua-
 titatis, quæ non debet esse in suspensio, nec variari se-
 cundum annos futuros, & *ita videtur tenere Nauar.*
conf. 13. de rescrip.

Vnde si attentò tempore gratiæ deducta pensio-
 ne t. remanebant centum liberi pro Rectore, etiam
 399 si postea contingat aliquibus annis non remanere,
 d. centum Rectori non ideo erit diminuenda pen-
 sio, nec poterit Rector opponere pensionario quod
 relinquat ei centum ducatos ex fructibus Parochia-
 lis, quamuis communiter contrarium existimetur in
 his partibus.

Si tamen post reservationem pensionis ita sunt t.
 400 diminuti fructus Parochialis ut Rector non possit se,
 & onera incumbencia sustentare soluendo pensio-
 nem, tunc peti potest illam reformari, & reduci ad
 conuenientem quantitatem, *Romanus consil. 369. ubi*
Hora. Mandos. littera I. Staphileus de literis iustitia tit.
de commissione super reductione pensionis à nu. 7. Gigas
de pensioni q. 5. nu. 4. & q. 35. n. 5. & consil. 147. seu respon-
se 38. de pensio. Rebuffus de pacificis possessio. num. 134. &
141. alias 116 & 123. Gambardus l. 6. à n. 699. Mandos.
d. tit. de personibus, vers. pensio, quod annullari, & ver-
siculo ego clausula, Fla. Paris. lib. 6. q. 2. n. 143. & Flores
questione 14.

Quæ reformatio seu redutio videtur posse fieri
 per ordinarium t. sine speciali rescripto, & commis-
 401 sione Papæ, etiam si pensio esset referuata per Pa-
 pam, quia reservatio videtur intelligenda rebus sic
 stantibus, ad *Decium cons. 335. Simon cons. 65. n. 4. Ti-*
raquellum in l. si vniquam de reuocand. donatio. in prin-
cipio à n. 166. seu 161. Io. Gutierrez de iuramento cōfir-
marorio, l. p. c. 71. n. 6. (& quod dictum est s. n. 369. est
 quando à principio fuit pensio excessiua referuata
 per

402 per Papam) nisi ad sit. Telsafula in supplicatione quod pensio annulari, reduci, seu minui non possit, nā tunc requiritur specialis commissio Papæ, quæ tamen solet dari præsertim successori *Staphil. ibi. & Gigas. d. conf. 147.*

403 Existimo vero, quod si computatis funeralibus & ingressu, remanet rectori congrua, non poterit petere reductionem, argumento constitutionis 46. Pij 5. super congrua vicariis assignanda, non obstante quod tempore reservationis debent centum remanere Rectori in fructibus Parochialis, nam turpius eicitur, &c.

404 Sed facit difficultatem t̄ quod si prædicta clausula dummodo remaneant centum pro Rectore, debet intelligi de tempore gratiæ, & reservationis tantum, illa videtur superflue posita in dataria, cum secundum valorem Parochialis narratum, qui debet verificari, ut infra dicemus, appareat deducta pensione remanere centum Rectori.

405 Responderi tamen potest t̄ quod quamvis narretur valorem Parochialis ascendere ad talem summam, quod etiam deducta pensione secundum eum remaneant centum pro Rectore, & is debeat plene probari, tamen pro verificatione sufficit probare. d. valorem vel parum minus, cum difficulter, possit certus valor assignari, ut fuit resolutum in vna Burgen.

406 pensionis. 4. Nouemb. 1585. coram D. t̄ Gipsio, in qua cum fuisset narratum fructus Canonici ascendere ad 450. ducatos de camera, & appareret ascendere tantum ad 438. nihilominus, ad effectum excusandi oratorem à surreptione, fuit dictum satis constare de veritate narratiæ, maxime quia modica, & non dolosa videbatur surreptio, quæ non retraxisset papam etiam quod sibi expressum fuisset &

407 propterea gratiam vitare non debebat, quamvis t̄ non sit faciendi sextæ partis deductio, quam Domini aliquando ad satisfaciendum regulæ de valore admittere solent, ut fuit dictum in causâ Burgen. 17 Junij eiusdem anni coram eodem, unde, cum non sit

408 nec esse punctualiter, t̄ & ad vnguē probare valorem narratum, non erit superflua. d. clausula dummodo remaneant centum liberi pro Rectore per quam declarat Papa velle remanere Rectori centum ducatos integros, & liberos, quamvis Nauarrus. d. conf. 13. de rescrip. n. 2. dicat, quod Modicus defectus non noceret.

409 Præterea in supplicationibus t̄ resignationum cū pensione valor narrari solet, non per ascensum affirmatur, sed per non excessum dicendo: *Cum fructus ducentorum ducatorum secundum communem estimationem valorem annuum non excedunt.* Et sic super pensione in resignatione reservata expediunt litteræ sine expressione valoris, cum d. clausula, quæ ita non est superflua, cum ad verificationem valoris sic narrati, sufficiat verificare non excessum, nec sit necesse ascensum probare *Felin. in d. capit. ad aures de rescrip. numer. 13. versic. considera. 1. Mandosi. regula. 22. q. 5. n. 2. & 3. Rota in lunen. sarcanen. pensionis de anno. 1593. de qua infra, numer. 65. & in Rabenaten. pensionis de anno. 1597. de qua j. n. 447. & in Aretina pensionis de anno. 1600. infra adducta, n. 466.*

410 Secundo se offert dubium, an, si t̄ attento tempore reservationis non remanent centum Rectori, pensio in totum sit nulla, an vero sit reducenda, & debeat pro ea parte qua remaneant centum Rectori.

411 Et videtur quod in totum sit nulla. i. nam deficient conditione, totus actus corrumpit ad tradita per *Flam. Paris. de designa. benef. l. 1. q. 3. a. n. 27. & illa dictio dū-*

modo, importat conditionem, cum sit appositae in ipsa reservatione pensionis t̄ ut in Paduana pensionis. 413 28. Junij 1581. infra adducta. & in d. L. n. n. Sarcanen. de qua d. n. & confirmatur, nam illa conditio t̄ apponitur toti reservationi pensionis, & conditio inducit formam, cuius defectus vitiat actum, in c. cum dilectis, n. 6. de rescrip. Rota Dec. 1. 1160. n. 3. l. 3. p. diuersorum.

Secundo quia aut fuit resolutum t̄ in vna Cæsarau- 415 gustana corā D. Grato constitutio pensionis ducatorum si est nulla in vno obolo, tota corrumpit: *Rota Decisione 626. numer. 5. par. diuersorum.* Et in simili clausula, & conditione dummodo pensio medietatem non excedat, quod si excedit in totum sit nulla, tenet *Mandosi. d. tu. de pensio. versic. clausula dummodo, & Flam. Paris. d. l. 6. q. 2. numer. 58. & citant Gigantem q. 9. nu. 3. & q. 35. n. 2.* & in terminis clausulæ, dummodo remaneant quinquaginta liberi, quod si non remanent deductis oneribus ordinariis pensio sit nulla, tenuit *Rota in vna Romana pensionis, de anno. 1576. Dec. 928. p. 1. diuersorum.*

In contrarium tamen facit quod illa clausula t̄ & 417 conditio, dummodo remaneant centum, videtur intelligenda quatenus remaneant centum, id est pro parte qua remaneant centum pro Rectore, nam cum huiusmodi clausulæ, & conditiones possint apponi, vel ad annullandam reservationem vel ad illam limitandam, & modificandam, videtur hæc interpretatio capienda pro actus validitate, ad legē quous. ff. de rebus dubiis, & de verborum obligationibus, adest enim consensus Papæ qui reservando maiorem pensionem multo magis videtur t̄ voluisse 418 reservare minorem, & ita in terminis videtur tenere *Nauarrus d. conf. 13. de rescrip. & in simili clausula, dummodo medietatem non excedat, Staphil. d. ti. de commissione. super reductione pensionis, n. 5. vbi ait quod pensio imposita, dummodo medietatem non excedat, esset reducenda, si medietatem excederet, & reformationi subiaceret, & Rota alias resoluit quod dato man-* 419 *dato ad consentiendum reservationi pensionis 50. ducatorum, dummodo medietatem fructuum non excederet, illa reservata esset valida, quatenus medietatem fructuum non excederet illa reservata esset valida quatenus posset, id est, quatenus medietatem fructuum non excederet & ad eum modum esset reducenda, quo medietatem fructuum non excederet, ut in d. dec. 1161. Antony Augustini. l. tertio. p. 3. diuersorum.*

Et alias in vna Tiburtina pensionis t̄ fuit resolu- 420 tum, quod pensio assignata resignanti, quam medietatem fructuum non excedere afferebatur, debeatur saltem vsque ad medietatem fructuum, cum qua ille contendebatur, ut intelligantur. d. verba quæ medietatem fructuum non excedit, licet conditionalia, scilicet quatenus non excedat, id est pro ea p. quæ nō excedit medietatem, ad legem *fructuum qui meus erit, cum ibi notatis per Doctores de legat. 1. ut per Crescen. decis. 17. de rescrip. Flam. Paris. l. 1. q. 3. n. 81. & d. l. 6. q. 2. n. 144.*

Et in vna Hispalen. pensionis, in qua erat refer- 421 uata pensio. 24. ducatorum t̄ quæ tertiam partem fructuum non excedat, & tamen in eisdem literis in regressu ob non solutionem pensionis dicebatur, quod fructus portionis non excedebant. 50. ducatos, fuit responsum, quod ista non dicunt nullitatem sed reductionem, &c. *Vi per Puenm decisionem. 34. lib. 1.*

In hoc dubio distinguendi sunt duo casus pri- 422 mus est pensionis t̄ reservatæ resignanti, qui resi-

gnat reservata sibi tanta pensione, & non alias, aliter, nec alio modo, quo casu pensio est individua, ex quo in minori summa deficit consensus resignantis, & consequenter Papæ super eo fundatus, & sic tunc clausula, dummodo remaneant centum, seu dummodo tantam partem non excedat, causat pensionis nullitatem in totum si excedit, quicquid vellent Nauarrus, d. conf. 13. & Rota in d. Tiburtina, & Hispanen. pensionis loquentes in casu resignationis.

Secundus casus est pensionis t reservatæ super beneficio vacante per obitum, vel alias extra prædictum modum conditionatum, & tunc prædicta clausula non operatur nullitatem pensionis si excedit, sed reductionem ex ratione tacta supra, nu. 417. maxime si est reservata motu proprio, & ita fuit resolutum in vna Salamantina pensionis 26. Martij 1593. coram D. Gippio, & melius in vna Monopolitana pensionis 17. Maij 1596. coram D. Orano, ubi aliæ Decisiones citantur, ut in decisionibus sequentibus.

Salamantina pensionis 26. Maij.

1593.

⁴²⁴ *Fit reservata pensio cuidam Thoma super beneficio simplici in t Ecclesia Parrochiali sanctorum Iusti & Pastoris cum clausula, dummodo pensio per presentes reservata simul cum aliis, quæ forsan alias assignata existant, duas ex tribus fructuum partibus non excedat, alioquin, si excedat, pensio per presentes reservata pro quantitate ad ipsas duas partes una cum aliis prædictis pensionibus ascendente, persolui non debeant, donec antiquæ pensiones cessaverint. Prouisus Apostolicus dicebat pensionem nullam, ex eo quod fructus beneficij erant adeo tenues, ut ex illis persolui d. pensio non poterat: quapropter cum pensionarius esset in quasi possessione exigendi, occurrit dubium in hoc iudicio petitorio, cui incumbere onus probandi valorem beneficij, ad effectum cognoscendi an dicta pensio sustineri possit, vel non: pro cuius dubij resolutione Domini consueverunt plures casus, quorum primus est, quando agitur contra eum qui pensioni consensit, tunc pensionarius non tenetur ad aliquam iustificationem, sed prouisus volens pensionem impugnare, debet sumere onus probandi. Guidobonus Dec. 245. cū aliis deductis in vna Valentina pensionis de anno 1586. coram D. Oriolen. Secundus est casus, quando pensionarius agit contra eum, qui pensioni non consensit, hoc in casu tenetur ipse probare, quia prouisus de iure communis habet intentionem fundatam, quod Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur, unde fit, quod possit dicere pensionem nullam, & inuvalidam, nec quasi possessio exigendi potest suffragari pensionario, nisi respectu solutionis, quæ non retardatur, donec per tres sententias, & rem iudicatam causa fuerit determinata, stante prædicta eius quasi possessione exigendi. Tertius est casus, ubi agitur de probanda aliqua qualitate expressa per viam conditionis, vel modi, ut si pensio reservata sit cum clausula dummodo remaneant centum pro titulari, ut dictum fuit in Paduana pensionis coram D. Rubens, & in aliis causis, ut in decisionibus, quarum copia datur, & tunc licet agatur contra eum, qui pensioni consensit, tamen tenetur pensionarius assumere onus probandi, quia eius intentio fundatur in dispositione conditionali, quæ nisi iustificetur, non releuat illum. leg. si quis sub conditione. ff. si quis omiſſa causa testamenti cum concordant. Non obſtat quod titularis consenserit in positione pensionis, quia consensus huiusmodi intelligitur præſtitus sub eademmet conditione sub qua pensio reservata existit, & ita procedunt decisiones in causa*

Verulen. pensionis cum aliis in contrarium citatis. 4. est casus, quando non de nullitate pensionis dari potest, sed agitur super illius reductione, tunc onus probandi incumbit titulari, qui agit, neque ei suffragatur præſumptio iuris, de qua supra dictum fuit respectu maioris, vel minoris pensionis, ut dicitur fuisse resolutum in vna Placentina pensionis coram D. Robuſterio de an. no 1575. a n. Papa non appoſuit conditionem ad effectum, ut illa non verificata pensio in totum nulla reddatur, sed solum, ut ad minorem summam reduci possit, ut clare demonstrat prædicta clausula, dummodo, maxime, quia sub prædicta conditione titularis pensionis consensit, & per plures annos illa soluerit, quapropter si in futurum non vult soluere, debet ostendere esse locum reductioni, præſertim quia pensio reservata fuit in prouisione per obitum in qua non deficit consensus Papæ, qui si voluit reservare maiorem summam, tanto magis, & minorem cum in maiori summa inest minor. l. i. §. si stipulanti. ff. de verb. obligatio. & per Cresc. Decif. 233. alias 17. de rescript. & dixerunt Domini coram me in vna Toletana pensionis 28. Iunij 1591. Quod dicitur de nullitate pensionis in totum, & quod non est reducibilis procedit in resignatione in fauorem, cum clausula non alias vel alio modo, quæ importat conditionem suspensiuam, ut deducitur in causa Toletana pensionis. Nec ad rem facit quod titularis agit ad nullitatem pensionis, cum præſentat eam omnis fere fructus beneficij absoluerit, quia eius intentio probata non est, prout probare tenetur. Innocent. & alij in ca. super his. de accusatio. ſcribentes post Bartolum in l. in illa die de verborum obligationibus, propter id, quod pensio non potest dici nulla, sed nexibilis, quod propterea ex istis agitur, conclusum fuit onus probandi Domino titulari incumbere.

Monopolitana pensionis 17. Maij 1596.

Illustri Fr. Fabric. Berius eques Hierosolymitanus a felicis recordationis Gregorio Papa 13. tit. magna crucis decoratus, obtinuerat expectatiuam ad prioratum suæ Baiubilatum i. vacaturum: cum autem occurrisset vacatio Baiubilatus S. Stephani, & iuxta religionis stabilimenta Fr. Marcheta, eamquam in Religione eques anticus illum affectus fuisset. S. D. N. cupiens veriusque indemnitati providere, motu proprio præſcriptam sanctorum Guillelmi, & Damiani, cum membro de Berta Papien. in Baiubilatum erexit, eumque sic erectum Fratri Bertio contulit, ulterius ei annuam pensionem 1350. ſcutorum auri in auro super fructibus Baiubilatus S. Stephani, cum clausula etiam si super illo alia pensiones annuæ aliis reservatæ existerent, dummodo omnes inſimul illorum medietatem non excederent, reservando verum, quia vario sub prætextu idem Fr. Marcheda solutionem pensionis præſtare denegabat, ideo lis inter eos coram auditore Camera introducta fuit, & demum in me compromissa. Dubitavi num esset illius solutionis locus in cuius discussione, quia multa proponebatur particulari consideratione digna, propterea visum fuit expeditum, quæſtionem ad duo capitula restringere: quorum primum fuit, an pensio esset nulla, quatenus de eius excessu liqueret, vel potius reducibilis: secundum an attendendus esset valor de tempore quo petitur reductio, ita ut pensiones antiquæ interea extinctæ cedant commodum pensionarij, vel potius de tempore reservationis, ita quod obueniant titulari, & quoad primum dominorum, unanimis fuit sententia, pensionem non esse nullam, sed reducibilem. cum enim hæc materia pendeat à voluntate Papæ, nec sit casus pensionis resignanti reservatæ cum clausula non alias aliter nec alio modo, quæ

qua facit pensionem individuum causante illius nullam
 rem in totum iuxta resolutionem factam coram S. D. M.
 in vna Bononiensi pensionis, & in alia Leodiv. pensionis,
 coram Oradino, ex quo in minori summa defuit consen-
 sus resignantis, & quia Papa fundatas super consensu
 resignantis, qui multo facilius confectur voluisse illa re-
 servare pensionem minorem reservando maiorem, ut
 loquitur Crescen. Dec. 233. alias 17. de rescrip. sed
 versetur in terminis pensionis reservatae ex causa va-
 cationis per obitum, vel alias extra praemissum conditi-
 onatum modum, procul dubio pensio semper est reducibi-
 lis, quia adest consensu Papae, qui reservando maiorem,
 multo facilius videtur voluisse reservare minorem, &
 consensu titularis, qui accipiendo beneficium cum maio-
 ri pensione confectur etiam multo facilius cum minori pen-
 sione illud accepisse, ut fuit distinguendo praemissos casus
 resolutionum in causa Tolatana pensionis 28. Januarii 1591.
 coram R. P. D. Gispio, & post modum v. alia Salamantina
 pensionis coram eodem, & faciunt decisiones Cas-
 tadori. 4. n. 4. de pensionibus Crescen. 17. de rescrip.
 Putei. 33. l. 1. nec enim ad propositum visa sunt adduci
 decisiones in contrarium allegatae volentes data excusi-
 vitate pensionis illa esse nullam, si quidem ex illis digno-
 sci non potest, quo casu loquantur, unde intelligende sunt
 in casu pensionis conditionaliter reservatae praesertim quod
 pensio de qua queritur fuit reservata motu proprio, quae,
 etiam quod sit excessiva mediocritatis fructuum, est redu-
 cibilis. Romanus. conf. 369. n. 9. & facta in recompen-
 sa, ut commodius se sustentare pensionarius valeret, &
 ne ex dimissione iuris sibi ad Bautilibatum S. Stephani
 quodvis minimum dispendium pateretur. Quo vero ad se-
 cundum caput conveniebant Domini in ponderanda ex-
 cessivitate attendendum tempus pensionis reservatae, &
 sic tempus datae eam te, vbi Fel. n. 18. de rescrip. cum
 finis in gratia pura & simpliciter. Felin. in d. eam te.
 nu. 22. pro quo facit regula, quod ad defectum legationis
 attenditur tempus contractus, l. si voluntarie in fine.
 C. de rescinden. v. editione & quod regulariter pen-
 sionis extinctio cedit beneficio titularis tantum, quicquid
 dicendum sit, si adesset reservatarius fructuum, ut fuit re-
 solutum coram Io. Me. D. Budalo in vna Salamantina
 pensionis 18. Martii 1588. nec adversatur quod de di-
 minutione fructuum tradit Gigas de pensio. q. 37. quia
 non est eadem ratio augmenti cum diminutione, nam titu-
 laris tenetur pensionem solvere fructibus, unde cum sit onus
 fructuum, si illi non adsint, solui non potest. l. si servus §.
 qui quinque de legatis l. l. nomen debitoris §. vni ex
 heredibus. ff. de legatis 3. Felin. in c. ad audientiam, &
 col. 5. vers. 6. conf. de rescrip. Belencinis de charitati-
 on subsidio q. 34. Romanus conf. 369. incipienti circa
 primum propositum consultationis Castren. confil.
 33. 8. incipit quia exceptionis vol. 1. ideoque cessat ratio-
 nis paritas.

416 Nec praedictae distinctioni obstant & fundamen-
 ta prima partis, nam primo satisfit, ex dictis deci-
 sionibus & ratione adducta ad secundum responde-
 tur illud procedere in pensione pure & absolute
 reservata, quae est surreptitia ob maiorem expressio-
 nem valoris beneficii, vel alias quae est nulla in to-
 tum, quia surrepto est individuum, & facit totam gra-
 tiam vitari vbi non est capitulum separatam. Cre-
 scen. d. dec. 17. n. 2.

418 Vnde pensio reservata cum & narratiua quod med-
 dietatem, seu aliam p. fructuum non excedit, si
 excedit, est in totum nulla, & hoc est quod dicit Gi-
 gas. d. q. 9. 3. & 35. n. 2.

419 Vnde etiam magis conuincuntur dictae decisiones
 Crescentij, & Putei, quae loquuntur in pensione

pure reservata cum d. narratiua.

Procederet etiam in pensione & imposita ultra po-
 testatem, & iurisdictione imponentis, quae esset nul-
 la in totum, quoniam imponere pensionem est actus
 iurisdictionis, saltem voluntarij, & iurdictio est in-
 diuidua, & si exceditur, vitatur in totum actus. l. cer-
 ta ratione. C. quando provocare non est necesse. vbi Do-
 ctiores, Francus in regula viile in 6. quinta Fallentia
 Glossa. Bartolus. Alexan. Iason, & alij in l. fin. ff. de iur-
 iisdictione omnium iudicum. & ex quo potest sententia
 Monachi in c. ultimo de penitentiis, & remissio in 6. n.
 2. quam sequitur Domin. ibi. n. 10. Calder. in repetitione
 capiti nostro eodem tit. Alexander de Neno in additio.
 ad Abbat. in c. cum ex eo ad si. eodem tit. de penitentiis
 & remissionib. contra gl. Archid. lo. And. & Francu. nu.
 4. in d. c. ultimo Abbatem supra. Cordubam q. lib. 5. de
 indulgen. q. 14. & Suarez 4. tom. disputatione 55. sectio-
 ne 3. n. 13. & 14. & in proposito ait Gambartus. dylin. lib.
 6. a. num. 7. 12.

Ex quo ibi fundat quod pensio & ultra tertiam par-
 tem fructuum reservata a legato habente facultatem
 illam reservandi vsque ad tertiam partem, est nulla
 in totum, quod tamen nu. 7. 19. recte ait procedere &
 quando constat Legatum voluisse concedere pensio-
 nem ultra tertiam, quia quod potuit, noluit, & c. ut in
 e. cum super de officio delegati. si vero non constat,
 sed re ipsa pensio excedebat, fiet reductio, quia in
 maiori summa inest minor l. 1. §. si stipulati, vbi Bar-
 tolus, & alij ff. de verbor. obligat. & c.

Sed stante quod in primo casu pensionis reservatae
 & resignanti cum d. clausula, pensio est nulla in totum,
 est difficultas, an ille possit redire ad beneficiu, & sit
 restituendus ad pensionem eius?

In qua Rota in vna Senen. & pensionis 12. Januarij
 1596. coram illustrissimo Mantica tenuit partem ne-
 gatiuam, ut in sequenti decisione.

In casu proposito fuit resolutum, neque solutioni pen-
 sionis locum esse, neque restitutioni possessionis ad Parochialem;
 nam, cum reservatio pensionis fuerit facta sub conditione,
 seu modo, dummodo remaneret centum pro Rectore, non
 purificata conditione, seu non impleto modo, rector non po-
 test cogi ad soluendam pensionem nisi is, qui agit, sit in qua-
 si possessione exigendi, Castad. Dec. 1. n. 9. de rescrip. Gi-
 gas de pens. q. 85. n. 10. & sapissime fuit resolutum: un-
 de cum Hieronymus Fantinus agit contra Maximilianum
 successore in Parochiali, qui non consensit pensionis
 reservationi, nec unquam soluit, debet probare, quod ei
 centum remaneant soluta pensione, ad hoc, ut possit eam
 exigere, quod autem idem Fantinus non sit restituendus
 ad possessionem Parochialis, manifeste apparet, quia huic
 nullitati pensionis ipse consensit, cum in resignatione Paro-
 chialis specialiter fuerit adhibitis eius consensus, sub
 hac conditione, seu modo, pensione reservata, dummodo
 centum remaneant pro Rectore, & in sua remittentib.
 non est ad ea dandus regressus. l. quazitur. §. si vendi-
 tor, ff. de edilitio edicto, cum aliis adductis ab Ancha.
 confil. 339. num. 10. Socin. iun. confil. 77. l. 1. Cravetta.
 confil. 114. nu. 10. & ideo debet probare pensionem fuisse
 nullam, ex aliis capitibus, ut ad Parochialem, quam
 resignavit sub pretexto valide pensionis, postea restitui, &
 in his terminis procedit Putei dec. 145. n. 2. l. 1. & R. P.
 D. mei Orani in Illerden. Canoniciatus 27. Novem. pro-
 xime praeteriti, cum aliis allegatis. Praeter ea ex abundantia
 domini dicebant ipsum Fantinum non esse restituendum,
 quia non dimisit Parochialem in sua sponte, sed per decre-
 tum appositum in provisione ipsius ad Canoniciatum, &
 Praebendam, nam fuit dictum, ut infra duos menses di-
 mitteret possessionem ipsius Parochialis, alias utrumque

Beneficium vacet ipso iure; unde cum de reum irritant appositum super: certo corpore Beneficij lapso tempore praestituto ad dimittendum inficit titulum, & possessionem, Putius decis. 50. n. 2. l. i. non potest dari restitutio, Rota dec. 2. de restit. spoliatorum in antiquis, Peregr. dec. 7. l. i. cum tu discoloratus non possit sufficere ad restitutionem in spolio, in quo requiritur tu saltem coloratus Putius decisione 99. n. 7. cum seq. li. r.

436 At ista decisio non videtur tuta, nam quamvis resignans acceptando reservationem pensionis cum dicta clausula, dummodo remaneat centum pro Rectore & adhibendo consensum tali resignationi, consentiat nullitati pensionis, si non remaneant d. centum, non tamen consentit, quod resignatio maneat valida, quinimo vult contrarium, cum resignet reservationem sibi valide dicta pensione, & non alias aliter, nec alio modo.

437 Et alias si resignatio maneret valida, & etiam si non remaneret d. centum pensio non esset nulla in totum, sed reducenda, ex quo in resignante, qui non poterat redire ad beneficium, non deficiebat consensus ad minorem summam, & sic destruerentur praefata decisiones, & aliae multae.

438 Vnde in praedicta difficultate contrarium tunc tenit Rota in vna Arcina Plebis, 4. Decembr. 1600. coram illustrissimo D. Millino, vt in sequenti decisione.

Perebat Dionysius coram me executionem literarum reservationis pensionis centum ducatorum sibi constituta, ex causa resignationis, est ius Parochialis in fauorem Bart. & quia ipso Bar. opponente fuerat resolutum, quod contra eum, qui consenserat pensionis impositioni, non poterat procedi executiue, sine iustificatione literarum, & quod clausula, dummodo remaneant centum ducati liberi Rectori, pro tempore, existenti non erat iustificata, intentauit actionem spoli, & probatis extremis, & tit. colorato petebat restitutionem ad possessionem Parochialis, & ideo dubitauit, an ei esset danda restit. in spolio, & domini consenserunt ei competere actionem spoli fundamentum resolutionis fuit, quia resignatio Dionysii in qua sit potissimum fundamentum, pro exclusione spoli, est condicionalis reservata sibi valide Pensione centum ducatorum, & non alias aliter, nec alio modo, & ideo, si pensio non est ei valide & irrevocabiliter acquisita, est etiam nulla resignatio, ex defectu consensus, & competit actio spoli, Moberdanus decis. 84. non obstat, quod hodie stante constitutione Gregoriana non competit amplius resignanti, actio spoli, nisi doceat de publicatione quia omissa hac inspectione, an per hanc constitutionem fuerit subacta actio spoli, non docto de publicatione, fuit per duos responsus, quod illa constitutio non habet locum in hoc casu, cum resignatio sit condicionalis & nulla ex defectu consensus, vt fuit resolutum in causa Brixien. Parochialis, 10. May 1589. coram illustrissimo Cardinali Plato, & in causa Vercellen. Canonica, 23. Ianua. 1598. coram D. Corduba, & nouissime in causa Hispanen. & Corduben. testimoniorum coram R. P. D. Lanceloto, placuit etiam dominis, aliud fundamentum, quod resignatio fuit nulla, quia in ea non fuit facta mentio, quod Dionysius fuit ordinatus ad tit. istius Parochialis, iuxta dispositionem Concilij Trident. c. 2. sess. 21. & hanc expressionem S. Congreg. illustrissimum Cardinalium illius interpretum censuit requiri pro forma, & non sufficere ad implementum per equipollens, & expressio, quod sibi remanebat, unde viveret, non est sufficiens, quia ex hoc non inferitur ad scientiam Papae, quod Dionysius esset ordinatus ad tit. istius Parochialis.

439 Et vide decis. t. Valentini infra adductam, 514.

In casu tamen d. decisionis Senen. quando Beneficium resignatum debeat vacare per ascensionem alterius incompatibilis, quod tempore resignationis iam obtinebat, vel postea obtinuit, etiam seclusa decreto de dimittenda, non videtur danda restitutio resignanti ad Beneficij resignati possessionem saltem hodie stante Concil. Trid. quicquid antea esset, ex quo aduersus dispositionem illius non censetur ti. coloratus, vt in terminis Reg. de triennali censuit S. Cong. in declaratione infra adducta. 11. p. c. 5. nu. 379. nisi qui postea obtinuit alterum Beneficium incompatible, iuste tunc ignoraret nullitatem pensionis, & resignationis, & sic non vacaret primum arg. c. gratia, de rescript. in 6.

In alio etiam casu non competeret restitutio resignanti, nempe, quando ipse fuit in culpa, quia sciens non habere locum tantam pensionem, sic resignat iuxta dicta infra. 11. parte capituli tertio a numero 36.

§. 4.

Quomodo in causis pensionum sit procedendum.

S Y M M A R I A.

Quomodo in causis pensionum sit procedendum, & narrata in gratia pensionis debent verificari per pensionarium, maxime parte apponentes n. 442. Refertur quaedam decisio Rota Salamantina pensionis, 18. Apr. 1572 coram D. Lanceloto, n. 443. 444. Decisio Rota Firmana pensionis, 6. Ianua. 1582. coram D. Blanehero, n. 445. Pensionarius existens in quasi possessione exigendi non tenetur in possessorio ostendere conditionem reservationis, nec verificare clericatum, & alias qualitates, & refertur decisio Rota, n. 446. Exceptio nullitatis pensionis non obstat in possessorio, nec est necessarium verificare conditionem positam in reservatione pensionis, & refertur decisio Rota, n. 447. Litera reservationis pensionis, quando agitur contra successorem in Beneficio non consentientem reservationi, debet iustificari, n. 448. & refertur decisio Rota, n. 449. Quasi possessor exigendi pensionem acquiritur per unum actum solutionis, num. 450. etiam si sit facta metu censurarum, & refertur decisio Rota, n. 451. nisi sit facta protestatio, & quod soluit metu censurarum, numer. 452. Ad hoc vt sit locus mandato de manutenendo in possessione, necessarium est ante omnia constare de existentia literarum reservationis pensionis, postea de quasi poss. refertur decisio Rota, n. 453. & concordantur duae de is. Rotaes, n. 454. In petitorio, quando agitur de nullitate pensionis debet fieri per pensionarium verificatio etiam si sit in poss. exigendi n. 455. Gratia pensionis iustificari debet, quando non agitur contra eum qui pensioni consensit, sed successorem, & refertur decisio Rota, n. 456. Quando agitur de nullitate pensionis, pensionarius tenetur iustificare suam gratiam maxime ubi pensio fuit reservata, sub conditione aliqua, veluti, dummodo non excedat tantam partem, vel alia consimili, n. 457. & 458. & refertur circa hoc decisio Rota, n. 459. Litera pensionis, & reservationis fructuum, siue modum siue conditionem contineant, iustificandae sunt, maxime, quando in eis initio pensionarii fundatur, n. 460. Pensio-

Pensionarius existens in quasi possessione exigendi, si pensio fuerit reservata dummodo mille remaneant pro Episcopo in possessorio, non tenetur probare remanere, secus si Episcopus agat petitorio, numero 461.

Onus iustificandi pensionem spectat ad pensionarium agentem, contra successorem in beneficio non consentientem pensioni, n. 462.

Pensionarius, ubi agitur in petitorio tenetur iustificare conditionem, sub qua fuit pensio reservata, numero 463.

Cum pensio est reservata sub conditione, pensionarius tenetur eam iustificare, etiamsi agatur contra eum, qui pensioni consensit, non solum in petitorio, sed etiamsi agat executive, si non est in quasi possess. exigendi, n. 464.

Stante clausula, sine retardatione arbitrio Rotæ, potest procedi retardata solutione, n. 465.

Quando gratia est conditionalis, vel modalis, licet agatur contra eum qui pensioni consensit, iustificanda est, quia consensus recipit eandem conditionem, num. 466.

Promissio, vel clausula de non petendo annullari pensionem debet intelligi stante dicta conditione, siue de facto, & non de iure, n. 467. & respondetur decisioni Rotali, n. 468.

Translatarius tenetur iustificare reservationem pensionis non solum in petitorio, sed etiamsi agat ad solutionem, nec possessio transferentis ei prodest, num. 469.

Quasi possessio exigendi pensionem non transferitur in translatarium, etiamsi ius, & proprietas transferatur, quia est quid facti, n. 470.

Si translatarius non iustificat suam gratiam, non proceditur ad executionem litterarum Apostolicarum, n. 471. & refertur decisio Rotæ n. 472.

Probatio conditionis, quod remaneant centum pro Rectore quod tantam partem non excedat, vel debet esse concludens, & plena, n. 473. 474. & 475. & non solum probatio conditionis debet esse concludens, sed est ubi agitur de probando valore affirmativæ expresso in gratia pensionis, n. 476.

Narrativa, super qua fundatur reservatio pensionis, debet plene iustificari, n. 477.

Pensionarius existens in quasi possess. exigendi per 30. annorum spatium in petitorio non debet iustificare conditionem, & narrata in reservatione, quia ex lapsu tam longissimi temporis presumuntur iustificata, num. 478.

Observantia triginta annorum præsumitur iusta, num. 479.

Solutio pensionis præsumitur continuata à tempore reservationis, stante exactione de presenti quod intelligitur quando constat de tit. & reservatione pensionis, & solum agitur de iustificatione illius, secus, quando non constat de tit. nam ille non præsumitur, neque ex decennali, nec triennali poss., n. 480. 481. & 482.

In possessorio probabile videtur præsumi tit. ex possess. longi temporis, nempe decennij, n. 483.

Pensionarium debere verificare conditionem reservationis, intelligendum est in casu nullitatis pensionis, si conditio non est vera, secus in casu reductionis, n. 484.

Onus probandi pensionem esse reducendam incumbit titulari, n. 485. & respondetur decisionib. vocalibus contrarium affirmantib. n. 486.

Declaratoria dari non potest, quoad fructus, in quibus

quis est condemnatus, si non sunt liquidati, n. 487. & 488.

Exceptio reductionis admittenda est ad impediendam executionem, etiamsi non probetur incontinenti, sed requiratur aliorum indaginem, quia oritur ex ventris supplicatione, n. 489. & 490.

Pensio reservata Motu proprio non est iustificanda, num. 491.

In pensionibus impositis super Episcopatib. Hispania non est necessaria iustificatio, quia reservantur Motu proprio, n. 492. & 493.

Secus esset si non reservarentur Motu proprio, numero 494.

Verbi, ut accepimus, & verbi, sicut intelleximus, disferentiam, & verbi, ut asseritur, n. 495. 496.

Quod narratur per verbum, ut dicitur, non est iustificandum, n. 497.

An si fletur dicta narrativa facta Motu proprio in reservatione pensionis possit probari contrarium, num. 498.

Si pensio assignatur Motu proprio ex aliqua causa, quæ non sit vera, Motus proprius facit gratiam valere, non obstante surreptione, num. 499. 500. & 501.

Clausula Motus proprius tollit surreptionem, numero 502.

Si in Motu proprio exprimitur falsa causa, vel qualitas de facto alieno, non prodest probari contrarium, num. 503.

Pensio, si assignatur Motu proprio propter merita in genere valet gratia, licet causa falsa sit, num. 504.

Facta gratia de Beneficio, cuius summam viginti, ut asseritur, non excedit, quando excessus est minimus impetranti debetur isic explicata dec. Rotæ, n. 505.

Declaratur decisio Rotæ 77. de rescrip. in antiquis, num. 506.

In pensionibus impositis super Episcopatibus Hispania, quantum pensionarius non teneatur verificare non excessum 3. part. tamen si ex adverso probatur magnus excessus, erunt surreptitæ, numer. 507. Valor narratus in gratia, etiam Motu proprio facta, est probandus, quando ex adverso probatur contrarium cum errore notabilis quantitati, n. 508.

Expressio valoris Beneficii de quo sit gratia requiritur, secundum regulas modernas, n. 509.

Clausula Motu proprio, quid operetur, n. 510.

Pensionarius tenetur probare poss. vel bonum ius illius, qui primo consensit pensioni, nisi esset eius successor in iure illius, n. 511.

Pensio peti non potest ab eo, qui non est vel successor in ius, vel possessionis consentientis, n. 512.

Successor potest docere de non iure possessoris qui consensit pensioni, n. 513.

Resignatarius non obstante consensu, acceptione, & approbatione iuris resignationis, potest dicere de nullitate pensionis, si vult probare non ius, vel falsitatem causæ, & refertur decisio Rotæ, n. 514.

Semel imposita pensione non potest postea in iudicio executionis allegari resignantem nunquam habuisse ius, num. 515.

In commissionibus super nullitate, vel reductione pensionis à Papa reservare solet poni clausula, sine retardatione solutionis pensionis, ob reverentiam litterarum Apostolicarum & fraudes recusantium solvere etiamsi non adsit quasi possessio exigendi, numer. 516. & 517.

Clausula supradicta limitat, & suspendit iurisdictionem iudicis commissionis, ita, ut iudex non possit procedere

re, nisi prius soluta pensione, n. 518. & 519. Clausula supradicta operatur, ut non obstante dicta commissione nullitatis executor datus in literis seu in processu fulminatio possit procedere lite pendente ad executionem pensionis, quod procedit etiam facta inhibitione vigore talis commissionis, numer. 520. & 521.

Clausula supradicta enervat vim inhibitionis, numer. 522.

Non obstante dicta clausula, pendente lite, & inhibitione non potest procedi ad executionem pensionis, maxime si in iudicio executivo fuerit appositum de dicta pendencia litis, n. 523. & 524.

Pendente causa nullitatis seu reformationis coram Ordinario absque commissione non impeditur executio literarum pensionis, n. 525.

Clausula sine retardatione solutionis aliquando ponitur arbitrio Rota, n. 526.

Commissio habens clausulam, sine retardatione, arbitrio Rota intelligitur, prout de iure, n. 527.

In pensionibus reservatis per inferiores, Papa non apponitur supradicta clausula, n. 528.

Casus in quibus dicta clausula apponi solet, n. 529.

Practica Hispania in materia pensionum, n. 530.

Executor literarum debet esse Canonicus Ecclesie Cathedralis, vel positus in dignitate, n. 531.

In primis presentande sunt coram executore literae originales, seu processus fulminatus, in quo ipse litera sunt insertae, donec pars opponat, n. 532. & 533.

Registrum Apostolicum fidem facit, saltem in Curia, numer. 534.

Presentatis literis pensionarius petit dari mandatum contra possessorem Beneficii pro tot ducatis, numer. 535.

Quod iudex dat insertis literis, mandando possessori, quatenus infra talem terminum solvat, numer. 536.

Mandato intimato, & in termino reproducto, & accusata contumacia potest statim iudex absque alia verificatione dare sententiam declaratoriam contra consentientem pensioni, quicquid dicat Iheronimus, numer. 537. & 538.

Si agitur contra successorem aut reservatio est conditionalis, debet pensionarius coram executore probare se esse in quasi possess. exigendi, alias tenetur literas iustificare aut verificare conditionem, numer. 539. Non est necessaria alia citatio ad sententiam ex quo ille fuit citatus generaliter ad totam causam, n. 540. & 541.

Nec tunc est necesse facere citationes per edictum, n. 542. Nec in stratis, nisi illa essent assignata, n. 543. & 544.

Citato comparente, & allegante contra executionem aliquam rationem legitimam, ut solutionem, debet ei assignari terminus brevis arbitrio iudicis cum sit probanda incontinenti, n. 545.

Idem si allegaret remissionem pensionis, aut redemptionem vel aliam exceptionem notoriam, vel quae posset incontinenti probari, & non indigeret longiori indagine, n. 546.

Si allegaret nullitatem, surreptionem, vel aliam exceptionem requirentem altiore indaginem, debet reservari iudicio ordinario, n. 547.

Quando exceptio requirit altiore indaginem, relinquatur arbitrio iudicis, n. 548.

Resolutiones Rota, numero 549. 550. 551. & 552. ubi habetur, quod exceptio extinctionis pensionis, super qua non est indicatum, non impedit solutionem, & manifestationem.

Id solum admittitur, quando post casum extinctionis pensionarius esset in quasi possess. alias videtur admi-

tenda exceptio extinctionis, dummodo incontinenti probetur, nam non requirit altiore indaginem, numer. 553. cum seqq.

Nullitates orientes ex ventre discutiende sunt in peritorio stante quasi possess. exigendi, n. 554.

Quando exceptio non requirit altiore indaginem sed altior indagine oritur ex replicatione pensionarii, non est reservanda ad peritiorum, numer. 557. 558. 559.

Exceptio, quod beneficium erat gravatum alia pensione, de qua non est facta mentio, regulariter non impedit executionem, nam requirit altiore indaginem, n. 560. 565.

Non valet 2. pensio, non facta mentio de prima, numer. 561. etiam quod 1. sit conditionalis, numer. 562. resolutio Rota, numer. 563. & etiam quando prima est perpetua, numer. 564.

Excipiens contrariam pensionem, seu illam impugnans ex eo, quod non fuit facta mentio de prima, tenetur probare, quod tempore secunda prima erat reservata, & quod erat valida, n. 565.

Si citatus diceret se non possidere Beneficium, super quo pensio est reservata aut qui consensit pensioni, non habuisse possess. vel bonum ius illius pensionarius debet probare, n. 566.

Illo non comparente, seu id non negante, non est necessaria ista probatio, n. 567. cum seq.

Parte non opponente, iudex non debet petere legitimacionem personarum, n. 569.

A sententia in iudicio executionis pensionis non datur appellatio suspensiva, n. 570. & quae clausula tunc ponatur in commissione appellationis, numer. 571. & 572.

Clausula sine prauidicio legitima executionis operatur, quod commissio appellationis non suspendat, nec impediatur, quin iudex, a quo procedat ad ulteriorem executionem, licet non opereatur, quin iudex, ad quem, non possit renovare iniuste gesta per illum, numer. 573. decisi. Rota, n. 574.

Ut pensionarius possit declarari incidisse in excommunicationem, debet esse elapsus mensis a termino solutionis, numer. 575.

Ut ad declaratoriam incursum poenarum, de quibus in literis procedi possit, opus est literas pensionis esse intimatas titulari, si est successor consentientis, aut non per se ipsum sed per procuratorem consensisse, numer. 576. & 577.

Debet fieri intimatio literarum per Notarium data copia, si petatur, numer. 578.

Quamvis litera non sint intimatae titulari etiam successori poterit executor dare sententiam contra eum, qua ei mandet, quod infra certum terminum solvat, numer. 599. & idem ubi non esset lapsus mensis, numer. 580.

Etiam literis intimatis non incurruntur poena excommunicationis, & privationis, de quibus ibi, nisi pensionario volente, & declarante n. 581. & requiritur declaratoria excommunicationis, & quod pars ea utatur, n. 581.

Executor non potest ponere sequestrum super fructibus Beneficii pensione gravati, numer. 582. & 583. ubi ponitur resolutio Rota, post sententiam tamen posset poni, numer. 584.

Executor absolute committit vices suas sub executori ex clausula, ceterum, n. 585.

Ad denuntiationem, publicationem excommunicationis requiritur declaratoria illius, nec ex eo causa efficitur appellabilis, n. 586.

Huic declaratorio seu excommunicationi non obstat decretum Concilii Tridentini, 25 c. 3. n. 387.
De processu, & modo procedendi in possessorio pro pensione remissione, n. 588.

442 **A**d tertium, quomodo in causis pensionis sit procedendum, dicendum est in primis, quod narrata in gratia pensionis debent verificari per pensionarium, maxime parte opponente, quando non agit contra eum, qui pensioni consensit, sed contra successorem, etiam si executiue agat ad solutionem si non est in quasi possessione exigendi. Vultus in *prae. l. 3. c. ult. n. 1.* Hier. Gabr. in *conf. 181. l. 2.* Flam. Parif. de *resignatione beneficiorum*, l. 6. q. 2. n. 65. & 107. & 9. 4. n. 44. Salust. Tiberius in *practica*, Auditores Camerae, l. 3. c. 1. n. 10. & c. 3. n. 15. Ant. August. in *Epitome dec. manuscriptis*, tit. de *solutionibus*, & clausula sine retardatione, Mohedan. dec. 25. de *renuntiatione*, alias 304. & dec. 9. de *causa possessio*. Casar de *Grassis* dec. 58. n. 4. Rota dec. 310. n. 30. p. 1. d. uers. & dec. 412. in vna Salamantina pensionis, 23. Ian. 1574. eadem i. p. dec. 221. n. 4. in alia Salamantina pensionis 9. Martij, 1583. 2. par. d. uers. & fuit resolutum in alia Salamantina pensionis, 18. Aprilis 1572. coram D. Lanceloto, ut in dec. sequenti.

443 Quoad primam partem dubij domini distinguuntur, si liquidem pro parte D. Francisci fuit actum ad solutionem pensionis possessorio adipiscenda, vel executiue, quod tenetur verificare omnia narrata par. opponente iuxta doctrinam Imole in c. super literis n. 19. de *rescrip.* parte vero non opponente tenetur verificare ea solum, quorum falsitas vitiat gratiam, vel quorum expressio facilius mouit Papam ad concedendum, & propterea fuit conclusum, quod probatio dispensationis fuit necessaria, cum alias notorie constaret de ipsius inhabilitate ob eius confessionem, familiaritas vero Cardinalis, quia saltem facilius mouit Papam ad concedendum est necessaria, cum sit narratio facti proprii, cuius expressio diceretur dolosa, si non verificaretur; excessum non fuisse necesse probare, si non adessent verba, ut asserit. Clericus probatio, ex quo non est expressus in literis, non fuit visa etiam necessaria, si verum fuit actum possessorio retinenda, vel recuperanda, tunc non tenebatur illa verificare, quia cum possessione sufficiunt literae; an autem in hoc casu quasi possessio D. Franc. contra praedecessorem D. Alphonsi noceat ipsi D. Alphonsi nihil resolutum. Quo vero ad 5. par. dubij placuit D. resolutio alius facta coram R. P. D. Cora 29. Ian. 1565. in causa Firmana Salis. scilicet, quod censura tunc possunt per p. iustificari ex nouiter deductis, quando altera pars & de nouo aliquid producit. An autem intret hac resolutio, nihil conclusum, prout nihil fuit resolutum circa 5. partem dubij.

444 Circa quam dec. 79 vide d. j. 6. p. c. 2. n. 162.

445 Et in vna Firmana pensionis. 6. Ian. 1582. coram D. Blancheto, fuit resolutum, Odoardum teneri soluere pensionem non verificata narratiua, quia Marcus est in possessione exigendi, quae donec ipse petat canonizationem suae gratiae suffragatur & liberat eum ab onere probandi. Secundo, quod habet confessionem Odoardi, cum in eadem supplicatione vterque sit orator, & hac confessio facta in precibus sufficit contra ipsum, licet non contra successorem, l. cum pretium C. de liberali causa, & releuat Marcum ab onere probandi, quod cum procedat quando in alia supplicatione express. est de valore, multo magis cum in eadem, &c. Et in vna Ancorana Pensionis 15. Iunij, 1587. coram D. Plato, fuit resolutum, Pensionarium existentem in quasi possessione exigendi, non teneri in possessorio ostendere literas reservationis, nec verificare Clericatum, & alias qualitates suas, &c.

Et in vna Foroliuina pensionis, coram D. Pen. 447

na fuit resolutum, Non obstat exceptio nem militaris pensionis in possessorio, nec esse necessarium verificare conditionem positam in reservatione pensionis, licet, si constet non esse adimpletam solutio pensionis non constituat in possess. respectu successoris, alias sic.

Fuit etiam resolutum in vna Casaraugustana pensionis 20. Decem. 1591. coram D. Pamphilio, ut in seq. dec. Fuit resolutum sententiam declaratoriam incursum censurarum ad sanorem Io. Marci extra Rotam latam, tanquam notorie iniustam esse reuocandam, ex eo, quod litera reservationis coram Audiore Camerae, quatenus in eis Io. Marcus asserit se decretorum Doctorem, & ad eius vitam obtinere in commendam Archidiaconatum Ecclesiae Casaraugustanae, non fuerunt iustificatae, prout iustificari debuerunt, cum ageretur contra successorem in Beneficio, qui non consenserat reservationi pensionis, ad notata per Io. And. in c. 1. de litis contestatione in 6. Abb. in c. fin. col. 1. de praesump. Fel. in c. constitutus de *rescrip.* Parif. *conf. 49. n. 30. l. 4. & habet locum etiam, quando proceditur executiue, quia semper in qualibet gratia subintelligitur clausula, si prius veritate nitantur*, c. 2. de *rescrip.* & tradit Moheda. dec. 304. praesertim si ante oppositionem Pastoralis, quod non procedatur ad sententiam declaratoriam, cum gratia non esset iustificata, Imola in c. super literis col. 3. de *rescrip.* & fuit decisa coram Illustrissimo D. Cardinali Lanceloto de anno 1572. in vna Salamantina pensionis, & alias saepius.

Fuit etiam resolutum in illa Salamantina pensionis, 26. Martij 1593. supra deducta nu. 424. & in aliis decisio. de quibus infra.

Et quasi possessio exigendi pensionem acquiritur per vnicum actum solutionis, Salust. & Tiber. d. c. 3. ad fin. in additione, quicquid alias velit Flores q. 2. n. 25. Etiam si sit facta metu censurarum. Rota in causa Lucana pensionis, 4. Iunij 1574. coram D. Lanceloto, quae habetur i. p. d. uers. dec. 196. & in vna Recanaten. transactionis de anno 1593. coram D. Gypso, & in vna Corduben. decimarum, 25. Octobris eiusdem anni, coram D. Seraphino, quicquid teneat Gul. Benedict. in *rep. cap. Rainius de testa. verb. si absq. liberis 2. de fideic. substitutione* n. 38 nec id negat Gigas q. 36. nam non agit de possessione, nisi sit facta cum protestatione, quod soluit metu censurarum, nam solutio facta cum ista protestatione non constituit pensionarium in quasi possessione exigendi, Achilles, dec. 423. seu 11. de *pensio*. Caputaquen. dec. 330. p. 2. Rota in d. Lucana, & Recanaten. & Corduben. & in causa Paten. Pensionis 5. Deceb. 1594. coram D. Pamphil. in qua fuit resolutum: Quod, ut sic locus madaio de manutendo in pensione est necessarium constare ante omnia de existentia literarum reservationis pensionis postea de quasi possessione. Achilles dec. 4. de *rescrip.* & d. dec. Lucana, in principio. Quae quasi possessio exigendi pensionem super fructibus Episcopatus non acquiritur per solutiones factas ex fructibus illius per Curiam Regiam sede Episcopali vacante, cum non fiant per habentem titulum &c. Nec ex commissione de soluendo data per ipsum Episcopum, quia aliud est soluere, aliud madaio, soluere maxime cum sit cum protestatione, quod per illam nullum ei fiat praedictum, quia facit metu censurarum, &c. Nec Probatur quasi possessio, ex confessione antecessoris, ut alias fuit resolutum, nec ex solutionibus factis per illum, de cuius mandato non constat: Rota enim non sequitur decisionem Rota secundam. de causa

GRACIA
de
Benef.

G. M.
15.

possessio. in antiquis, quam sequitur Gambarus de officio legat. il. 6. q. 18. & 36. nisi concurrentibus, admittuntur. *Verallus* l. 1. dec. 321. in manu scrip. *Rota* in d. Lucana, & sic fuit denegatum mandatum de manu tenendo.

454 Sed quia ista decisio Paten. & quatenus ait in possessorio debere constare ante omnia de existentia literarum reservationis pensionis ex dec. 4. *Achil. de rescrip. Mando. reg. 3. quest. 7. num. 3. Marches. de commiss. appellationis, num. 37. aduersatur* decisione Anconitanæ, de qua supra n. 446. Obiter aduerte sic concordandas esse, vt debeat constare de reservatione pensionis saltem per supplicationem, licet non sit necessarium ostendere literas expeditas, *Buc. de stylo Curia Audit. Camera, cap. 24. vers. & quoniam, Salut. Tiber. d. 13. c. 3. num. 15. & 6. cap. ad fin. & vide aliam decisionem in ista causa Paten. de qua infra n. 551.*

456 At in petitorio, quando agitur & de nullitate pensionis debet fieri prædicta verificatio per pensionarium etiam si sit in possessione exigendi, ad *Cæsar. de Grassis, 101. n. 11. & 103. n. 8. & fuit resolutum* in d. Firmana pensionis, & in vna Reatina pensionis, vnde decimo Martij 1588. coram Domino Pamphilio, vbi fuit resolutum, reservationem pensionis non suffragari ante reservationis iustificationem, & in Salamantina pensionis 26. Martij 1593. supra adductam n. 424. & in vna Cessanatem. pensionis 24. Ian. 1594. coram D. Gypso in qua fuit resolutum, Gratiam pensionis iustificari debere, quando non agitur contra eum qui pensioni consensit, sed successor cui successit obycere pensionem esse nullam absq. eo, quod teneatur aliud probare: habet enim intentionem de iure communi fundatam, vt *Eccelesiast. Beneficia sine diminutione conferantur, & sic Miles professor Hierosolymitanus, & sic incapax pensionis & Beneficii, c. Beneficium de regularib. in 6. Guidob. dec. 138. debet ostendere ad pensionem, de qua agitur retinendam secum fuisse dispensatū, nec quasi possessio exigendi dictam pensionem ab onere probandi ipsum releuat, Gigas de pensio. q. 47. Putius dec. 247 l. 1. Moheda. 158. quia possessio tantum operatur, vt donec lis per tres conformes fuerit decisa, non reuertatur solutio, vt fuit pluries resolutum, & Gigas, Mohedanus, & alij loquuntur, quando agitur super solo possessorio, non vero quando de nullitate in petitorio, nec dispensatio ad retinendam aliam pensionem super alio beneficio, dummodo non excederet summam ducentorum ducatorum, sufficit quo ad istam, etiam si simul iuncta non excedant d. summam ducentorum ducatorum, nec potest dici Papam dispensasse ad istam pensionem per illa verba in ea posita, nos enim tunc, vt pensionem prædictam cum Prioratib. & Beneficiis d. Hospitalis retinere valeas, dispensamus, quia hæc dispensatio concessa est, vt possit retinere etiam Prioratus, & præceptorias d. ordinis, præsupponendo, quod ad pensiones esset prius dispensatus, vt ipse narrauerat, & qui supponit, non disponit, *Rota de procuratorib. 23. in antiquis, Alexander conf. 126. n. 5. l. 5. &c.**

457 Et in vna Brixien. pensionis 38. Nou. 1594. coram D. Millino. fuit resolutum, quod, quando datur de nullitate pensionis pensionarius tenetur iustificare suam gratiam, &c.

458 Quod maxime procedit, & vbi pensio fuit reservata sub conditione, verbi gratia, dummodo remaneant centum pro Rectore, seu mille pro Episcopo, vel dummodo tantam partem non excedat, vt in Paduana pensionis 17. Decemb. 1579. & 28. Iunij 1581. coram D. Rubens. vt in dec. sequentibus.

Fuit resolutum, quod in primis, & ante omnia debet constare de solutione stante clausula, sine retardatione, quod si de solutione constet, tunc non est dubium quod litera sint iustificæ ad e. non obstante quasi possessione, quia sumus in petitorio in quo quasi possessio non sufficit, sed animaduertendum est, an litera contineant modum, vel conditionem, quia si conditionem sunt iustificandæ, circa modum est difficultas. In eadem 28. Iun. 1581.

Fuit dubitatum in causa Paduana pensionis stantibus resolutionibus in causa factis & oppositionibus. D. Gelafy contra literas pensionis, & reservationis fructuum, ad favorem R. D. Aloisij expeditas, an litera contineant modum, vel conditionem, ita quod illarum iustificatio ad eundem Aloisium pertineat & 28. Iunij 1581. fuit conclusum sine difficultate onus iustificandi literas huiusmodi reservationis pertinere ad Reuerend. D. Aloisium Iustinianum, prout etiam alias fuerat resolutum, siue enim litera prædicta contineant modum, siue conditionem, utroque casu sunt iustificandæ, vt sunt iure notissima, cum D. Aloisius funder intentionem suam in dictis literis, vt per Ioannem Andreau in c. 1. de litis contestatione leg. 6. Felin. in c. constitutus in principio, de rescriptis cum vulg. nec obstat, quod dictio, dummodo, regulariter importet modum, non conditionem vt congerit Tiraque. de retractu. §. 8. glossa 8. nam in casu isto multa concurrunt ex quibus aliud dicendum est, quoniam in primis prædicta dictio est adiecta in ipsa reservatione pensionis, ac fructuum & per consequens est adiecta rei imperfectæ, & ita importat conditionem, vt habetur per Tiraque. in loco superius allegato, est etiam modus non dispositionis, sed executioni eius adiacens determinatio, vt per Baldum in l. penultima, n. 25. C. de condit. infer. Secundo, quia sumus in rescripto gratioso, Putius conf. 36. de priuilegiis, quicquid tamen sit de efficacia huiusmodi dictionis, dummodo an importet conditionem, vel modum, dixerunt Domini, quod ad effectum, de quo agitur, iustificandi scilicet gratiam nullam esse difficultatem, quod narratina est probanda *Cres. & Mohedan. in dec. allegatis, præsertim stante quod in literis dicitur, vt assensu, Calder. conf. 8. de rescriptis, Felin. cap. ad aures, col. 6. vers. 7. concl. 10. post principium, eodem tit. neque urget, quod illa sit adiecta manu Datarij, ita quod non videatur narratina partis, & per consequens non sit iustificanda, quia fuit responsum constare ex literis, de quarum iustificatione agitur esse narratiuam impetrantis, præterea stante etiam consensu partium, super d. dispositione omnia in causa opposita sunt verificanda, tanquam pars gratia per ea que supra deducta fuerunt cum multis alijs per Gabrielem allegatis.*

Et in vna Vercellen. pensionis 25. Iun. 1592. coram D. Mantica, fuit resolutum, Pensione reservata super Episcopatu, dummodo mille remaneant pro Episcopo, pensionarium existentem in quasi possessione exigendi non teneri in poss. probare remanere, licet secus, si Episcopus agat in petitorio, nam an exigendum existens in possessione non tenetur probare narratiuam, vt fuit resolutum in dicta Firma. in petitorio vero eo ipso, quod Episcopus negat debere pensionem, seu ait esse nullam, pensionaria debet probare narrata sua gratia, &c. etiam si sit in poss. exigendi, &c.

Et in vna Vicens. pensionis 13. Mar. 1595. coram D. Seraphino fuit resolutum, Onus iustificandi pensionem spectare ad pensionarium agentem contra successorem in Beneficio, qui non consensit, tum etiam quia pensio est condicionalis propter clausulam, dummodo remaneant centum pro Rectore, prout fuit sapius resolutum in Paduana, & Vercellæ, & vltimo in Salamantina coram Gypso,

Gypso, & hoc casu nō sufficeret semiplenam probationē sed requiri plenā, Moheda, dec. 148. & in vna Clusina pensionis de anno 1573. & in alia Oppiden. 3. Iunij 1585. &c.

44 Et in vna Milevitana pensionis 27. t. Iunij, & 28. Nou. 1597. coram D. Lita fuit resolutū, pensionariū, ubi agitur in petitorio, teneri iustificare conditionem, sub qua fuit pensio reservata, dummodo illa, & alia forsan assignata medietate fructuū non excedat, & ita probare cōcludenter valore Beneficii deductis onerib. de tempore reservationis, ostendendo illud pensio. nō esse gravatū ultra medietate, ut fuit resolutū in d. Paduana, & Verellen. & in causa Brixie pensionis. 28. Nou. 1594. coram D. Millino, neq; obflare, quod dans de nullitate reservationis, pensionis nullitatem probare tenetur, quia nō procedit, ubi reservatio est conditionalis, & agitur in petitorio, in quo iurari sufficit dicere pensionē nullā absq; eo, quod aliquid probet, nam in eo fundatam habet sua intentionē, quod Beneficiū Ecclesiastica sine diminutione conferri debent, ut in dictis causis, & in aliis pluribus fuit dictum, neque ex cursu temporis. 30. annorum iustificatam pro ipsius gratiam huius reservationis, quia a tempore expeditionis liter. de ann. 1578. non a sunt 30. anni, nec aliquod fundamentum respectu huius iustificationis fieri posse super testib. rū quia non percurrit tempus appositionis d. clausula, & nihil dicitur de deductione onerum, que tamen sunt deducenda, ut fuit dictum in illa Monopolitana pensionis 17. Maij 1596. coram Orano.

Et tunc, cum pensio est reservata sub conditione 44 pensionarius tenetur eam iustificare, etiam si agatur cōtra eū, qui pensioni cōsensit, nō solū in petitorio, in quo id procedit, etiam si sit in possessione exigendi iuxta d. sed etiam agat executivē si non est in quasi poss. exigendi Cass. dec. 10. de rescrip. Gigas 9.85. n. 10. & 9. ult. n. 15. quia ille consensus intelligitur præstitus sub eadem conditione, & recipit eadem conditionē, sub qua pensio est reservata, ut resolutū in d. Sala. pensionis de anno 1593. sup. adducta. n. 424. & in vna Lunen. Saranen. pensionis t. 15. Feb. 1593. coram D. Serap. in qua fuit resolutū, si tunc commiss. cū clausula sine retardatione, arbitrio Rotæ posse procedi retardata solutione, quia, quamvis vel propter quasi poss. exigendi, vel propter reverentiam litterarū Apostolicarū, quando sunt expeditæ, soleat apponi clausula sine retardatione, & cōtra cōsentientē pensioni procedatur ad executionē, etiā sine ulla iustificatione liter. Moh. dec. 331. Guidob. 141. maxime si sit oblig. Cameralis, hoc tamē procedit quando gratia est pura, secus si sit cōditionalis, quia tūc consensus recipit eandem conditionē, & ideo qui agit ad pensionem debet iustificare cōditionē illam, dummodo remaneant centum pro Rectore, nam dictio dummodo importat conditionem, cum sit adiecta dispositioni, non autē executioni, ut in Paduana pensionis, nec ista qualitas est iustificata ex confessione Rectoris, qui in eadem supplicatione exprimit valorem ad 180. quia est facta expressio per modū negatiuū, & per nō expressū, & sic non cōcludit, quod eam sumam ascendat, ut pluries fuit resolutū, nec obstant aliqua solutiones, forsan factæ, quia omnia gesta fuerunt metu censurarum, & contradicente Rectore, & ideo non constitutum in quasi poss. exigendi, que sit considerabilis ad hunc effectum, & ideo esse locum arbitrio, quod debet esse iuri consonum, &c.

46 Idem fuit resolutū in vna Aretina pensionis 26. Iū. 1600. coram D. Millino, t. ut in dec. seq. D. consuevit esse super sedendum in ulteriori executione, donec Dionysius iustificet, quod Bar. remaneant centū ducati liberi. Fundamentū resolutionis fuit, quia, licet cōtra cōsentientē pensioni procedatur executivē, & sine iustificatione liter. Moh. d. 133. Guidob. d. 145. præsertim si tunc ob-

ligatione Camerali, tamē hoc procedit quando gratia est pura, secus vero si cōtineat conditionem & modū, & non liberat ab onere iustificandi. Vnde stante d. clausula dūmodo remaneat centū ducati liberi pro Rectore agēs ad pensionem debet iustificare, quod remaneant Rectori centum ducati liberi, ut fuit resolutum in causa Lunen. Saranen. pensionis, 15. Feb. 1593. coram D. Serap. & postea 26. Martij, eiusdem anni in causa Salam. pensionis, coram D. Gypso, & fuerit prius resolutum in Clarina pensionis, 9. Nou. 1573. coram Cardinali Lancello. & consequēter, cum ipsa clausula non sit iustificata, non debet procedi ad executionem; non obstat, quod cum in eadem supplicatione vter que sit orator, expressio valoris in eo contenta inducit etiam confessionem Bar. & releuat Dionys. ab onere iustificandi, quia expressio est facta per modum negatiuū, videlicet, quod ista Parrochialis non excedit ducatos 250. & ideo nō cōcludit, quod Rectori remaneant centū ducati, & fuit resolutum in d. causa Lunen. Sarc. præsertim cum valor debeat probari deductis oneribus ut fuit resolutum in causa Oppiden. pensionis 3. Iunij 1585. coram R. P. D. Pamphilo.

467 Vnde etiam promissio, t. vel clausula de non petendo annullari pensionem, &c. debet intelligi stante d. conditione iuxta d. Rotā in causa Rom. accessus 16. Iun. 1569. coram D. Cota, ubi fuit resolutum promissionem de non petendo pensionē annullari debere, intelligi de facto, non de iure per gloss. verbo cōtradictores, in c. pro illorum de præb. & si Papa non da pensionem, nisi cum illa clausula, dummodo medietate fructuū nō excedat, ideo omnes alias clausulas, & permissiones intelligi stante d. qualitate, &c. Et in Placentina pensionis 21. Iun. 1593. de qua infra 6. p. 63. n. 91.

Accedit, quod tradit Flam. parif. de resignatione Beneficiorum, lib. 6. q. 3. n. 8 & 9.

468 Neque obstat dec. Placentina Decanatus t. 10. Nou. 1595. coram D. Penna infra adducta 4. p. 63. n. 52. quia ibi non agitur de refer. pensionis conditionalis, & verba decreti erant amplissima, & cum clausula, quod non posset dari de obreptione, & subreptione, & clausula sublatā, &c. Rursus t. traslatarius tenetur iustificare refer. pensionis non solum in petit. sed etiam si agat ad solutionem, nec possessio transferentis ei prodest, quia non transfertur in traslatariū, quia est quid facti, & in translatione pensio constituitur noua pensio antiqua extincta, ut supradictum fuit, n. 25. Veltrius in præc. l. 3. c. ult. n. 2. & ita fuit resolutum 470 in t. vna Brix. pension. 23. Maij 1594. coram D. Millino, in qua dixerunt D. quasi possessionem exigendi pensionem non transferri in traslatarium, etiam si ius, & proprietates trāsferatur, quia est quid facti, & in translatione pensionis antiqua extinguitur & noua constituitur video non esse dandum de manutenendo mandatum traslatariis Cephal. conf. 479. & ad dec. in causa Bonon. pensionis 17. Maij. 1593. coram eodem D. Millino in qua fuerat, resolutum pensionis executionem concedi cessionario illius, qui erat in quasi possessione exigendi, Rom. conf. 38. Par. conf. 107. n. 90. lib. 3. & etiam traslatario, quia quando transferens est in quasi poss. exigendi, datur traslatariis clausula sine retardatione solutionis, etiam quod ipsi non excegerint, Anton. Aug. in Epit. tit. de translatione pensionis, vers. clausula sine retardatione, &c. fuit responsum, quod ibi ex eo potissimum fuit ita decisum, quod traslatarius non tenebatur iustificare literas transferentis, quia præsumebantur iustificata ex obseruantia, elapso longissimi temporis, &c.

Idem fuit resolutum in causa Callaguritana t. pensionis, 2. Martij 1598. coram D. Corduba, & in vna Lauden. translationis pensionis, 29. Martij

CLAUCLA
de
Benef.

G. M. I.
15.

1599. coram D. Penna, in qua fuit dictum: *Quod si translatus non iustificat suam gratiam, non proceditur ad executionem litterarum Apostolicarum, & quod non erat locus arbitrio, ut procederetur sine retardatione, quia translatus non erat in quasi possess. exigendi, & cum ageretur contra successorem, gratia transferentis iustificari debebat ut in d. Brixien. & vi censeretur iustificata possess. antecessoris deberet esse longissima, nempe 30. annorum, &c.*

Idem in causa Neritonens. pensionis, 5. Nouembris. 1601. coram D. Lita, in qua fuit conclusum, pro renouatione sententiae Auditoris Camerae, quia condemnauit ad solutionem per. tulitque sententiam declaratoriam ob non solutam pensionem translatus Cardinalis Madrucij quod facere non potuit ante reservationis iustificationem, nam fuit reservata dummodo remaneant mille pro Episcopo, Cassadorus decisione decima numero octauo de rescriptione & in d. Milenitana pensionis 28. Nouembris 1597. Nec ad effectum mandati, de manutenuendo in executione pensionis innare potest translatus possessio, in qua erat Cardinalis, quia illa ad translatus non transiit in d. Brixien. pensionis, nec respectu iustificationis d. clausula innat d. possessio Cardinalis, cum requiratur pacifica possessio transferentis per triginta annos, ut in d. Brixien. & Laudens. nec obstat, quod d. pensio fuerit reservata Cardinali Motu proprio ut de tempore, quo Episcopatus vacabat, & sic videamur versari in casu reductionis pensionis, & non nullitatis dato quod non superessent tot fructus, qui sufficerent pro integra satisfactione d. pensionis deductis Mille pro Episcopo, & oneribus, quia quicquid sit, semper verum erit dicere dictam sententiam declaratoriam non posse sustineri, cum dato, quod pensio sit reducibilis, & nonnulla, non debuerit cōtra Episcopum ferri declaratoria, ob non solutionem integram pensionis vel partis illius, antequam in actis liquidatum esset, pro qua summa illa sustineretur, & esset, debita, ut tenuit Rota in Corduba. i. redemptarium 27. Iann. 1595. coram D. Pamphilio, & in V. alentina decimarum, 20. Nou. 1598. coram D. Lancelloto, &c.

Et probatio d. conditionis, quod remaneant centum pro Rectore, seu mille pro Episcopo, vel quod tantam partem, non excedat, &c. debet esse concludens, & plena, ut fuit resolutum in Clusina pensionis coram Domino Lancelloto, de anno 1573. quae habetur prima parte diuersorum decisione 380. Nam. Paris. d. libro sexto quaestione secunda, numero 25. & Zech. de Beneficiis pensionibus capite undecimo numero sexto & in vna Oppiden. pensionis, 3. Iun. 1585. coram Domino Paphilio ut in sequenti decisione. Dixerunt Domini clausulam dummodo singulis Rectores centum ducati similes liberi annuatim remaneant, appositam in reservatione pensionis, de qua agitur, non fuisse verificatam, quia non offertur aliqua probatio, quae sufficiat, cum hoc casu requiratur plena, & concludens, Moheda decisione, 148. & in propriis terminis huius clausulae fuit resolutum in vna Clusina pensionis coram Illustrissimo Lancelloto 9. Nouembris. 1573. & passim seruat Rota, etenim instrumenta locationum non probant valorem, Cassadorus decisione vigesima numero secundo super regulis, & si sint geminata, Sarnen. in reg. de valore qu. vltima in fine maxime quia est probandus deductis oneribus Felin. in capit. aures sub. numero 13. de rescript. Sarnen. d. quaestione vltima, in huiusmodi quidem instrumenti locationem non habetur ratio onerum, Ferrerius conf. 541. numero. 16. libro secundo accedit etiam, quod non percurrunt tempus reservationis pensionis, prout requirunt, Oldradus conf. 85. Cassadorus decisio-

one 19. in fine super Regis, Fel. in c. eam te col. fi. & in d. cad. aures. col. penul. de rescript.

Idem fuit resolutum in Vicens. pensionis, 1. de qua supra n. 461. & in Mileuit. de sup. n. 463. & in vna Inter. pens. 23. Iann. 1602. coram D. meo Corduba. Et non solum ubi agitur de probatione conditionis, requiritur plena, & concludens probatio, sed etiam ubi agitur de probando valore affirmatiue expresse in gratia pensionis, quae fundatur super narratiua eius, ut fuit resolutum in vna Asc. lana pensionis, 23. Iunij 1573. coram Domino Orano infra adducta, n. 527. & in vna Rauenn. pensionis, 20. Iun. 1597. coram D. Lita, in qua fuit decisum, litteras reservationis pensionis Ioan. Bap. non esse iustificatas, respectu valoris Benef. narrati ascendere ad summam ducatorum 170. annu. de Camera, quae narratiua super qua fundatur reservatio pensionis, & sic ipsa gratia iustificari debet plene, & non semiplene, prout alias sufficeret, ubi narratiua non esset fundamentum gratiae, Rota diuers. decis. 268. p. 1. & debet probari de tempore reservationis, Caputaqu. decis. 330. p. 3. & fuit dictum in Conchen. Archipresby. 11. Decem. 1592. coram D. Penna, nec probatur per confessionem aduersarii qui narrauit per non excessum, qui potest verificari, etiam si non ascenderet ad summam decem ducatorum, nec obligationes pro fructibus, & arrendamentis illum probant, maxime, cum sit probandus deductus oner. b. &c. Quod autem dictum est pensionariū in petitorio debere verificare conditionem & narrata in reservatione, etiam si sit in quasi possessione exigendi, intelligendum est, nisi per longissimum temporis, puta triginta annorum fuerit in tali possessione, nam gratia, & eius narratiua praesumitur iustificata, ex obseruantia, & lapsu longissimi temporis, ut fuit resolutum in vna Lucana Decem. 21. Maij, 1578. coram sanctis Clemente VIII. quae habetur 1. p. diuers. decis. 534. & in Porta regren. Parrochialis, seu v. nionis 15. Iann. 1590. coram D. Orano, in qua 16. Decem. 1594. coram D. Iusto, fuit dictum. Quod obseruatia triginta annorum praesumitur iusta, Cornetius col. 285. in fine. 13. Aym. conf. 150. n. 5. & praesumuntur omnia interue. nisse, & habita ex antecedenti rit. seu causa, Paris. conf. 8. n. 13. li. 4. Socinus conf. 15. lib. 4. Alciat. de praesumpt. reg. 2. praesumptione 23. l. 2. C. de acquir. possell. &c.

Idem fuit resolutum in vna Romana domus 117. Maij 1592. coram D. Millino, & in Bononien. pensionis coram eodem, 1. Maij 1593. in qua etiam fuit dictum, solutionem pensionis praesumi continuatam a tempore reservationis, stante exactione de presenti, praesumitur. n. quod semper exegerit, Alciat. de praesumptio. reg. 2. praesumptio. 2. l. 15. quem sequitur Menoch. de praesumptio. li. 2. praesumpt. 65. nu. 4. & in d. Brixien. pensionis, de qua sup. n. 47. & in d. Mileuit. de qua sup. n. 463. & in Laud. de qua s. nu. 471. & Neritonens. de qua n. 472.

Quod intelligitur, quando constat de titulo & reservatione pensionis, & solum agitur de iustificatione, & verific. illius, secus, quando non constat de tit. & reservatio, & pensionis, nam ille non praesumitur, non solum ex decenniali possessione, & solutione, ut tradit Flores 7. 23. a. n. 33. ad 39. sed nec ex tricenniali, aut quadragenali, cum de iure Beneficia libera praesumantur, & non pensione grauata, d. tit. ut Ecclesiastica Beneficia sine diminutione conferantur, facit c. 1. de praescript. in 6. & quod de vnione dicitur infra vlt. p. c. 2. a. n. 230. Idque in petitorio, nam in possessionis probabile videtur praesumi tit. ex possessione longi temporis, nempe decennij, Gigas quaest. 47. nu. 4.

nu. 4. cum non sit contra possi lentem præsumptio valde vehemens, faciunt tradita per Couar. *praxi. c. 13. n. 6. Menoc. de remenda, remed. vlt. g. 2. & Masc. de probatio concl. 12. 58.* Præterea, id quod dictum est pensionarium debere verificare conditionē, sub qua pensio est reſeruata, nēpe dummodo tantā partem non excedat, seu dummodo remaneat centum pro Rectore, &c. videtur intelligendū, vbi sumus in casu nullitatis pensionis si conditio nō est verā, secus vbi sumus in casu reductionis iuxta distinctionē, de qua s. 422. quia tūc onus p̄badi incumbit titulari, qui prædicit etie reducendā, na pensionarius habet fundatā suā intentionem in reſeruatione pensionis, donec ex aduerso ostendatur non esse locū tantæ pensioni, & ita fuit reſolutum in illa Salamant. pensio-
 435 nis adducta sup. à n. 422.

Et id procedit t̄ non solum in petitorio, sed etiā in iudicio executiuo, in quo titularis poterit cogi ad solutionem integræ pensionis, nisi probet esse locum
 436 reductionis, quicquid dicat decisio Neritonem. pensionis, de qua sup. n. 472. & deci. Cordubē. Tredecimarum, & Valētia. decimarum, quæ ibi allegantur, procedunt, quando summa, seu quantitas, scilicet decimarum, non erat liquida ex parte petentis declarationē, & sic non debet dari antequam constaret,
 437 pro qua summa esset ferenda, sicut non potest dari declaratoria quoad fructus, t̄ in quib. quis fuit condemnatus, si nō sunt liquidi, ut fuit tentum in vna Salamantina portionis. 24. Iun. 1598. corā D. Seraphino, & in vna Pamphilonē. de lat. 14. Decem. eod. anno,
 438 coram D. Lita, & alias sæpe, at in proposito quantitas pensionis est certa, & liquida ex t̄ parte pensionarii, ex ipsa reſeruatione, & quod sit locus reductionis, est exceptio aduersarij, &c.

Erit tamen admittenda ista exceptio reductionis ad impediendā executionē, etiā si non probetur intentionē, sed requiratur altiorē indagare, ex quo oritur
 439 ex ventre supplicationis, ut per Rotā in vna Racanaten. trasactionis, 22. Iun. 1592. coram D. Gypſio, in qua fuit reſolutū, quod exceptio. *Quæ oritur ex ventre* inſtrumentū, etiā si requiratur altiorē indagare in quocūq; iudicio, admittitur etiā ad impediendā executionē obligatio-
 440 nis Cameralis, Cassad. decis. 10. m. 2. de reſcrip. Sarnen. in compendio signaturarū. n. 84. & seq. Acorabonus. decis. 36. l. 1. m. 9. de retract. confag. 8. 4. gl. n. 4. Galeſi. ad obligationem in forma Cameræ ad 4. p. formula 1. q. 1. 8. & voluerūt Dd. in vna Portuē. de Col. 9. Dec. 1597. corā D. Seraphi. Rursus id quod dictū est pensionariū debere iustificare suā gratiā, & reſeruati-
 441 onē, nō procedit quando pensio est reſeruata Motu proprio, nā tūc nō est opus eā iustificare ad decisionē, Achilles 174. sen. 10. de probatio. alias vnica de Motu proprio, & Put. 101. l. 3. & Rotā 154. n. 4. p. 2. di-
 442 uerſ. vbi q̄ narratiua facti alieni, in qua Papa fidatur, pbat si emanauit Motu proprio, & ita in proposito tradit Sal. Tib. in prac. Auditoris Cameræ. l. 3. 3. 22.

Vnde in pensionib. impositis super Episcopatib. Hispania, quæ vt s. diximus n. 396. imponuntur cum clausula, Et quorū 3. p. omnes pensiones huiusmodi, seu tā
 443 antiquæ, quam modernæ pensionis huiusmodi. inſtrumul, ut accepimus, non excedunt, non est opus aliqua iustifi-
 444 catione, quia reſeruantur t̄ Motu proprio, cui statuitur etiam, quia narretur factum alienum, & in eo sunt verba, ut accepimus, Achilles, & Puteus ibi.

Quod secus esset t̄ si non reſeruarentur Motu proprio, non obstante verbo, ut accepimus, quia illud non Papæ, sed partis narratiuam importat in gratia ad supplicationem signata, Guidobonus

decis. 160. & fuit reſolutum in vna Meten. Monasterij 21. Febr. 1600. coram D. Lita de qua j. 6. p. c. n. 199.

Neque n. verbum, t̄ ut accepimus, simile est verbo, ut intelleximus, quod non reſertur ad partem, Rota
 445 decis. 447. ad principium, 1. p. diuerſor. Neq; etiam est simile, quicquid dicat Rebut. statim citandus verb. ut asseritur, quod tanquam generale, & impersonale non censetur prolatum per impetrantem, ideo, quod per illud narratur, non est per partem verificandū, Rota decis. 60. & 77. de reſcriptis in antiquis & 6. de
 446 praben. in antiquioribus, Cassadortum decis. 4. n. 9. de probationib. vlt. n. 8. de iure parro. Rebut. in praxi, tit. de dispensatione ratione ætatis, Mandos. reg. 34. de annali. 9. 47. n. 1. Nau. in c. si quando de reſcrip. exceptione 3. n. 2. Caesar de Grassis decis. 48. n. 4. & Rota decis. 447. n. 1. & in vna laccen. Vicariæ 28. Iunij 1593. coram D. Penna. in qua fuit dictum verbum, ut asseritur excludere vitium surreptionis, & liberare ab onere probandi, & in vna Romana discussionis de Maninis 24. Ianuarij 1596. in qua fuit dictum, quod narratur
 447 per verbum, ut dicitur, non esse iustificandum, Rota & Cassado. sup. & quantitatem narratam per verbum forſan, narrari dubitauit. l. in commodato. s. sunt autem. ff. commodati, gloss. in l. substitutione, verbo forte. ff. de vulgari. & ideo non esse iustificandam præcisam quantitatem, ut late per Felin. in c. accedens, & l. n. 10. ut lite non contestata, & post hæc tradit Gonçal. gl. 32. n. 11. & 13.

Sed hic est difficultas, t̄ an, licet stetur d. narratiuæ factæ Motu proprio in reſeruatione pensionis possit probari contrarium, & eo probato gratia corruat in qua Salust. sup. ait, quod quando t̄ pensio assignatur
 448 Motu proprio ex aliqua causa, quæ non esset vera, ut puta in causa meritorij, vel paupertatis, Motus proprius facit grata valere non obstante surreptione, & pro hac parte faciunt d. decis. 60. de reſcri. t̄ in antiquis, & 6. de praben. in antiquioribus, vbi quod facta gratia de beneficio, cuius fructus summam viginti, ut asseritur, non excedunt, debetur impetranti, etiā si
 449 excedunt, nec gratia est surreptitia, facit etiam d. decis. 77. de reſcrip. in antiquis, vbi quod, si in supplicatione. ponatur per Papam, ut t̄ asserit, tunc talis gratia reputatur surreptitia, nisi ita sit, secus si ponatur in
 450 supplicatione, ut asseritur, & seruatur, idem ergo erit dicendum in gratia Motu proprio.

Nihilominus tamen t̄ contrarium videtur dicendum, nam licet verum est clausulam Motus proprii tollere surreptionem, c. si Motu proprio, de praben. in
 451 6. Clem. si Roman. eod. tit. & ibi Doctores, Decius in c. ad aures, n. 30. & Ripa n. 33. de reſcrip. Mohedan. decis. 4. n. 2. de priuilegiis, Anto. Gabr. de clausulis, concl. 2. & Corraf. de Beneficiis, 1. par. c. 4. n. 8. & 4. p. c. 5. n. 28. Tamen cum exprimitur falsa causa, t̄ seu qualitas de
 452 facto alieno, nihil prodest probando contrarium, si est talis, quod alias saltem difficilior gratia concederetur, quia gratia concessa Motu proprio non debet operari ultra mentem, & intentionem concedentis, & intelligitur verbis existētib. expressis, sine quib. alias gratiam non concessisset, aut saltem difficilior ad
 453 c. 2. de reſcrip. Felin. in d. c. ad aures, n. 9. & in c. causā de test. n. 3. Decius in d. c. ad aures, n. 31. & 32. & conf. 407. Staphil. de lit. gratia, tit. de vi. & effect. clausul. de clausula Mot. proprio vers. 7. & vlt. n. 3. 4. & 5. Selua de Benef. 3. p. 9. 12. 2. qualitate n. 3. vers. 4. cas. Rebut. in
 454 concor. in for. mandati Apost. verbo Motu proprio, post vlt. effectum, vers. 2. non purg. Gamb. de officio legati l. 3. numer. quadragesimo nono, Ant. Gab. d. conc. 2. n. 18. 19. 21. & seq. Menoc. de arb. l. 2. cas. 201. n. 88. Azcud.

- in l. 2. tit. 14. lib. 5. recop. n. 31. lo. Gutier. con. n. 15. & Canonizationem q. 2. n. 15. n. 77. Put. decis. 187. n. 5. l. 1. & decis. 101. l. 3. ad finem, ubi dicitur, quod licet stetur prædictæ narratiuæ factæ Motu proprio, potest tamen probari contrarium, & Rota decis. 525. n. 5. p. 1. diuersi. ubi dicitur, quod falsitas causæ perpetuo annullat gratiam, quantumvis Motu proprio concessam. Et nouissime Thom. Sanch. de matr. lib. 8. disp. 2. n. 47.
- 504 Vnde prædicta sententia Salust. non est vera, nisi ubi narraretur merita in genere ad tradita per Probum in rub. de vita & honestate clericorum in 6. n. 23. & Rebuff. in d. forma mandati, verbo morum honestas.
- 505 Nec obstat d. dec. 60. & 61. quia accipiendæ sunt ubi excessus non esset notabilis, secus, si esset notabilis, ut de falso valore expressio in gratia Motu proprio in notabili quantitate, seu cum errore notabilis quantitatis, dicunt Felin. d. n. 9. Decius n. 31. & alij supra, & ita etiam circa clausulam, ut asseritur, videtur tenere Selua d. n. 4. versio item circa expressionem.
- 506 Neque etiam obstat d. dec. 77. quia accipienda est quando illud, quod narratur per verbum, ut asseritur, non inducit notabilem surreptionem maiorem, quam si exprimeretur per verbum, ut asseris, seu alias per impetranterem, &c.
- 507 Vnde in dictis Pensionibus. t. impositis super Episcopatis. Hispaniæ Motu proprio cum d. clausula, & quorum tertia pars, ut accepimus non excedit, quauis pensionarius non teneatur verificare huiusmodi non excessum, tamen si ex aduerso probaretur notabilis excessus essent surreptitig, & nullæ iuxta dictas, saltem, quoad excessum, nā cū sint reseruata Motu proprio, potius videremur versari in causa reductionis, quam nullitatis, ut dicitur in d. Neritonē. de qua sup. n. 472.
- 508 Deciso autem Rotæ 162. in Miscellaneis t. manuscriptis, quæ ait, quod valor narratus in gratia, etiam Motu proprio facta, est probandus ad canonizationem illius Dec. in d. c. ad aures, n. 10. seu 31. ut resolutum fuit in causa Oxoniensi t. resauraria 12. Iunij 1559. coram D. Capuaq. &c. Intelligenda est, quando ex aduerso probatur contrarium, cum errore notabilis quantitatis, ex Decio d. n. 31. & Felin. d. n. 9. & alij supra. Vel potius est intelligenda procedere, t. iuxta regulas modernas de valore, ex quibus requiritur expressio valoris Beneficij, de quo fit gratia, etiam Motu proprio, & sic requiritur etiam consequens. probatio illius, tanquam parti gratia, &c.
- 509 Et de clausula Motu proprio, t. & quid operetur, vide Ab. in d. c. ad aur. n. & ibi Fel. n. 6. & alios Stap. d. in clausul. Motu proprio, Milan reperi. verb. Motus proprius, Bertachinus verbo clausula Motu proprio Vgolum Celsum in trati. clausul. versi. Motu proprio non tollit. sequentibus. Rebuff. in concordatis in forma mandati Aposto. verb. Motu proprio, Selua, 3. p. 9. l. 2. a n. 2. Gamb. de officio legati l. 3. a n. 44. Ant. Gabr. late tit. de clausulis, cōcl. 2. Menoc. de arbitrar. l. 2. casu 201. a n. 78. Hoied. de incompatibilitate Beneficiorū, c. 20. n. 7. Corral. l. p. c. 4. n. 8. & 4. p. c. 5. n. 28. Gig. 9. 9. a n. 4. Azeu. in l. 1. tit. 14. n. 14. & l. 3. num. 28. l. 4. recop. Ant. Aug. in Epit. decis. manuscript. tit. de Motu proprio, & alia reperi. decis. verb. clausula. Motu proprio. & Mandos. in Reg. Cancel. ibi, & verb. Motus proprius.
- 510 Pensionarius etiam ad instantiā successoris tenetur probare possessionem, vel bonū ius illius, qui primo cōsentit pensioni, nisi esset eius successor in iure illius, &c. ut per Achillē dec. 9. de Pensio. seu 421. Guidobō.
- 511 dec. 137. nam pensio non potest t. peti ab eo, qui non esset, vel successor iuris, vel possessionis cōsentientis, ut per eundē Achillē, dec. 1. & 6. d. pensio, seu 413. & 418.

Et successor poterit docere de non bono t. iure possessoris, qui cōsentit pensioni, Achilles. d. dec. 6. & 9. n. 3. qui propterea frustra cōsentit pensioni, Cæsar de Grassis, decis. 103. n. 9. unde non videtur verum, quod tradit Gonzalez glos. 5. §. 9. n. 60. quod si vacante Beneficio per obitum, Papa conferat illud Petro, cum reseruatione pensionis ad fauorem Io. si collatio facta Petro sit nulla, ex aliquo vitio obreptionis, seu incapacitatis illius, & propterea impetret Antonius d. Beneficium per obitum, uti vacans, ut prius, quamuis in sua gratia non fuerit reseruata aliqua pensio, nihilominus tenebitur soluere d. pensionem, quia prima concessio continebat duas gratias, & una deficiente non deficit altera. Quinimo resignatarius, tñ obstat cōsensu, acceptatio, & approbatione iuris, ac resignationis, potest dicere de nullitate pensionis, si vult probare non ius, & falsitatem causæ, ut fuit resolutum in vna Valentina pensionis, 17. Iun. 1583. coram D. Robusterio, ut in decis. sequenti Resolutum fuit, quod si pensiones, de quibus agitur, sunt nullæ, ut facta, ut se velle docere Canonici possunt ipsi dicere de nullitate pensionis, quia, cum ista materia non pendeat à voluntate, & cōsensu partium, ut est regulariter in prophanis, sed ab auctoritate Principis, solum querendum est, an vere pensio sit, vel ne valida, c. si quis Presbyterorum, ubi notatur de rebus Ecclesiæ, cum aliis per Cassadorum, de pensio. decis. 3. Merito non obstat cōsensu, acceptatione, & approbatione iuris, ac resignationis possunt idem consentientes dicere de nullitate pensionum. Achill. 8. de pensio. & de actu ipso iure nullo, quod non obstante cōsensu partis possit dici nullus, etiam per ipsum consentientem, cumulant plura informantes pro Capitulo, nec habuit difficultatem aliquam apud dominos, qui inferebāt, quod, cū in coadiuuando sit, Canoncorum pars possit sibi præiudicare glo. & alij per Rebuff. de pacificis possessio. n. 161. iuxta acceptatio, & approbatio Canoncorū habebit hūc effectū, quod Dominus Mirabes, & alij quibus sunt reseruata pensiones pro validitate illarū, non erant obligati docere de bono iure, & causa reseruatiōis pensionis, ex quo approbarunt, & magnificerunt illis illorum, ut in decisione allegata, sed non facit, quod si Canonici aduersarij prout asserunt, velint probare non ius, & falsitatem causæ, non possint hoc facere, cū, ut dicitur, totum hoc principator p̄deat ab auctoritate Principis, & nō partis, est tamē verū, quod, cum D. Hieron. habeat titulum coloratū & hæ pensiones sint impositæ ex causa resignationis per d. D. Hier. possessor facte cōditionaliter, reseruata valide dictis pensionibus. cum clausulis, restrictiuis, & suspensiuis, ut in mandato, & resignatione resolverūt Domini, quod Canonici agentib. ad declarationē nullitatis dictarū pensionū, obstat, ut illis clarū spoliū, quod continet restitutionē possessionis, & fructū, damnorū, & interesse, & sic obstat, ut illis actio, & exceptio spoliatiōis, iuxta notata in c. 1. de restit. spoliatorū in 6. nam certū est, quod possessor resignans sub conditione, illa non adimpleta, agit spolio, si ostendit, ut hic, titulum coloratū. Putens, de restit. l. 4. spolia. dec. 4. Crescen. dec. 235. Ant. Aug. in rectorio eodē tit. n. 16. cōtra quod spoliū dato ti. colorato, nō obstat exceptio defectus iuris, vel nō iuris nisi probatur per cōfessionē clarā, vel rē indicatā, ut per Ant. Aug. n. 13. quando notorie constat, & passim obseruat Rota. Non obstat sententia per me in Rota lara absolutoria a spolio, quia dicebant Domini, quod dicta sententia habet etiā in vāre absolutiōē, & rē indicatā super validitate dictarū pensionū, quia cū in sententiis, qui vult consequens, vult & necessarium antecedens. leg. fin. de except. rei iudicat. cum aliis per Aym. consil. 79. num. 4. & impossibile videba-

videbatur, quod sententia posset stare pro absolute solutione (solum sine eo, quod pensiones omnes essent valide ex his, quae supradictae sunt contra, si in uno, etiam in alio obstaret, & in nullo tunc inra spoliū clarum, nec obstaret, &c.

Et quod tradit Rebuffus de pacificis possessio. n. 156. alias 137. semel t̄ imposita pensione allegati postea non posse resignantem nunquā habuisse ius, procedit in iudicio executionis, de qua loquitur. & vide dicta infra, 11. par. c. 3. n. 130.

Advertendū vero est, quod in commissionibus super nullitate, t̄ vel reductione pensionis à Papa reservata, solet poni clausula, sine retardatione solutionis pensionis, ob reverentiam litterarum apostol. & fraudes recusantium solvere pensiones. Staphil. de literis iustitiae tit. exceptio sola plus operatur, &c. n. 13. & 14. pagina. mibi. 284. & sequent. Gomezius in compendio viri. 3. signaturae, vers. & est advertendum Giga quest. quinta n. nono & q. 62. n. 12. & q. 85. Gamb. lib. 6. q. 17. & 36. Rebuff. de pacificis possessio. n. 156. alias 137. Vestrius in pract. l. 3. c. ult. n. 1. Marches de commissionib. 2. p. c. 4. de commissione appellationis. n. 39 & Flam. Paris. de res. benefic. l. 6. q. 2. n. 153. etiam si non adit quasi

possessio exigendi. t̄ Rota dec. 301. p. 1. divers. & in vna Burgen. pensionis de qua infra n. 519. Quae clausula limitat, t̄ & suspendit iurisdictionem, quae datur iudici commissionis. Caesar de Grassis dec. 101. n. 1. & importat conditionē adeoq; iudex nō possit procedere, nisi prius soluta pensione. Gomez supra vers. confirm. ista opinio. Potanus de alimētis c. 19. n. 4. Marches distinct. c. 4. n. 36. Rota dec. 816. lib. 3. parte 3. diversorum, & in dicta Burgen. pensionis. 24. Nouemb. 1595. coram. D. Blancheto. in qua fuit t̄ resolutum,

Non posse procedi in causa retardata solutione, clausula enim in rescripto apposta limitat iurisdictionem, & illā tribuit sub conditione, ut de causa cognoscatur, nisi docto de solutione, & ita perpetuo fuit observatū in Rota, quae semper solum requirit litterarum expeditionem, absque possessione, vel quasi possessione, cum supplicatione etiam si nullitas videatur patens. Io. Paulus dec. 60. cum aliis allegatis. Neq; ob stare decisionem coram Groperio, quia ibi aderat clausula arbitrio Rotae, quo casu Rota vult contrā successorem constare aliquo modo de quasi possessione, prout signaturae facere consuevit, quando pensionis controuersia inter pensionarium, & successorem in beneficio committit causam, vult enim de tali exactione degustare aliquid, & a forma rescripti non est recedendum, &c.

Operatur etiam. d. clausula, t̄ vt non obstante. d. commissionis nullitatis, seu reductionis pensionis, & manus appositione Papae, executor datus in literis pensionis, seu in processu fulminato, possit etiam lite pendente procedere ad executionem pensionis, & compellere ad eius solutionem. Giga quest. 69. numer. 5. Lancelotus de attentatis 2. par. c. 10. n. 38. & cap. 17. n. 61. & 64. Marches d. n. 39. & Flores q. 12. n. 30.

Quod procedit, etiam facta t̄ inhibitione vigore talis commissionis, vt videtur tenere Lancelotus d. num. 64. vers. circumscriptis, quamuis contra teneat Giga ibi, quem refert idem Lancelotus. cap. 20. ampliatione 1. num. 28. nam illa clausula eneruat vim, & effectum inhibitionis, t̄ & inhibito censetur facta stante d. conditione, prout in commissione. Mados, de inhibito. quest. 30. & 82. idem Lancelotus cap. 20. ampliatione 11. n. 28. Caesar de Grassis dec. 96. n. 4. & dicemus alias infra 6. par. cap. 3. num. 140. & post hanc Gonçalez glos. 9. in annotat. n. 224.

Quamuis, si non staret. d. t̄ clausula in commissione, sed causa nullitatis, seu reductionis pensionis fuisset antea per speciale rescriptum Papae simpliciter

commissa, verius videretur illius pendentiā impedire executionem, & viam executiuā, vigore litterarum Apostolicarum, pro solutione pensionis postmodum intentatam, ita declaratoria lata pendente d. ca. fit nulla propter appositionem manus Papae, & tacita auocationē, Giga d. q. 69. n. 4. & 5 & Lancelotus d. c. 17. n. 92. t̄ dicens id tanto magis procedere, cum in iudicio executiuo fuerat oppositum de dicta pendentiā litis. quod videtur necessarium ex traditis per Felin. in c. ceterum, de rescript. n. 11. maxime facta inhibitione per iudicē. Lancelo. ibi à n. 63. licet cōtra sentiat Flores supra n. 31. ibi, vel cum eis, & sine d. clausula.

Pendente tamen causa nullitatis, seu reformationis pensionis coram Ordinario t̄ absq; commissione, certum videtur non impediri executionem litterarum pensionis. Flores d. n. 31. etiam si oppositum esset de litis pendentiā, & inhibito, quia Ordinarius non potest inhibere executori, qui est superior.

Aliquando tamen ponitur clausula t̄ sine retardatione solutionis pensionis arbitrio Rotae, vt in dicta Burgen. supra relata n. 519. quae intelligitur, prout de iure, nam arbitriū d. bet esse iuri cōsonū, & ideo retardanda est solutio, & potest procedi, ea retardata, donec literae expedite fuerint iustificatae, nisi agatur contra consentientē pensioni pure reservata, vel adfit quasi possessio, iuxta supradicta, & ita fuit resolutum illa Lunen. Sarganen. pensionis, de qua supra, n. 475. & in vna Afulana t̄ pensionis, 23. Iun. 1593.

coram D. Orano. vt in sequenti decisione. Fuit resolutum retardandam esse solutionē pensionis, donec literae super reservatione illius expedite, fuerint iustificatae, nam commissio mibi presentata habens clausulam, sine retardatione arbitrio Rotae, intelligitur, prout de iure. Barrol. in extrauaganti ad reprimendum, verbo videbitur, n. 8. Paris. cōf. 56. n. 5. l. 1. de iure aut̄ est quod nō solet cōcedi, nisi, ubi vel adest quasi possessio vel literae expedite fuerint iustificatae. Mohed. dec. 304. de quasi possessione Odarij non constat, vt bene haec per informantes, & literae quo ad valorem non iustificatur, nam testes de eo deponentes, aut non percutiunt tempus articulatū, aut sunt de auditu, maxime quando agitur de probando valore affirmatiue concepti, quo casu concludens requiritur probatio, vt fuit alias resolutū in vna Clusina pensionis coram Illustrissimo D. Cardinali Lanceloto.

In pensionibus tamen per inferiores Papae reservatis non apponitur dicta t̄ clausula, sine retardatione solutionis pensionis, Staphil. supra num. 15. & Gom. in d. compendio vers. & est advertendum. Giga dicta quest. 35. n. 9. & q. 85. n. 2. & 11. & Vestrius d. lib. 3. cap. ultimo. n. 1. nisi pensionarius esset in quasi possessione exigendi. Vestrius ibi.

Et casus, in quibus dicta clausula t̄ apponi non solet, ponunt Gomez supra Giga d. q. 85. Vestrius d. c. ultimo, & marches d. c. ex n. 40.

Tandem pro conclusione huius t̄ materiae pensionum, per quarum executores solet in Hispania procedi ex abrupto, & sine ordine, & modo & prout pars, quae eos eligit, petit, operae pretium duxi breuiter ponere practicā seruandā, quando executiue agitur ad solutionem pensionis coram executore, vigore litterarum executoriarum seu clausulae, ceterum processus fulminatus, qui debet t̄ esse Canonici Cathedralis Ecclesiae, vel alias in dignitate Ecclesiastica constitutus, cum sit mixtus & habeat cognitionem causae, licet executiuae ex forma mandati, Ferretus in terminis conf. 53. & Nauarrus in c. cum cōring. de resc. 2. causa nullitatis practicatur.

Et in primis praesentandae sunt t̄ coram executor

re litterarum originales pensionis, tam gratiosae, quam executoriae, & etiam processus fulminatus, si virtute dictae clausulae, ceterum, sumitur iudex, quamvis sufficit etiam praesentare solum & processum fulminat-
 533 tum, in quo ipsae litterae sunt insertae, donec pars opponat ad decisionem Achillis. 53. & 419. & d. infra 6.
 534 par. c. 2. dub. 1. & sumptum litterarum & ex registro Apostolico, quod fidem facit, saltem in Curia, ut in illa Toletana pensionis, de qua supra n. 118. Belenci-
 de charitativo subsidio. qua 113. Mascardus de probatio. con. 337. n. 7. & 8. & Rota in Paten. pensionis primo Iulij. 1596. infra relata, n. 551.

535 Quibus Praesentatis, pensionarius & petit dari mandatum seu monitorium in forma contra possessorem beneficii pensione gravati pro tot ducatis sibi debitis, ex terminis pensionis decursis, &c. Quos iudex
 536 iubet dari, & in eo insertis litteris praesentatis, & vel processu fulminato, si vigore illius lumitur in effectu, mandat. N. possessori, quatenus infra sex dies, seu alium terminum sub excommunicationis, aliisq; Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, etiam in litteris Apostolicis pensionis expressis, soluat pensionario tot ducatos sibi debitos ex terminis pensionis decursis, seu talem, & talem terminum decur-
 537 sos, & infra eundem terminum doceat de solutione, & paritione, alioquin dicto termino compareat ad videndum se incidisse, & incurrisse in excommunicationem, aliasque sententias, censuras, & poenas praedictas declarari, seu illas in eo poni, ac ad omnes, & singulos actus necessarios, & opportunos, usque ad sententiam, & expensarum taxationem, ac sententiarum, & poenarum praedictarum aggravationem, & reaggravationem Brachiiq; secularis inuocationem, procedi, vel ad ostendendum solutionem quietationem, vel rationem legitimam, quare praemissa fieri non debeant, ad quae omnia citatur, &c. cum comminatione seu certificatione, quod siue comparuerit siue non ad praedicta, & alia, quae iustitia sua debet, eius absentia, seu contumacia non obstat, procedet, &c.

537 Quo mandato intimato possessori & beneficii, & in termino reproduco pars pensionarij accusat contumaciam illius non comparentis, quam iudex habet pro accusata. & si ille consensit reservationi pensionis, potest statim, absque alia verificatione, nisi reservatio sit conditionalis, dare contra eum sententiam declaratoriam, qua declarat eum incurrisse in excommunicationem, aliasque censuras, & poenas in litteris reservationis expressas, ob non solutionem dictae pensionis, &c. Et condemnare eum in expensis coram eo legitime factis, taxationem earum sibi reseruando, &c. Iuxta resolutiones supra adductas, quibus & Salustius, Tiberius. l. 3. c. 5. dicit audiuisse alias, quod Greg. 13. Ore tenus tunc auditori cameram commisit, quod in executione litterarum pensionis, etiam si adsit titularis consensus, cum obligatione etiam camerali vinculo iuramenti, vallata pro pensionis solutione facta, ad executionem litterarum huiusmodi non procedat, nisi prius litteris, aut supplicatione reservationis pensionis, & narratis in eis sufficienter verificatis &c. sed hoc non apparet certum.

539 Si vero titularis, contra quem agitur, non consensit reservationi pensionis, sed est successor, aut reservatio est conditionalis, debet pensionarius coram executori ostendere & probare se esse in quasi possessione exigendi dictam pensionem, ut releuetur ab onere iustificandi litteras reservationis, alioquin tenetur illas iustificare, & verificare earum narrationem aut conditionem, iuxta supradicta, & 3. 6. p. c. 2. dub. 11.

Neque est necessaria alia citatio, ex quo ille, qui est absens a loco iudicii, fuit citatus generaliter ad totam causam, & est contumax. Speculator 2. par. 118. de citatione §. visum. 4. & 5. & ibi Io. Andreas, ver. incumbit. Millis verb. citatus specialiter ad unum. Abbas in cap. fin. de dilatio. a. num. 9. Vantius de nullitate ex defectu citationis a. numer. 101. Maranta in speculo. 6 par. de citatione n. 119. Granutius ad Veltium li. 4. cap. 4. nu. 15 & Rota. decis. 8. de testibus, alias. 93. in novis ad finem, & quae ait, quod partes sunt citatae ad totam causam, & singulos actus usque ad diffinitivam sententiam inclusivae, & citationes, quae fiunt postea in Curia per audientiam contradictarum, vel alias potius sunt, vel fiunt de urbanitate, quam necessitate, seu rigore iuris, &c. Et Vantius supra n. 110. ait in Romana Curia ex benignitate fieri istas citationes, & post haec tradit Gonzalez gloss. nona in annot. num. 74.

Vnde convincitur, quod ait Paulus Castren. l. con. 546. si. 8. l. 2. volum. relatus per Marantam supra, quod quando proceditur, ad alios actus vigore talis citationis generalis debent fieri singulae citationes per edictum, unde etiam non est necesse facere citationes in stratis auditorij, nisi forte illa essent ad id assignata in huiusmodi citationibus generalibus, pro ut in Hispania fieri consuevit, tamen tunc deberent ibi fieri citationes, & intimationes, ut fuit resolutum in vna Gienens. portionatus. 28 Iulij. 1559 coram D. Oradino, in qua fuit dictum, Quod licet citatio generalis ardeat ad comparandum, tamen si pars comparet, debet de nouo citari. Socinus conf. 195. vol. 2. & supra citati, & si examen restitutum factum sine noua citatione est nullum, nec obstat, quod postea recesserit, & sic non videtur venisse, qui non sinit, quia saltem debebat citari in stratis, prout comminatus fuerat iudex in prima generali citatione, & Ut per Rotam decis. 35. in manuscriptis. Tat si
 544 citatus comparet, & allegat contra executionem aliquam rationem legitimam, ut solutionem, quietationem, &c. debet ei assignari terminus brevis, cum sit probanda in continenti. Nec requiritur necessarium quod sit, ut solet fieri in Hispania, decem dierum sicut in aliis executionibus, ex lege regia: sed potest esse maior, vel minor arbitrio iudicis. Gigas 9. fin. nu. 2. 6. intra quem id probet, & idem si allegaret remissionem & pensionis, aut redemptionem auctoritate Papae vel aliam exceptionem notoriam, & evidenter, vel quae posset incontinenti probari, & non indigeret longiori indagine. Gigas. d. qua. si. alias Menoch. de arbitrariis l. 2. casu 9. & 12. Conrardus in l. vna. a. C. si de momentan. possessione. limitat. 12. Massa Galefius de obligatione Camerali ad 4. par. 1. q.

Si tamen allegaret nullitatem, seu surreptionem & pensionis, vel aliam exceptionem requirentem altiore indagine, debet reservari iudicio ordinario. Gigas ibi n. 24. quicquid circa surreptionem dicat Flores 9. 12. a. n. 33. allegans Gigantem. d. 7. fin. n. 13. qui se declarat infra n. 21.

Et quando exceptio requirat & altiore indagine, relinquatur arbitrio iudicis. Menoch. casu. 29. & de recuperanda. remedio 1. q. 21. Contardus supra, & Rota decis. 57. n. 3 par. 2.

546 Vnde in vna Barchinonen. pensionis & de anno. 1552. fuit resolutum, quod exceptio extinctionis pensionis per professionem pensionarij, super qua non fuit iudicatum, non impedit solutionem pensionis, & ea non obstant, declaratus est titularis, si non soluit, quia requirit altiore indagine, cum Monachus ex dispensatione pensionem retinere possit, nec quis est privatus sua possessione &c. v.

Et per Caputaquen. decis. 821. par. 1. & 223. & 317. par. 2. Guidobonus 138.

Ex quo alias in vna Rauennensi. pensionis. 10. Iunij. 1597. coram D. Lita fuit dictum, quod pensionarius, qui est in quasi possessione exigendi, manutentur in ea, non obstante praesensione quod sit extincta, propter constitutionem Sixti V. de delatione habens, &c.

Et in vna Paton. pensionis prima. 1. Iulij. 1599. coram D. Pamphilio fuit resolutum. Dandum esse comiti mandatum de manutendo in quasi possessione exigenda pensionem, de cuius reservatione hodie constat per exhibitionem sumptus ex registro Bullarum. Rota dec. 10. de fide instrumentorum in nouis. Crescen. 2. eodem tit. Antonius Augustinus in epitome. titulo de exemplis, numero primo, & de quasi possessione constat ex multis final. iunctis, &c. Et cum ea concernat tempus ante protestationes Episcoporum, & etiam post contractum matrimonium per comitem, non obstat in contrarium deducta, nam protestationes non tollunt praecedentem quasi possessionem acquisitam contra praedecessoris, quae nocet successoribus, & quantum ad extinctionem per contractum matrimonium, illa non impedit manutentionem, donec super ea fuerit iudicatum. cap. querelam. de electione. cap. consultationibus de iure Patro. cum coniugatus ex pensionatione, quam comes habere praetendit, possit pensionem retinere. Cassado. decis. 10. num. 7. de rescrip. Caputaquen. 31. par. 1. & 317. par. 2. praeterea, cum ex praedictis ad sui possessionem, & post contractum matrimonium, quod alias fuit ponderatum in causa Terdonen. pensionis secunda Decemb. 1585. coram D. Blancheto.

Et in vna Callaguritana pensionis secunda Martij. 1598. coram D. meo & Corduba fuit dictum, quod Allegatio de extinctione non impedit manutentionem, ubi de ea non fuit iudicatum. Caputaquen. ubi supra, & non dicitur iudicatum, ubi fuit appellatum, ut in causa Forolinien. pensionis. 24. Iunij. 1592. coram D. Perna, vel pendet causa restitutionis in integrum, ut in causa Veneta iuris quaestio coram Illustrissimo Aragonio, & inde ista exceptio videretur referenda ad iudicium petitorium, stante maxime, quod haec quasi possessio praetenditur post obtinuit Herculis, ad cuius commodum praetenditur reservata, & sic post extinctionem, ut fuit resolutum in causa Terdonen. pensionis. 10. Decemb. 1585. coram D. Blancheto, &c.

Sed istas resolutiones solum admitterem, quando post casum extinctionis & pensionarius esset in quasi possessione exigendi, ut in ista Paten. & Callaguritana, & nam & nullitates orientes ex ventre, stante quasi possessione exigendi, discutienda sunt in petitorio, ut in illa Burgen. de qua supra, num. 117. quae tamen alias impediabant executionem, etiam si requirerent altiore indaginem ut supra, num. 489. aut quando pensionarius, qui professus est & aut contraxit matrimonium, ostenderet dispensationem ad retinendam pensionem, quamvis non claram & iustificatam, nam interim, quod super illa disputaretur, & iudicaretur, non esset impedienda solutio.

Alias enim exceptio extinctionis & per professionem, vel contractum matrimonium, aut alias videtur releuans, & admittenda, dummodo incontinenti probetur, id est, intra breue tempus à iudice assignatum, iuxta dicta, nam non requirit altiore indaginem, sed est clara, & excludit pensionem, & possessionem eius, Vvames consil. 284.

Imo, & si pensionarius ostenderet & dispensationem, verius videtur, praedictam exceptionem extinctionis incontinenti probatam impedire solutionem, & executionem pensionis, nisi constet etiam

de iustificatione ipsius dispensationis Caesar de Graffis decis. 103. num. 7. nam ista exceptio non requirit altiore indaginem, sed altior indago oritur ex replicatione pensionarij, unde non videtur reservanda ad petitorium. Afflict. 2. dec. 93. Puteus decis. 233. & 243. lib. 3. & Rota in vna Vrgelen. Canonicius. 21. Maij. 1593. coram D. Blancheto infra, relata sexta par. cap. 3. num. 2. & in vna Imolen, bonorum dicta die 21. Maij. 1593. coram D. Pamphilio, & ubi fuit resolutum, Quod ad impediendam immisionem ex remedio leg. fin. C. de edicto D. Adriani, admittitur exceptio defectus proprietatis, de qua in continenti docetur, non obstante, quod videatur requirere altiore indaginem, quando ista altior indago oritur ex replicatione hereditum, non autem exceptione possidentis, &c.

Exceptio tamen, quod beneficium & erat grauatum alia anteriori pensione, de qua non fuit facta mentio in litteris, quarum executionem pensionarius petit, regulariter non impedit executionem. Nam quamvis certum sit, non & valere secundam pensionem, si de prima non est facta mentio, quia Papa in dub. etiam si reservatio fiat motu proprio, non censetur velle onerare beneficium duplici onere, &c. Cassado. decis. tertia & quarta de pensio. Caputaquen. 301. 311. & 322. par. 2. & 86. par. 3. Gigas de pensio. q. 19. & quaest. final. num. 12. & consil. 140. alias respon. 31. de pensio. Gambarus lib. 6. a num. 226. Mohe-danus decis. 11. de locato, alias 259. Mandos. regula. 33. quaest. 6. a num. 7. & designatura gratiae, titulo de pensio. versic. supposuimus. Flam. Paris. de resigna. lib. 6. quaest. 2. a numer. 40.

Quae expressio est necessaria, etiam quod prima pensio sit condicionalis, & ut fuit resolutum in vna Conchen. medietatis fructuum. 30. Aprilis. 1568. & in vna Valentina pensionis 25. Maij & 25. Iunij. 1601. coram D. Millino, in qua & fuit dictum, clausulam, dummodo remaneant centum pro rectore, tendere ad alium effectum, nec ad istum effectum releuare, quia est apposta ad fauorem rectoris, & ex ea non inferri ad scientiam Papae prima reservationis, a qua scilicet pendet validitas secundae, &c. Et etiam & quando prima pensio est perpetua. Caputaquen. decis. 312. par. 2. Fabius. decis. 36. lib. 1. Chifanen. 134. & Flam. Paris. supra num. 47. & fuit resolutum in vna Caesar-augusta, dismembrationis. 23. Iunij. 1600. coram D. Pamphilio, & in dicta Valent. 25. Iunij. 1601. coram D. Millino, tamen excipiens contra secundam pensionem & seu illam impugnans, ex eo, quod non fuit facta mentio de prima, tenetur probare, quod tempore secundae pensionis prima erat reservata, & quod erat valida. Caputaquen. dict. decis. 301. Gigas Flam. & alij supra. Cota decis. 107. & 110. & Rota in dicta Valentina. 25. Iunij, & saepius fuit resolutum, & sic ista exceptio requirit altiore indaginem, &c.

Et si citatus diceret se non possidere beneficium, super & quo pensio est reservata, aut qui consensit pensioni, non habuisse possessionem, vel bonum ius illius, pensionarius debet probare, ut dictum est supra num. 511.

Alias, illo non comparente & seu id non negante, non videtur necessaria ista probatio, quamvis Bucca. dist. tract. de stylo curiae auditoris camera. c. 22. versic. quia, siue dicat siue successor comparuerit, siue non, teneri eum, qui petit pensionem probare reum conuentum successisse in beneficio, super quo est assignata pensio, & ipsum percepisse fructus, vel stetit se per eum, quominus illos percepisset, & Salustius Tiberius & lib. 3. cap. 3. num. 6. ait in iudicio manutent-

tionis obligari pensionarium ad probandum reum conuentum beneficium pensione grauatum possidere, &c.

569 Sed, cum agatur contra ipsum t̄ tanquam successorem, & possessorem beneficij grauati, non videtur necessaria ista probatio, nisi ipse opponat. ex doctr. Iasonis in l. 2. C. de edicto D. Adriani tollendo ad finem, qui ait, quod parte non opponente, iudex non debet petere legitimationem personarum. sequitur Petrus Gerardus singul. 23. & in iudicio executiuo idem Salustius, libro 1. capitulo 43. numero 4.

570 Et à prædicta sententia non datur t̄ appellatio suspensiuæ, cum executiu procedatur. Gigas quest. 95. Vestrius lib. 3. cap. ult. num. 3. Marches. d. cap. 4. 2.

571 parte n. t̄ 32. nec tunc commissio appellationis, nisi cum clausula, sine præiudicio legitime executionis, concedi consuevit. Vestrius ibi, & non cum clausula sine retardatione solutionis pensionis, vt dicunt Gigas, & Marches ibi, quæ poni solet in commissione super nullitate, seu reductione pensionis, vt supra dictum est, num. 516. t̄ Sed quia solet committi non solum

572 causa appellationis à sententia super executione pensionis, sed etiam causa nullitatis pensionis, saltem implicite per clausulam, ac quam, & quas, &c. seu per clausulam, cum annexis, & connexis, totoque negotio principali. Ideo non solum ponitur clausula, sine præiudicio legitime executionis, sed etiam clausula, sine retardatione solutionis pensionis, & ita verificatur quod aiunt, Gigas, & Marches supra.

573 Clausula vero, sine præiudicio t̄ legitime executionis, operatur, quod commissio appellationis propter illam non suspendat, nec impediatur, quin iudex à quo procedat ad ulteriorem executionem. Pallotus decis. 58. lib. 1. quæ est 3. part. diuersorum lib. 3. decis. 412. & Salust. Tiberius lib. 1. c. 27. n. 4. Marches. d. 2. parte cap. 5. n. 1. & 19. Et post hæc González gloss. 9. in annotat. n. 214. nec inhibito afficit, vt supra, num. 522. lib. 1. c. 27. num. 4. licet non operetur, quin iudex ad quem, qui cognoscit de causa appellationis, non possit reuocare omnia gesta per iudicem à quo si iniuste processerit, illa enim clausula solum præseruat, quod legitime factum fuit, non item, quod nulliter, aut iniuste geritur, vt fuit alias resolutum coram S. Clemente 8. in vna Romana Cassalis 24. Nouemb. 1581. & colligitur etiam ex traditis per Staphil. de literis iustitiæ. §. de sanatione contractus in validi. n. 13. ita in vna Placentina fideiusoris. 22. Iunij 1592. coram D. Penna, t̄ & est alia decisio in causa Hispanen. & Caurien. permutationis. 11. Martij 1596. coram D.

574 Gyphio, quæ sic ait 14. die Decembris proxime præteritæ, fuerat coram me resolutum D. Ferdinando dandum esse mandatum de manutenendo in possessione beneficiorum, de quibus, agitur nisi obstat clausula, sine præiudicio executionis literarum Apostolicarum in commissione per signaturam inserta, quam ob rem dato dubio super huiusmodi difficultate, dicta die 13. Martij, vtraque parte informante, conclusum fuit, clausulam non obstat, quoniam vigore illius solum præseruatur facultas executorib. literarum Apostolicarum procedendi ad earum executionem, non obstante iudicio ordinario. Puteus decis. 97. lib. 1. ideo, cum executor functus fuerit eius officio, immittendo partem aduersam in possessionem, satis apparet fuisse satisfactum dictæ clausulæ, propterea Ferdinandus etiam in iudicio possessorio, cum non habuerit se pro spoliato, potest dare de nullitate, & in iustitia dictæ executionis iuxta dec. Putei 410. li. 2. quoniam clausula prædicta debet intelligi, quatenus de iure sit locus executioni. Iason in l. causas, n. 7. C. de transact. Crescen. decis. 47. alias

prima de rescript. & dictum fuit in causa firmata olei maxime quia in corpore commissionis petita erat facultas manutenendi Ferdinandum in possessione dictorum suorum beneficiorum, ex his cessant deducta ex aduerso, de iurisdictione mihi attributa sub conditione, quia per dictam immisionem, quamuis nullam, & inualem, exinctum fuit illud iudicium. Rota decis. 6. de re iudicata in nouis. Traguell in l. boues. §. hoc sermone, limitatione 21. n. 4. de verborum significatione, non obstat, quod Ferdinandus, stante prædicta immisione, auctoritate Papæ facta, amisit vtramque possessionem, civilem, & naturalem, vt dictum est in causa Cesar augustina fructuum coram D. meo Iusto, quia hoc posset locum habere, si executor rite & recte processisset, secus vero, quando nulliter, & de facto processit, quo casu, vt priuatus processisse censetur, Angelus, Imola, & alij in l. clam pollicere. §. qui ad nundinas, de acquir. posses. minimeque d. clausula importat, quod necessario dimittatur vtraque possessio, sed tantum concedi facultatem immittendi in realem, & corporalem possessionem rei, ideo Ferdinandus, qui, vdictum est, non habuit se pro spoliato non prohibetur vti hoc remedio possessorio per allegata.

Aduerte autem, quod ad hoc, vt pensionarius possit t̄ declarari incidisse in excommunicationem, debet esse elapsus mensis à termino solutionis, iuxta tenorem literarum.

Secundo aduerte, quod ad hoc, vt ad declarationem in cursu pœnarum t̄ de quibus in literis proccedi possit, opus est literas pensionis originalis, aut earum sumptum authenticum ex registro, esse legitime intimatas titulari, si est successor consentientis, aut non per seipsum, sed per procuratorem consentit, iuxta stylum, & obseruantiam curiæ. Cassadorus decis. 2. de pensio. & 12. de rescript. Sarmen. in compendio vtriusq. signaturæ ad finem. Gigas quest. 77. n. 10. 20 21. & 22. & quest. 84. num. 2. quem vide conf. 15. Mandos. reg. 27. quest. 7. num. 4. & de moris quæst. 23. & 76. Nauarrus in Manuali. cap. 27. num. 271. seu 274. Salust. Tiberius lib. 3. cap. 2. num. 3. 4. & 11. Marches. d. cap. 4. num. 68. Flam. Paris. d. lib. 6. quest. 2. numero 98. Flores d. quest. 12. n. 26. & 27. & Suarez 5. tom. de censuris. disp. 20. sect. 2. n. 9.

Quamuis de iustitia huius styli, & obseruantie dubitet Massa t̄ Galeus de obligatione camerali. 3. 577 parte. §. reliqua. de processu, ex num. 9. Et debet fieri intimatio literarum per Notarium t̄ data earum copia, si petatur, & ita seruatur Gigas, d. quest. 77. numero 21.

Existimo tamen, quod, quamuis literæ non sint intimatæ t̄ titulari, etiam successori poterit executor dare sententiam contra titulem qua ei mandet quod infra certum terminum soluat, & quod alias dabitur contra eum mandatum executiuum, & in subsidium excommunicatio, &c. ex Cassadoro, Sarmen. Mandos. d. 9. 23. 79. Salust. Tiberio, num. 12. Marches. 67. supra, & Flores qui ait, hoc intelligi esse verum, quoad executionem faciendam in bonis debentis pensionem, non tamen quoad declarandum eum incurrisse censuras, & pœnas Bullæ pensionis, & licet illi faciant mentionem de speciali commissione, ea tamen non videtur necessaria, sed ex abundanti. t̄ & idem existimo posse fieri, vbi non esset lapsus mensis à termino solutionis.

Tertio aduerte, quod quamuis literæ t̄ fuerint intimatæ titulari, non incurruntur pœnæ excommunic. & priuationis, de quibus ibi nisi pensionario volente, & declarante, nam vt illis locus sit, requiritur voluntas, & factum ipsius pensionarij, in cuius fauorem

favorem late sunt. Cassadorus *decis.* 2.3. & 4. de loca-
to, & d. *decis.* 2. de pensionibus. in final. Mandos. de si-
gnatur a gratia cur. de pensio. *versic.* clausula excommu-
nicationis. Nauarrus *cap.* 23. num. 103. Flam. Paris. libro
3. *quest.* 3. & lib. 6. *quest.* 2. num. 139. & *quest.* 3. à nu.
22. Cosmas Philarchus de officio sacerdotis 1. *part.* lib.
3. *cap.* 7. Toletus in *summa* lib. 1. *cap.* 9. *versic.* hoc tamen
in loco, in editione Romana. & Suarez *supra* numero
decimo.

Quinimo ex stylo, & benigna interpretatione
non incurritur excommunicatio tamen donec declara-
toria sit data per iudicem, & pensionarius ea utatur in-
timando illam aduersario seu Parocho, aut ponen-
do cedulones, ut etiam seruatur in aliis declara-
toriis, tam auditoris cameræ, quam aliorum iudi-
cum. Enriquez in *summa* libro 13. *cap.* 19. §. 2. & Suarez
d. num. 10. ubi ait quod illa voluntas partis non satis
est, ut sit priuata, sed per sententiam cameræ debet
esse intimata debitori, ut excommunicationem in-
currat, ut significat Cassadorus *supra* ex eodem usu,
& stylo curiæ, & quod rationabile est, ut hæc volun-
tas creditoris intimetur debitori iuridice, & solem-
ni notificatione, atque adeo per eiusdem iudicis sen-
tentiam, quod est aduertendum ad ea, quæ tradit ipse
Suarez *disputat.* 4. *sect.* 11. & ita videmus in praxi, &
quod sententia excommunicationis de qua in literis
pensionis indiget declaratione iudicis, tradit Bucca.
sup. *cap.* 25.

Vltimo aduerte executorem non posse tamen ponere
sequestrum super fructibus beneficii pensione gra-
uati cum sequestratio sit iure regulariter prohibita,
l. i. *Cod.* de prohibita sequestratione, ut in vna Cæsaraug-
ustana fructuum seu pensionis coram D. Penna 4.
Nouembris 1594 in qua fuit resolutum. Quod seque-
strum positum super fructibus beneficii per iudicem exe-
cutorem literarum pensionis ad instantiam pensionarij e-
tiam sub prætextu, quod beneficiarius sit absens, est inu-
isum, & ideo legitima est appellatio ab eo, & tali decreto
interposita, & consequenter omnia postea secuta, & sen-
tentia lata in executionem literarum sunt nulla, & at-
tentata nec intrat capit. cum qui. de dolo, & contu-
macia in 6. & ideo sententia auditoris cameræ, quæ il-
lam renouat, tanquam nullam, & spoliatiuam, & sic mæ-
dat fructus, & omnia sublata restituere cum damnis, &
interesse, &c. est iusta.

Post sententiam tamen, pro illius tamen faciliore exe-
cutione, bene posset executor ponere sequestrum in
bonis debitoris, & facere de illis solui. Quamuis
Flores, d. 9. 12. n. 25 dicat cum Camillo Cautio de pen-
sione Episcopali à numero 27. quod subexecutor, ex
clausula, *ceterum*, non potest procedere executiue
contra bona debitoris pensionem, quia hoc sibi com-
missum non est, sed solum potest publicare censuras
fulminatas à Papa, seu ab executore in processu ful-
minato in casu non solutionis, & denuntiare debito-
rem excommunicatum, & præcipere aliis, ut eum de-
nuntient, & euitent, alias excederet, & ab eo posset
appellari, &c.

Sed quicquid ipsi dicant, tamen executor absolute
committit illi suas vices, pro executione pen-
sionis.

Et ad denuntiationem, & publicationem excom-
municationis requiritur tamen præuia declaratoria illius,
ad Gigantem 9. 78. n. 4. nec ex eo causa efficitur ap-
pellabilis, cum sit executiua, quicquid dicat Camillus
cautius ibi n. 28.

Nec huiusmodi declaratoria, seu excommunica-
tioni obstat tamen decretum Concilij, sessione 25. de Refor.

c. 3. vt S. Congregatio Concilij declarauit his verb
Quando literis Apostolicis datur facultas excommuni-
candi morosum in solutione pensionis, non tenetur exe-
cutor in ferenda sententia excommunicationis seruare
formam huius Decreti, nec huiusmodi facultas censetur
data in subsidium.

De processu vero, & modo procedendi in pos-
sessorio tamen pro pensione, vide Salustium Tiberium
dict. lib. 3. *cap.* 3. & de regressu ob non solutionem
pensionis vide infra quarta *parr.* *cap.* 3. 8. modo à nu-
mero 45.

CAP. VI.

De diuisione beneficij, nempe quoduplex sit,
& an appellatione beneficij omnia
comprehendun-
tur.

SUMMARI A.

Varia diuisiones benef. remissive, n. 1. de diuisione. nu. 2.
secunda n. 3.

Ad constituendam parochialem quæ debeant concurre-
re, n. 4. & quæ sit differentia inter Ecclesiam parochia-
lem, & Curatum, n. 5. remissive.

Cura animarum dupliciter sumitur, num. 6. beneficium
habens curam fori exterioris dicitur curatum, nume-
ro 7.

In dubio beneficium non censetur curatum, sed simplex,
& qui dicit curatum debet probare, n. 8.

Duplicia beneficia dicuntur Dignitates, personatus &
officia, num. 9. & quid illa sint, & in quo differant, nu-
mero 10.

Tertia diuisione benef. n. 11. beneficia cõsentur secularia,
nisi contrarium probetur, & quæ sint n. 12.

Regularia beneficia quæ sunt, n. 13.

Quarta diuisione benef. numero 14. beneficia electiua quæ
sunt, num. 15. cum seqq. resoluitur esse ea, quæ proui-
dentur per electionem à superiori confirmandam, e-
tiam si non seruentur forma capituli, quia propter de
electionem.

Capitulum, quia propter, dat formam electionibus illo-
rum prelatorum, per quorum mortem Ecclesia rema-
net viduata, & sine pastore, & qui possunt dici sponsi,
nu. 19. nec est seruanda forma, de qua ibi in electioni-
bus aliarum dignitatum, seu beneficiorum, nu. 20. 21.
& 22.

Beneficia quæ prouidentur per electionem, quæ non egēs
confirmatione superioris, non sunt electiua, sed potius
collatiua, & dicuntur mixta, quia conferuntur eligen-
do, n. 23. cum seqq.

Beneficia electiua adeo sunt speciali nota digna, ut non
veniant in mandatis de prouidendo, de electione non
facta mentione, etiam si nullus modus exprimat, sed
simpliciter mandetur prouideri, n. 27. contrarium, nu.
28. & 29.

Capitulum cum in illis. §. illis, & Clement. 1. eodem in
fi. procedunt, ubi alij modi prouidendi exprimuntur,
num. 30.

Verbum, prouiso, & verbū, dispositio, late sumpta, & sic
in materia largæ, & fauorabili, aut in materia legis,
comprehendunt omnem modum prouidendi, & sic ele-
ctionem, n. 31. & verbum collatio seu conferre, est gene-
rale, & comprehendit alios modos, n. 32.

In materia odiosa, & restringibili verbum, prouiso, &
verbum, dispositio, & a fortiori verbum collatio, non